

Srednjeročni načrt 1986-1990

V SENCI PRIPRAV LETNEGA PLANA 1986 IN OCENJEVANJ MOŽNOSTI IZPOLNJEVANJA PLANSKIH NALOG V LETU 1985 SO SE PO TEMELJNIH ORGANIZACIJAH IN DELOVNIH SKUPNOSTIH NAŠE DELOVNE ORGANIZACIJE ODVIJALE PREDPISANE DEJAVNOSTI PRI PRIPRAVI SREDNJEROČNEGA PLANA ZA OBDOBJE 1986-1990.

POSAMEZNE FAZE SPREJEMANJA PLANSKIH DOKUMENTOV SO POTEKALE Z MANJŠO ZAMUDO, Vendar še vedno v rokih, ki omogočajo pravočasen sprejem srednjeročnega plana.

V pripravi je osnutek plana in razpis referendum za sprejem »Skupnih temeljev srednjeročnega plana 1986-1990« ki naj bi bil izveden še pred koncem leta. Vendar moramo poleg naših sprejeti tudi »Skupne temelje plana sozda ZPS za obdobje 1986-1990«, zato bi bilo bolj racionalno, da oba referenduma izvedemo istočasno in s tem znižamo stroške.

Skupni temelji srednjeročnega plana sozda ZPS še niso bili obravnavani preko samoupravnih teles naše DO, zato se bo rok sprejema obeh temeljev srednjeročnega plana zavlekel v naslednje leto.

Pri izdelavi srednjeročnega plana smo naleteli na različne težave, kasnili smo pri sprejemu novega zakona o temeljih sistema družbenega planiranja v SFRJ in SRS, ki sta bila, posebno zadnji, izredno kasno sprejeta in je bila zato metodologija planiranja vseskozi vprašljiva.

Tudi izredno visoka inflacija nikakor ni naklonjena planiranju, saj sproti izničuje vrednost planskih števil in onemogoča realno ocenjevanje planskih elementov v naslednjih letih.

Že prej imenovana inflacija povzroča, da smo morali planske številke prilagajati na stalne cene iz leta 1984 in tako izgleda malo čudno, da je letni plan za leto 1986 višji po absolutnih številkah, kot pa leto 1990 po stalnih cenah; vendar so stopnje rasti tisti kazalec, ki kažejo letno povišanje vseh bistvenih elementov.

Pri dosedanjem delu pri pripravi planskih dokumentov so vse temeljne organizacije zavzeto sodelovale in pripomogle, da so v planih prikazani takšni razvojni cilji, ki bi nakazovali realne možnosti našega nadaljnjega razvoja in napredka.

Kljub temu, da so številke suhoparne, moramo vsaj najvažnejše okvirne cilje našega družbenoekonomskega razvoja prikazati s stopnjami rasti, da bi bil razviden naš pogled v srednjeročno prihodnost...

Naše najvažnejše usmeritve so:

Celotni prihodek se bo realno povečeval letno s stopnjo 5,9, dohodek s 6,6, čisti dohodek s 7,0, bruto osebni dohodki s 5,9, skupna poraba s 4,0, poslovni sklad z 11,5, akumulacija z 10,5, produktivnost s 4,3, količinski obseg proizvodnje s 4,2, zaposlenost z 2,4, skupni izvoz s 5,9 (na konvertibilno področje z 11,8 in na klirinško pa z 0,2), uvoz skupaj s 6,6 (od tega s konvertibilnega področja s 6,6 in s klirinškega s stopnjo 8,6).

Večina stopenj rasti je nekoliko višja od občinskih, mestnih in republiških, tako tudi pri novozaposlenih, kjer so predvidene rasti nižje od naših (1,5). Vendar imamo vzrok za to, saj moramo pridobiti kadre za naše investicije, ki so že bile vključene v proizvodnjo (proizvodnja transportne opreme, preoblikovalne opreme in nova jeklolivarna), posebno pa še za našo največjo investicijsko naložbo, ki še čaka na realizacijo — to je proizvodnja energetske opreme in vzporedno z njo nabava novega računalnika.

Potencialno pomanjkanje energije po svetu zahteva nove in nove izvore energije, od teh je vodna prav gotovo najcenejša in najmanj onesnažuje okolje, zato bo naša investicija še kako dobrodošla za izdelavo večjih vodnih turbin.

Že srednjeročni plan SRS predvideva izgradnjo večjega števila hidroelektrarn na Savi in Muri. Tudi jugoslovanska energetska kriza naravnost sili v izgradnjo novih vodnih energetskih objektov.

Pri vsem tem pa seveda nikakor ne smemo mimo naše globalne srednjeročne naravnosti, da bomo izvažali 60% naših proizvodov, od tega dve tretjini na konvertibilni trg.

Povečan izvoz pa ni samo plod resolucijskih teženj, temveč je za nas nuja, saj domači trg pri sedanjih gospodarski krizi nikakor ne bi mogel absorbirati vseh naših proizvodov.

(Nadaljevanje na 3. strani)

NOVO LETO JE TU. KAR JE NAREJENO JE NAREJENO!

Bilo je..., zgodilo se je...

Še nekaj dni in dejali bomo: bilo je..., zgodilo se je v letu 1985. Ob ocenjevanju dela in življenja kolektiva Titovih zavodov Litostroj vemo, da je bilo v iztekajočem se letu narejeno marsikaj, kar bo imelo svoj odraz in posledice v novem letu 1986. in še kasneje.

To leto je bilo osemindeseto leto obstoja delovne organizacije. Bolj pa nam bo ostalo v spominu kot petindeseto leto, ko smo delavci Litostroja začeli sami gospodariti, ko smo uvedli samoupravnega delovanja, pa tudi kritično spregovorili o zastojih, o tem, koliko, kaj in kako naj delavec odloča o tistem, kar je z delom in znanjem naredil. Ob vhodu v tovarno — v parku delavcev Litostroja — smo ob tej priložnosti odkrili kipa tovariša Josipa Broza-Tita in Franca Leskoška-Luke, tvorcev naše delovne organizacije. Predsedstvu Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije smo ob tem dogodku sporočili: »S tem se je izpolnila želja vseh delavcev Titovih zavodov Litostroj. Poudarjamo, da bodo njun lik, njune zamisli in nasveti vedno z nami pri nadaljnjem razvijanju in krepitevi samoupravnih socialističnih odnosov.«

Med mnogimi samoupravnimi sporazumi, pravilniki in akti, katere smo po javnih razpravah, včasih tudi po dolgotrajnem usklajevanju letos sprejemali na naših samoupravnih organih, je posebnega pomena za nadaljnji razvoj in sam način poslovanja naše delovne organizacije Samoupravni sporazum o skupnem prihodu. Za mlade in vse tiste naše delavce, ki rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, je pomembna pot reševanja, katero smo začrtali v Samoupravnem sporazumu o skupnem reševanju stanovanjskih potreb in v pravilniku o reševanju stanovanjskih potreb delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih združenega dela. Novosti in Litostroju lastne določbe smo delavci obravnavali na javnih razpravah v sindikalnih skupinah in končno potrdili na zborih delavcev s Pravilnikom o delitvi sklada skupne porabe. Mnoga določila so vezana na uspeh na delo nas samih — našega kolektiva.

Ob prazniku občine Ljubljana-Šiška nam je občinska skupščina podelila najvišje priznanje občine — zlato plaketo. V obrazložitvi je bilo napisano: »Litostroj je z dosedanjim delom dokazal, da je vreden imena stratega naše revolucije ter samoupravne socialistične družbe — tovariša Tita. V juliju 1985 je Zveza sindikatov Slovenije podelila zlato znak sindikata naši temeljni organizaciji združenega dela PUM. Delavci livarn in modelne mizarne so prejeli to visoko priznanje za izjemne dosežke oziroma uspehe pri oblikovanju in utrjevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. V letošnjem letu je naš pihalni orkester slavil 35-letnico delovanja in ob tej priložnosti priredil slavnostni koncert v Mostecu. Za zasluge in uspehe pri širjenju kulturnoumetniškega življenja in za prispevek pri širjenju amaterske glasbene dejavnosti je prejel državno odlikovanje — red zaslug za narod s srebrno zvezdo.

Izpolnjevanje zastavljenih nalog in naše razvojne usmeritve s posebnim interesom spremlja osnovna družbenopolitična skupnost — občina, kot tudi republika Slovenija. Naše delo pa je v tem letu zanimalo tudi mnoge predstavnike ostalih jugoslovanskih republik in pokrajin, ki so nas obiskali. Spominimo se, da je zbor združenega dela občine Ljubljana-Šiška imel eno izmed svojih sej prav v Litostroju (glavna tema je bila Razvojne usmeritve delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj). Živahne in zanimive so bile razprave, ko so nas obiskali predsednik skupščine SRS tovariš Hafner s tovarišem Bulcem, tovarišem Korošcem in tovarišem Mlinarjem. Med drugim smo jih seznanili z našimi izvoznimi prizadevanji. Med mnogimi naročili s področja konvertibilnega in klirinškega trga moram omeniti naročilo za HE Stratos v Grčiji, ki smo ga dobili v težki konkurenci, v deželi, ki je članica EGS. Poleti smo podpisali naročilo za več kot 5 milijard (za HE Dubravo in HE Djale). V tovarni se veselimo tudi takega uspeha, kot je nova telefonska centrala. V letošnjem letu pa se je začela tudi gradnja prizidka in posodobitev naše šole.

Preko celega leta, ko si je ves kolektiv prizadeval uresničiti proizvodne naloge, smo v skladu z doseženimi rezultati primerno dvigali osebne dohodke.

Za večji dvig je potrebno tudi več, hitreje, bolje narediti. Povečali smo dohodek in zmanjšali nekatere stroške. S tem področjem dela se bomo srečali tudi v prihodnjem letu. Zadovoljni smo, da imamo naročila za prihodnje leto. Kako bomo gospodarili, smo začrtali s planom za leto 1986. Osnove za plan smo začeli pripravljati že v aprilu, sprejeli pa smo ga v oktobru ob obravnavi tričetrletnih rezultatov gospodarjenja. Celoletni prihodek naj bi bil preko 35 milijard, seveda pa moramo izdelati 23 tisoč ton izdelkov. Letos smo podpisali pogodbo za dobavo ključnih obdelovalnih strojev iz programa težke strojegradnje. To bodo novi koraki v razvoju tovarne. Nismo se jih ustrašili, ko smo jih načrtovali, ko smo oblikovali in sprejemali Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za investicijo v energetske opremo. Prepričan sem, da se jih bo kolektiv lotil odgovorno, kot že tolikokrat doslej.

Leto, ki je pred nami, bo leto kongresov, tako sindikata kot Zveza komunistov Slovenije in Jugoslavije. Delovni ljudje Litostroja smo prepričani, da bodo predkongresna dejavnost in sami kongresi dali nov polet samoupravljanju v naši družbi. Spomladi bomo imeli volitve v samoupravne organe, volili bomo delegate za številne delegacije v samoupravne interesne skupnosti. Predlagajmo tiste, ki jim zaupamo, tiste, ki se potrjujejo s svojim vsakodnevnim delom. Ne pozabimo tudi na mlade člane našega kolektiva in tiste, ki jim ni tuje delo v sindikatu in Zvezi komunistov.

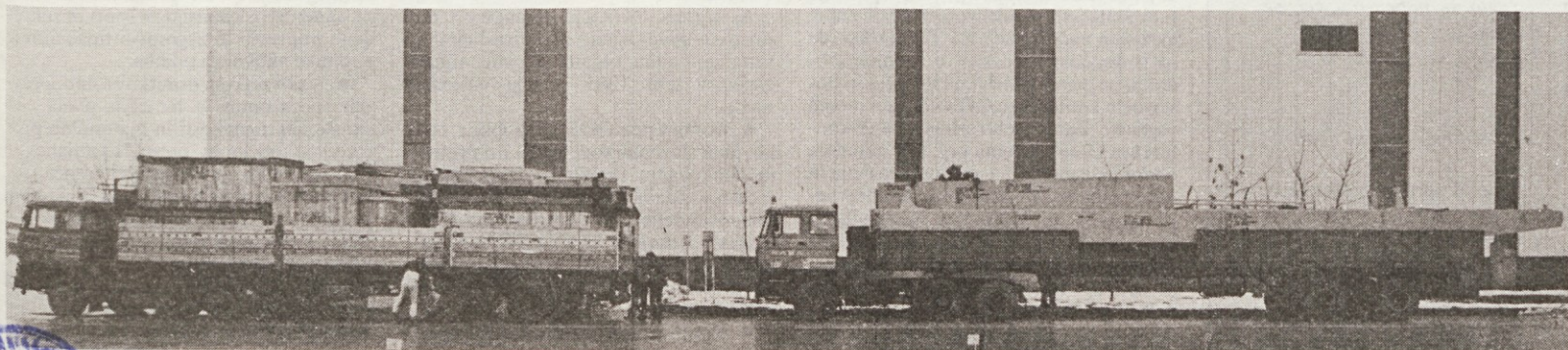
Celotnemu kolektivu, vsem, ki so kdajkoli delali v Litostroju in vsem našim upokojemcem želim srečno, zdravo in uspehov polno leto 1986.

Predsednik delavskega sveta DO
Janko Babič

**Srečno in predvsem uspešno
novo leto**

1986

**želimo vsem sodelavcem,
našim upokojemcem
in poslovnim prijateljem**

Konec novembra je s tremi kamioni Interevropa zapustila Litostroj naša prva pošiljka za HE Doroozdan v Iranu. Na kamionih je bilo naloženo električno

portalno dvigalo (20 + 15 t) × 12,8 m, ki je namenjeno za montažo strojnice in manipulacijo z zapornicami. Torej lahko rečemo: začelo se je... (Foto: t.š.)

OPOZORILO!

Opozarjamo vas, da so šaljivi in malce neresni novoletni članki samo tisti z zvezdico...

Sprejet novi pravilnik o dodeljevanju solidarnostnih pomoči

Solidarnost po novem

Na 8. seji konference OOS delovne organizacije so delegati razpravljali o analizi starostnih pokojnin litostrojskih upokojencev, ki so jo izdelali v kadrovsko-splošnem sektorju.

Osnovni namen analize je prikaz dejanskega stanja litostrojskih upokojencev v primerjavi z drugimi upokojenci v panogi in republiki. V gradivu so še zlasti poudarjeni nekateri vzroki, ki vplivajo na neugodni socialno-ekonomski položaj upokojencev. To je razvidno že iz podatkov, da se socialni položaj mlajših upokojencev slabša, realna vrednost pokojnin pa se znižuje bolj kot realna vrednost osebnih dohodkov.

Vzrokov, ki bistveno vplivajo na gmotni položaj upokojencev, pa ni mogoče odpraviti le s prilagajanjem sistema pokojninskega zavarovanja, ampak predvsem s povečanjem obsega pokojninskih sredstev.

V razpravi se je izoblikovalo vprašanje izračunavanja pokojninske dobe, saj se po obstoječih predpisih za izračun pokojninske osnove upoštevajo podatki o osebnem dohodku delavca za desetletno obdobje. Prav tako pa ima izredno negativne posledice tudi sistem revalorizacije osebnih dohodkov delavca (za obdobje desetih let). Po veljavnih predpisih so osebni dohodki delavca revalorizirajo na predzadnje leto dela in ne na zadnje leto dela — glede na inflacijska gibanja, ki imajo v zadnjih letih za posledico zelo visoke letne stopnje rasti osebnih dohodkov; to pa pomeni dokajšnje znižanje pokojninske osnove.

Zato kaže reševati te probleme s povečanjem deleža minulega dela, ki se ga upošteva pri izračunu pokojninske osnove in še v iskanju drugih rešitev.

Delegati konference OOS pa so zavrnili vse tiste načine, ko se delavcem, ki jim do upokojitve manjka nekaj let,

zvišuje osebni dohodek zato, da bi bila pokojninska osnova višja.

Z izdelano analizo so se delegati konference OOS strinjali in predlagali, da jo obravnava tudi klub upokojencev v Krajevni skupnosti Litostroj.

Veliko pozornost so delegati namenili predlogu Pravilnika o dodeljevanju solidarnostnih pomoči članom osnovnih organizacij sindikata delovne organizacije. Pravilnik je bil sprejet 8. aprila 1976 in od takrat ni doživel bistvenih sprememb.

Tudi tokratni predlog Pravilnika ne prinaša revolucionarnih sprememb, ampak skuša le upoštevati gospodarske spremembe v vseh teh letih, ki vplivajo na življenjske razmere članov. Gre predvsem za jasnejšo opredelitev uporabe določil v posameznih členih in predvsem spremembe razmerja v lestvici za dodelitev denarne pomoči, oziroma v lestvici pri določanju višine prispevka za zdraviliško zdravljenje.

Pravilnik ne vsebuje določila, ki govori o preventivnem programiranem aktivnem oddihu, ker bo to področje urejal drug pravilnik, tudi sredstva se bodo črpala iz drugih virov.

Pravilnik tudi določa, da krivodajalcem povrnemo stroške, ki jih imajo ob odhodu na Zavod za transfuzijo krvi in jim odsotnost na dan darovanja krvi priznamo kot izredno plačani dopust. V primeru, ko na dan darovanja delajo več kot 4 ure pa jim priznamo tudi naslednji delovni dan po darovanju kot izredno plačani dopust. Seveda pa je potrebno to določilo vnesti v Pravilnik o delovnih razmerjih.

Poudarjeno je bilo, da so bile razprave izvedene v vseh OO ZS, upoštevane so

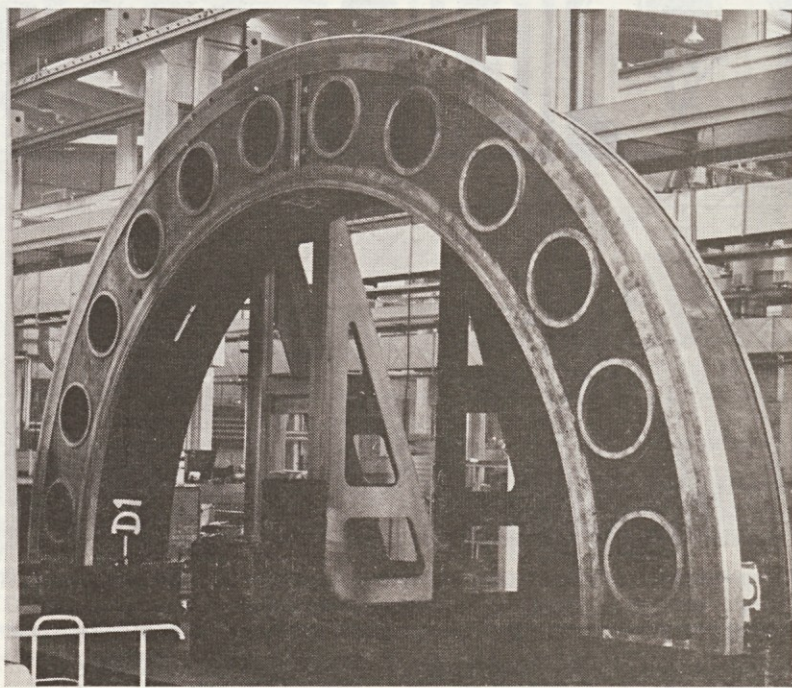
bile vse pripombe, vse OO ZS pa so prejele tudi pregled pripomb s pojasnilom, kaj je v pravilniku možno upoštevati, oziroma zakaj določen predlog ni upoštevan.

Delegati konference OOS so se strinjali s predlogom pravilnika in sprejeli sklep, da sprejeti pravilnik stopi v veljavo od 1. 7. 1985 dalje.

Konferenca OOS je obravnavala tudi predlog članov razpisne komisije za imenovanje individualnega poslovnega organa delovne organizacije, ker generalnemu direktorju Mirku Jančigaju poteka mandat. Naloga konference OOS je, da člane razpisne komisije predlaga delavskemu svetu DO.

Delegati konference OOS so soglasno potrdili predlog kadrovske komisije, da DS DO potrdi iz konference OOS Fadila Zeca, kot predstavnika DO pa Ivana Čeplaka, dipl. ing. za člana razpisne komisije. Tretjega člana razpisne komisije določi Skupščina občine Ljubljana-Šiška.

Z. Adlešič

Obdelava vodilnikovega obroča na vodoravnem vrtnorezkalnem stroju (Foto: B. Francelj)

(Nadaljevanje)

Sprehod skozi čas

Upravni odbor 3. 11. 1959 — Iz razprave tehničnega direktorja: »Analize za leto 1961 zasedbo strojev trenutno še nimamo, jo pa bomo naredili predvidoma še do konca letošnjega leta, v kolikor bo osnutek sprejet, ter nam bo šele to v prvi vrsti dalo možnost, da se detaljno pripravimo za proizvodnjo leta 1961 in ne v tako kratkem času, kot smo se morali pripraviti v letošnjem letu. Tako kot je bila za leto 1961 finalna proizvodnja posebej razčlenjena, je tudi za leto 1961 finalna proizvodnja posebej označena. Če gremo po posameznih skupinah, lahko ugotovimo sledeče: med ostalimi stroji in napravami za industrijo, rudarstvo, gozdarstvo, kakor je razvidno je grupa o delovnih strojih za obdelavo kovin in industrijski mački ostala nespremenjena v isti višini 650 ton, kakor je to bilo še v letu 1960, narasla pa je proizvodnja hidravličnih stiskalnic in sicer se je povzpela na 180 ton v maloserijski proizvodnji. V letu 1960 smo v istem letu imeli približno isto količino hidravličnih stiskalnic, vendar je od tega bila ena stiskalnica individualnega karakterja, to je stiskalnica 1800 ton. To količino smo mi v letu 1960 kompenzirali z maloserijsko proizvodnjo tipiziranih črpalk. Nadalje imamo še ostale strojne naprave, to so razni reduktorji, pogoni, elementi itd., ki jih

proizvajamo, ravno tako rezervni deli.«

Upravni odbor je na tej seji razpravljal o osnutku količinskega plana za leto 1961.

Upravni odbor je na 14. redni seji 31. 10. 1959 razpravljal o osnutku glasila delovnega kolektiva Litostroj in sprejel naslednja stališča:

— Glasilo naj izhaja mesečno v obliki časopisa na osmih straneh. Obseg glasila se v primeru potrebe lahko poveča s prilogami.

— Kot orientacijska številka vsakokratne naklade se predvidi 3000 izvodov. Dokončno število naklade se določi po podrobnih proučitvi vseh prejemnikov glasila, med katere se uvrsti tudi razne strokovne šole.

— Tiskanje glasila se odda najugodnejšemu ponudniku, to je tiskarni Primorski tisk v Kopru. Tozadevno naj bo pripravljen osnutek pogodbe o pogojih prevzema odnosno oddaje naročila, kamor se obvezno vključi plačilo penala, kolikor bi tiskanje ne bilo izvršeno v dogovorjenih rokih, ob pravočasni predaji gradiva s strani Litostroja.

Načeloma sta odobreni za predajo tega gradiva odnosno ostalih potrebnih stikov s Tiskarno v Kopru dve potovanji mesečno. Z upravo tiskarne uredi tozadevno vse potrebno tovariš dr. Vrčon.

— Kolektiv naj začasno prejema glasilo brezplačno, dostavljeno na dom. Stroške pri odpremi — v obliki tiskanja naslovov prejemnikov — bo lahko nudil oddelek IBM.

— Upravni odbor se strinja s predlogom za imenovanje vodje konjunktorno propagandnega oddelka tovariša dr. Vrčona za glavnega urednika, referenta za ekonomsko propagando v istem oddelku tovariša Petra Likarja za odgovornega urednika, ki bo opravljal tudi posle tehničnega urednika glasila.

— Prva, to je januarska številka glasila, naj bi izšla konec meseca decembra t.l., naslednja pa v prvih dneh meseca februarja prihodnjega leta, kolikor bodo ti roki sprejemljivi tudi s strani tiskarne.

Po prejemu vseh dopolnjenih predlogov bo upravni odbor ponovno preučil zadevo ter jo posredoval v obravnavo oziroma potrditev delavskemu svetu.

Kot se stari Litostrojčani lahko spomnijo, je izšla prva številka našega časopisa »Litostroj« kot glasilo delovnega kolektiva januarja 1960. Razen običajnih podatkov o uredništvu je bilo tudi navedeno, da je cena posamezni številki v prodaji 10 dinarjev.

V. K.

Programsko volilna seja konference OO ZS

Obračun dela konference OOZS ZT Litostroj je bil letos zaradi bližajočih se sindikalnih kongresov že v novembru. V torek, 19. novembra, so se v jedilnici tozda TVN zbrali dosednji in na občnih zborih OOZS izvoljeni delegati konference OOZS in predsedniki IO OOZS TOZD in DS. Seje sta se poleg predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstva delovne organizacije udeležila tudi Maks Cebek, predsednik, in Miroslav Podbevšek, podpredsednik občinskega sindikalnega sveta Ljubljana-Šiška.

Poročilo o delu

Delegati so najprej obravnavali poročilo o delu konference in njenih komisij in o delu nadzornega odbora v preteklem obdobju.

Aktivnosti konference OOS Titovi zavodi Litostroj in vseh njenih organov ter oblike dela so potekale v obdobju, ki je bilo izpolnjeno s številnimi težavami in spremembami tako na notranjem kot tudi na zunanem družbenopolitičnem in ekonomskem področju, kar je imelo zelo močan vpliv na naše razmere in naš razvoj. Povsem razumljivo pa je, kar potrjuje tudi analiza sprejetih in uresničenih nalog akcijskih načrtov OO ZS TOZD/DS, da so ti dogodki predvsem v zadnjem obdobju bistveno vplivali na vsebino in obseg dela konference OOS kot tudi njenih organov. Zaradi teh razlogov se je konferenca OOS s svojimi organi v minulem obdobju usmerila na področje razvoja in utrjevanja socialističnega samoupravnega sistema in odločanja, poglobljanje organizacije SLO in DS, na področje delitve po delu, na ugotavljanje vzrokov, ki zavirajo hitrejšo rast produktivnosti dela in kvalitete dela. V minulem obdobju pa je bila konferenca OOS s svojimi organi predvsem angažirana v oblikovanje in uveljavljanje načel in ukrepov ekonomske stabilizacije. Bolj načrtno smo

ugotavljali, kako se pri nas v konkretni praksi uresničuje ustava, zakon o združenem delu ter drugi sistemski zakoni, mnogo več pa smo se ukvarjali tudi z vprašanji o ustreznosti organiziranega dela znotraj konference OOS, z našimi oblikami in metodami dela.

Vse zahtevnejše in odgovornejše naloge, ki so se postavljale v tem obdobju pred konferenco OOS, pa so narekovale, da se bolj posvetimo tudi vprašanju organizacije in organiziranosti na področjih sindikalnega dela ter načinu, metodam in oblikam dela.

Konferenca OOZS je skupaj s ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi delovne organizacije v letu 1985 izvedla naslednje naloge:

- Konferenca OOS je skupaj s strokovnimi službami sodelovala pri pripravi in oblikovanju Pravilnika o koriščenju sredstev sklada skupne porabe, Pravilnika o dodeljevanju stanovanj in stanovanjskih posojil v TOZD/DS in Samoupravnega sporazuma o skupnem reševanju stanovanjskih potreb v Titovih zavodih Litostroj.
- Organizirana je bila obravnava o poslovanju Interne banke SOZD ZPS, kjer je bila največja pozornost namenjena dolgoročnemu poslovanju banke in s tem

v zvezi sodelovanje banke pri pripravih investicijskih programov za naložbe, ki so se pričele realizirati v teku letošnjega leta.

- Na pobudo konference OOS je strokovna služba skupaj s komisijo za socialna vprašanja in družbeni standard pri konferenci OOS pripravila predlog novega Pravilnika o dodeljevanju socialne pomoči delavcem Titovih zavodov Litostroj. V tem trenutku so v obravnavi pripombe IO OOZS TOZD/DS na predlog, tako da bo pravilnik lahko sprejet že v letu 1985.
- Veliko pozornost je konferenca OOS namenila uvedbi medicinsko programiranega aktivnega oddiha, ki je namenjen prvenstveno zdravim delavcem, da na tak način izboljšajo psihične in fizične sposobnosti in s tem dosegaajo boljše rezultate na delovnem mestu. Na tak način se v večji meri preprečuje invalidnost.
- Na tem področju bo potrebno veliko naporov konference OOS, da bi skupaj s komisijo za socialna vprašanja in družbeni standard in komisijo za šport in rekreacijo pripravili in zagotovili financiranje te oblike aktivnega oddiha.
- K povzetkom osnutkov samoupravnih sporazumov o temeljih plana SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986—1990 je konferenca izoblikovala in sprejela stališča in pripombe, pri čemer sta dve pripombi značilni za vse SIS. Tako pogrešamo višino skupne priprave stopnje iz bruto osebnega dohodka, iz dohodka oziroma iz čistega dohodka, sicer se bo sprejemanje SaS o temeljih plana še bolj zapletlo.
- Pogrešamo tudi prednostni red razporejanja potrebnih sredstev glede na prednostno vlogo izobraževanja, raziskova-

Kako sejo razumejo v zadnji vrsti

(ALI PREVOD V JEZIK BAZE)

Na vrsti je že četrta točka dnevnega reda...
Tovariš direktor bo podal poročilo o uresničevanju letnega gospodarskega načrta...
Tovarišice in tovariši! Moje poročilo bo kratko...
Gradivo ste tako vsi prejeli... in ga gotovo prebrali
Trenutna gospodarska situacija je, kot veste, zelo kompleksna...
.... vendar pa trendi dokazujejo... da trenutna situacija ne daje vzroka za pretirano zadovoljstvo.
Likvidnostna situacija je vse prej kot rožnata...
Zaloge nedokončane proizvodnje se večajo...
stagnira pa tudi akcija zmanjšanja zaloge končnih proizvodov.
Neredna oskrba z repromaterialom... je posledica težke devizne situacije...
Vzroki za to so objektivne narave...
.... čeprav obstajajo tudi utemeljeni indici...
... da nekatere strokovne službe... niso dale od sebe maksimalnih naporov...
... za povečanje konvertibilnega izvoza.

Joj, šele četrta točka!
Stari bo spet nekaj nakladal...
Spet bo zavlačeval...
Ja, danes jutraj... .. treba bo malo polistati.
... še vedno ne vemo, pri čem smo...
... eno pa nam je jasno...
... do grla smo v dreku...
Smo brez prebite pare...
Po dvorišču se kvarijo tone in tone materiala...
... vedno več neprodane robe...
... za stroji čakamo na delo...
... ker ni deviz...
Kdo je za to kriv, se ne pove...
... čeprav že vrabci na strehi čivkajo...
... da tozd Prodaja... ni zrihtala dovolj...
... izvoznih poslov na dolarsko tržišče.
Stvar postaje ZANIMIVA!
Standard neprestano pada...
Vsi so že dosegli plafon...
... norm sploh več ni...
... zato se nobenemu več ne ljubi delati...
Da rešijo, kar se rešiti da...

Če se ozremo še na področje osebnih dohodkov...
... vidimo, da smo s skrajnimi naporii lovili povečanje življenjskih stroškov...
V našem sistemu delitve osebnih dohodkov so se pojavile določene anomalije...
... novi normski pravilnik še ni zaživel...
... kar negativno vpliva na produktivnost dela...
Da bi ponovno spodbudili in maksimizirali napore za doseganje planskih ciljev...
... je upravni odbor na predlog družbenopolitičnih organizacij in strokovnih služb...
... sklenili sprožiti postopek za spremembo vrednosti točke...
Analize so pokazale... da številčni podatki... v primerjavi z lanskim letom... ter poraznimi rezultati...
in tako dalje, in tako dalje, in tako dalje, in tako dalje...

t.t.

Izplačevanje OD na nov način

Delegati konference OOS delovne organizacije so na 9. redni seji obravnavali tudi možnost prehoda izplačevanja osebnih dohodkov delavcem na tekoči račun. Delovna skupnost PFSR je izdelala pisno obrazložitev glede izplačevanja osebnih dohodkov, zato so delegati konference OOS sprejeli sklep, da se pisna obrazložitev objavi v našem časopisu in se potem izvrši popis, za kakšen način izplačevanja osebnih dohodkov se bomo delavci TZ Litostroj odločili.

Izplačilo na tekoči račun je možno, vendar tudi v tem primeru ostane matična banka, tj. banka, pri kateri imajo vsi litostrojski delavci tekoči račun ali hranilno knjižico, Jugobanka — enota Šiška. Na to dejstvo posebej opozarjamo, kajti v sistemu hranilne knjižice lahko vpišeš ček v knjižico in dvigaš gotovino v katerikoli banki ali pošti, medtem ko si pri sistemu tekočega računa vezan na dvig čekovne knjižice (v njej je 10 čekov) izključno pri svoji matični banki, torej Jugobanki Šiška. Poleg tega je potrebno delavce opozoriti tudi na dejstvo, da poslovanje s čeki zahteva precej natančno lastno evidenco trošenja denarja, saj bančni izpiski, iz katerih je razviden promet na računu, prihajajo približno 14 dni za tem, ko je bilo vplačilo ali izplačilo izvršeno.

Pred prehodom na sistem izplačila OD preko tekočih računov bi morali izdelati seznam vseh delavcev, na katerem bi vsak podpisal izjavo, ali želi dobivati OD na hranilno knjižico ali na tekoči račun.

Primeren čas za prehod je novo leto, torej izplačilo 15. januarja. Vsekakor priporočamo, da preko internega časopisa delavce seznanimo z dobrimi in slabimi stranmi enega in drugega načina izplačila OD, da se po tem obvestilu delavci izrečejo za enega od dveh načinov in da se na podlagi zbranih podatkov konference OOS DO odloči za način izplačila OD.

Z. Adlešič

Srednjeročni plan

(Nadaljevanje s 1. strani)

Odplačilo tujih kreditov za nabavo polizdelkov in izdelkov ter opreme naših investicijskih objektov ter nadaljnji uvoz zahtevata da čimveč izvažamo na konvertibilno tržišče.

Proizvodni program se bo še nadalje odvijal po naših standardnih blagovnih skupinah: turbine, črpalke, žerjavi, reduktorji, procesna oprema, dizel motorji, strojna oprema, talna transportna vozila, preoblikovalna oprema in ulitki. Pri vseh se predvidevajo izboljšanja in posodobitev, konstrukcijske in kvalitete. Le na tak način bomo lahko sledili napredku v razvitem svetu in ostali konkurenčni, predvsem pri mednarodnih licitacijah.

Težko in dolgo pričakovani računalnik bomo končno le dobili in z njegovo pomočjo posodobili proizvodni proces ter znatno izboljšali informativno dejavnost.

Avtomatizacija in na nekaterih področjih celo robotizacija, z uporabo lastnih programabilnih sistemov krmiljenja, naj bi bilo ob izboljšanih strojnih instrukcijah ter optimalni tehnologiji proizvodnje udarna smer razvoja v tem srednjeročnem obdobju.

Razvoj v proizvodnih temeljnih organizacijah bo enak razvojnemu usmeritvam DO. Poudarja izboljšanje kvalitete proizvodov, tako izdelave jeklenih ulitkov z uvedbo konvertorske tehnologije, z novo investicijsko naložbo modernizacijo površinske zaščite, izdelavo največjih dimenzij energijskih strojev in ostale opreme, ki je bila doslej največja ovira in je povzročala odklanjanja novih pogodb, modernizacijo preizkuševališč dizel motorjev, reduktorjev, črpalk, posebno za jedrske elektrarne, izdelavo hidravličnih sklopov za posodobitev vilicarjev na podlagi kooperacij z znanimi tujimi proizvajalci, razvoj elektronskega krmiljenja, ki bo omogočilo sestavo fleksibilnih proizvodnih sistemov po stopnjah sestavljenosti NC strojev in opreme do fleksibilnih proizvodnih sistemov s centralnim procesorskim upravljanjem.

Zelo zahtevni programi, ki jih načrtujejo temeljne organizacije v svojih temeljnih planov, pričajo, da se bo

delo v novem srednjeročnem planu bistveno spremenilo na področju kvalitete ter malo manj po rasti planiranih količin, ki pa imajo realni trend povečevanja.

Pri notranjih uskladitvah med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostima ter delovno organizacijo kot celoto ni bilo bistvenih sprememb pri sprejemanju skupnih temeljev planov (razen nekaj pripomb tozgov IRRP, OB in PZS). Te spremembe bomo vnesli v temelje planov in jih istočasno medsebojno uskladili.

Pri tem ne smemo pozabiti na usklajevanje planov z zunanjimi institucijami, gospodarskimi in tudi družbenimi. Med njimi in nami bodo podpisani sporazumi in družbeni dogovori, ki bodo v naslednjih petih letih urejevali medsebojne odnose. Precej pozno so razgubile svoje karte samoupravne interesne skupnosti družbenih in materialnih dejavnosti,

slednje so dvignili prispevne stopnje za 1 % letno, družbene dejavnosti pa bodo v glavnem ohranile stopnje na sedanji ravni.

Trenutno je v pripravi osnutek srednjeročnega plana, ki zajema po letih vse elemente temeljev planov, ki so bili potrjeni po TOZD/DS.

Osnovnim podatkom iz temeljev planov bodo dodani še: plan pridobivanja naročil, finančni plan izobraževanja, plan uporabe amortizacijskih sredstev, gospodarske naložbe, v družbeni standard in stanovanjsko izgradnjo, ljudska obramba in družbena samozaščita, varstvo okolja ter informiranje.

Z vsemi temi podatki bodo zaokroženi naši cilji v novem srednjeročnem obdobju. V težkem gospodarskem položaju doma in v svetu bo naš srednjeročni načrt izdelan v duhu stabilizacije, vendar dovolj smelo, saj moramo planirane naloge izpolniti, če hočemo še nadalje ostati v vrhu jugoslovanskih proizvajalcev strojne opreme ter našim delavcem zagotoviti boljši jutri.

H. Bratkovič

Zaposlovanje invalidov

Oblikovanje delovnega mesta v tehnološkem procesu ni enostavno rutinsko opravilo, saj zahteva vključevanje strokovnjakov s področja medicine dela, psihologije, sociologije, ekologije, tehnologije in druge strokovnjake. Tak strokovni tim lahko v zelo kratkem času opravi analize obstoječih delovnih mest in po metodi »Ocenjevalna analiza delovnih mest« s pomočjo računalniške obdelave podatkov poda predloge za preoblikovanje obstoječega delovnega mesta. Po tej metodi se lahko programirajo periodični zdravstveni pregledi. Bistvo takega pristopa k oblikovanju delovnih mest pa je, da se odpravijo očitni vzroki za nastale invalidnosti delavcev. V začetni fazi pa je tudi zaposlitev invalidov oziroma delavcev s preostalo delovno zmožnostjo. Teh delavcev je vedno več. V nekaterih tozkih že predstavljajo resen problem, ker je že delovnih mest za delavce — invalide vedno manj. Z odpiranjem fiktivnih delovnih mest si tozdi delajo medvedjo uslugo. Delavec na fiktivnem delovnem mestu (na primer garderober)

je izpostavljen kritikam sodelavcev in se mu vsak dan lahko poglablja očiitek, da je delovni organizaciji nepotreben. Odgovorni delavci v tozdu pa ostajajo nemočni pri prerazporejanju invalidov III. kategorije ker nimajo ustreznih delovnih mest. V drugih tozkih pa brez močnih argumentov zavračajo invalide z izgovorom, da hočejo zdravega delavca, ker bo invalidni delavec pogosto v bolniškem staležu ipd.

Dosedanji način prerazporejanja invalidov III. kategorije ni učinkovit niti racionalen. Zaradi tega je nujno potreben skupni dogovor na ravni DO o enotni politiki prerazporejanja invalidov oziroma delavcev na delovnih mestih, kjer je invalidizacija večja. Aktivnosti v zvezi z omenjenim dogovorom naj vodi konferenca sindikata skupno s komisijo za socialna vprašanja in družbeni standard ter aktivom invalidov v delovni organizaciji Litostroj. Dokončno odločitev sprejemajo delavci tozgov in delovnih skupnosti oziroma zbori delavcev.

S. Bertoncelj

nja, zdravstvenega in otroškega varstva v posameznih letih v prihodnjem obdobju.

• Posebno pozornost je konferenca OOS namenila obravnavi osnutka analize dolgoročnih razvojnih možnosti SOZD ZPS v obdobju 1986—2000, saj se naša DO kot ena najmočnejših članic SOZD v celoti vključuje v ta planski dokument.

• Konferenca OOS pa je bila nosilec obravnave (skupaj z drugimi DPO) zaključnega računa za leto 1984, rezultatov gospodarjenja v prvem četrtletju in polletju 1985. Hkrati pa je vso pozornost namenjala možnostim izpolnjevanja plana v letu 1985, kot tudi osnutku plana DO v letu 1986.

• Konferenca OOS je skupaj s kadrovske komisije organizirala razprave ob pripravah na volitve za sindikalno organizacijo kot tudi za volitve v samoupravne delegacije in delegacije za občinski zbor združenega dela ter SIS.

V procesu evidentiranja in kandidiranja je zlasti kadrovska komisija pri konferenci OOS nudila vso pomoč IO OOS TOZD in DS.

• Konferenca OOS je tudi letos sodelovala pri pripravi in izvedbi delovnega tekmovanja kovinarjev v delovni organizaciji, aktivno pa so člani sindikata sodelovali tudi pri izvedbi mestnega, republiškega in zveznega tekmovanja kovinarjev.

• Na področju mednarodnega sodelovanja so tudi v tem letu potekale izmenjave delavcev v ČSSR in prvič tudi s Poljsko. Sindikat si je še zlasti prizadeval za širjenje sodelovanja s področja športa in rekreacije na poslovno sodelovanje. Tako so nas v letošnjem letu obiskale poslovno politične delegacije ČKD Blansko, J. Fučik iz Brna in ZVVZ Milevsko (letos poteka 20 let sodelovanja), delegacija LMZ Leningrad (ki želi tudi večje poslovno sodelovanje) in delegacija Elektrovozostrojitelj iz Tbilisija. Naša delegacija pa je obiskala WSK PZL Mielec na Poljskem in se pogovarjala o možnostih sodelovanja na športnem in

rekreativnem področju ter na poslovnem.

• Konferenca OOS je skupaj s strokovno službo pripravila analizo starostnih pokojnin upokojencev TZ Litostroj. Namen analize je, ugotoviti dejansko stanje upokojencev TZ Litostroj in poiskati možnosti, da našim upokojencem z najnižjimi pokojninami nudimo pomoč.

• Ob letošnji 35-letnici socialističnega samoupravljanja in 38-letnici delovne organizacije je bila konferenca OOS nosilka priprav pri organizaciji in izvedbi proslave in odkritju kipov tvorcema naše delovne organizacije Josipu Brozu-Titu in Francu Leskošku-Luki.

• Konferenca OOS je letos prvič v skladu s Pravilnikom o delitvi sredstev sklada skupne porabe za delavce, ki so v naši DO že 25 let, organizirala izlet v ČSSR.

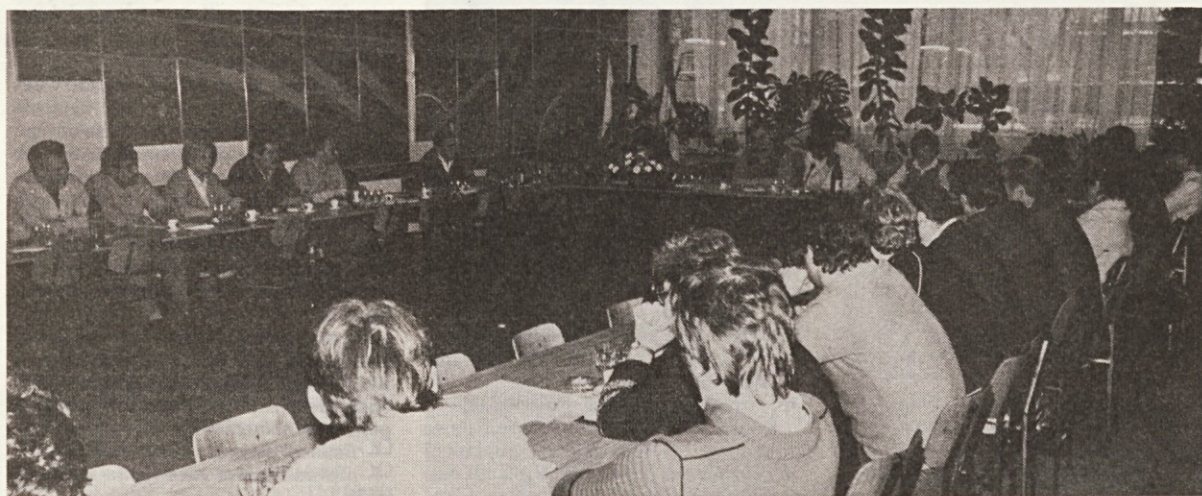
• Predsedstvo konference OOS se je redno sestajalo (v tem mandatnem obdobju je imelo 30 sej) in se sprotno dogovarjalo za organizacijo in izvedbo vseh nalog.

Prav tako so prvič v tem mandatu živeli redni delovni sestanki predsednika konference OOS s predsedniki komisij pri konferenci OOS, na katerih so bile izmenjane izkušnje pri delu, pojasnjeni programi dela in reševani problemi, ki so se pojavljali.

To je bil del nalog, ki jih je konferenca OOS v tem mandatu opravila, pomembno pa je opozoriti, da je sindikat dobro sodeloval z drugimi DPO in samoupravnimi organi, kot tudi z vodstvom DO.

Prav tako je bilo izredno dobro sodelovanje z občinskimi, mestnim in republiškim sindikalnim svetom na vseh področjih sindikalnega dela.

Komisije, ki delujejo pri konferenci OOS so bile v tem mandatnem obdobju precej aktivne in so s svojim delovanjem zelo pripomogle k uspešnemu delu konference OOS.

Iz programsko volilne konference OO sindikata (Foto: K. G.)

Volitve

Delegati konference OOS so potrdili tudi novo sestavo konference OOS in izmed delegatov izvolili novo vodstvo konference v obdobju 1986—1988.

Predsednik konference osnovnih organizacij zveze sindikatov je ponovno Fadi Zec iz tozda Obdelava, namestnik predsednika je Mihael Žilavec iz tozda PUM, Slobodan Nedić pa je izvoljen za sekretarja konference OOS.

Delegati so tudi potrdili novo sestavo komisij, ki delajo pri konferenci OOS. Izvoljen je bil tudi nadzorni odbor, ki mu bo predsedoval Jože Pečnik iz tozda PPO, člani pa so Kristina Razpotnik iz delovne skupnosti DS PFSR, Janez Hribar iz tozda Prodaja, Drago Gorenjc iz tozda Nabava in Stanislav Popek iz tozda Montaža.

V pripravah na skupščino občinskega sveta Zveze sindikatov Ljubljana-Šiška, ki bo 12. decembra letos, so bili potrjeni delegati, ki bodo zastopali našo delovno organizacijo.

1. Radule Jasnić
2. Tomislav Kadunc
3. Franc Kranjc
4. Boško Bjelić
5. Fadi Zec
6. Peter Palčić
7. Vida Vidmar
8. Pavla Smolej

Delegati so potrdili tudi evidentirane kandidate za občinski sindikalni svet in njegovo predsedstvo, svete, komisije in odbore, za koordinacijski odbor SOZD ZPS, za mestni, republiški in zvezni svet zveze sindikatov, kot tudi za 11. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 10. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.

Programske usmeritve

Novoizvoljeni predsednik konference OOS se je v imenu delegatov zahvalil za zaupanje in poudaril, da sprejemajo pomembne naloge v izredno zapletenih

družbenopolitičnih odnosih, tako v svetu kot doma, v letu, ko so razpoložljive materialne rezerve majhne in ko se pogoji gospodarjenja še zaostrujejo.

Zato bo prva naloga konference sindikata v naslednjem obdobju aktivnosti na področju pridobivanja dohodka, dohodka kot rezultata večje produktivnosti, zmanjševanje materialnih stroškov ter združevanja dela in sredstev.

Stabilizacijski ukrepi in ravnanje morajo postati naš vsakdanji način dela in gospodarjenja, pa tudi temeljna in trajna naloga družbenega razvoja, temelječega na pozitivnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

Na področju delitve po delu in rezultatih dela se bo konferenca sindikata zavzemala, da bodo sredstva za osebne dohodke v okvirih normalne rasti dohodka. Njihova rast bo odvisna od tega, koliko delavci prispevamo k večjemu dohodku (z večjo produktivnostjo), boljše organizacijo dela, z zniževanjem sredstev in drugimi kvalitetnimi dejavniki gospo-

PONOVA MANDATNA DOBA SINDIKALNEGA VODSTVA

Še vedno na čelu

Ob podaljšanju mandata smo povprašali predsednika konference osnovnih organizacij sindikata Fadila Zeca, podpredsednika Miha Žilavca in sekretarja Slobodana Nedića, kako uspešno je bilo njihovo delo, kje so imeli pri tem težave in neuspehe, in kakšni so njihovi načrti za prihodnje leto.

Fadil Zec

»Takoj po izvolitvi smo se lotili pravilnika o delitvi sklada skupne porabe, ki je bil letos tudi sprejet. Kot uspeh lahko ocenim novo določanje višine regresa, ki je vezan na dohodek delovne organizacije in je za naše delavce bistveno ugodnejši.

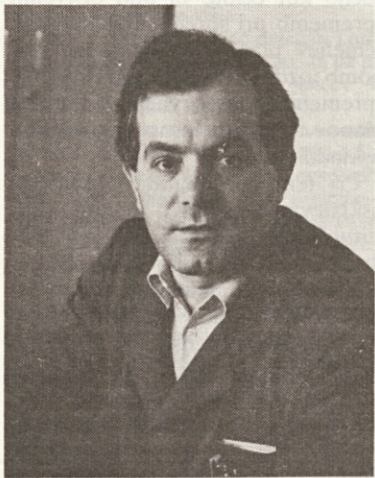
Sprejeli smo tudi pravilnik o dodeljevanju socialne pomoči, ki določa višje zneske pomoči, sploh pa smo ves čas našega dela posvečali veliko pozornost četrtletnim rezultatom gospodarjenja in izpolnjevanju planov. Tudi dosledno izpolnjevanje plana je ena od oblik skrbi za delavca, saj pomeni ekonomsko varnost in preprečuje upadanje življenjskega standarda.

Naš sindikat se je aktivno vključeval tudi v vsa tekmovanja kovinarjev, kjer smo sodelovali kot organizatorji in kot udeleženci internega, mestnega, republiškega ter zveznega tekmovanja. Pri tem smo dosegli zelo lepe uspehe, velik delež za to pa gre nedvomno tudi konferenci OOS...

Ravno pred enim letom smo ustanovili aktiv delovnih invalidov, ena naših nalog pa je, da ustanovimo tudi aktiv upoko-jencev. S to akcijo smo že začeli in mislim, da bo aktiv upoko-jencev na začetku prihodnjega leta (to je januarja), že ustanovljen.

Dosti več skrbi in prizadevanj pa bo potrebno posvetiti družbenemu standardu, kajti domova v Fiesi in na Sorici nista tisto, kar bi si želeli. Na žalost pa moramo upoštevati naše možnosti vlaganja. Za naslednje leto načrtujemo zgraditev plaže, zatem pa se bo začela fazna izgradnja doma v Fiesi. Eno leto bomo sicer morali še ves denar vlagati v telovadnico naše šole, ki jo bomo lahko uporabljali tudi mi, nekaj denarja pa bo treba nameniti tudi nakupu dodatnih prikolic in zamenjati dotrajanih. Vse načrte pa bomo lahko uresničili le, če bo naša produktivnost dovolj visoka.

Litostrojski sindikat je že leto nazaj skrbel tudi za povezavo z drugimi sindikalnimi organizacijami. Pri nas je to sodelovanje najbolj razvito z REIK Kolubara, Brodogradjevnik iz Splita in s Tomexom iz Ljubije (to je poslovno in sindikalno sodelovanje). Zunaj naših meja pa že dolgo sodelujemo z ZVVZ Milevsko iz ČSSR (20 let) ter s ČKD Blansko (10 let). Dobro sicer sodelujemo tudi s tovarno Julij Fučik iz Brna, vendar na žalost doslej le na sindikalnem področju. Zadnja leta podobno sodelujemo

Fadil Zec

tudi s Poljsko, kjer naj bi sindikalno sodelovanje prešlo še na poslovno. Ne smemo pozabiti še sindikalnega in poslovnega sodelovanja s tovarno Vozostrojitelj iz Tbilisija, s katero smo lansko leto podpisali pogodbo za 1000 ton ulitkov, ter na 30-letno sodelovanje s turbinsko tovarno LMZ iz Leningrada, s katero sodelujemo pri nastopih v tretjem svetu.

Pravzaprav je kar težko strniti vse aktivnosti, saj jih je bilo mnogo, in veliko je takih, ki so med seboj povezane. Še enkrat bi rad poudaril, da si moramo vsi skupaj prizadevati za čim večjo storilnost in izpolnjevanje planov, kajti predvsem od tega je odvisno tudi izpolnjevanje načrtov sindikata. Ob pričetku drugega mandatnega obdobja se vsi skupaj zavedamo, da prevzemamo zelo težke naloge in da nas čaka v bodoče še težje in odgovornejše delo. Obenem pa bi se vsem rad tudi zahvalil za zaupanje, sam pa si bom prizadeval svoje naloge opravljati čim bolje in v zadovoljstvo vseh.

Miha Žilavec

Lahko rečem, da smo bili leta nazaj slabše povezani z občinskimi sindikalnim svetom, vendar se je to v zadnjih letih precej izboljšalo. Zdaj se tudi dogaja, da veliko gradiva črpajo ravno iz naših razprav, ki jih imamo v okviru delovne organizacije — predvsem iz razprav IO in iz konference OOS.

Imamo svoje delegate v različnih komisijah občinskega sindikalnega sveta, v mestnem sindikalnem svetu in v republiški sindikalni organizaciji.

Zdaj, ko se že precej približujejo kongresi, si prizadevamo za izboljšanje delovnih pogojev. Prizadevanja zadnjih let so že opazna, saj smo pri tem dosegli lepe rezultate. Stalno si prizadevamo tudi za čim večji dohodek in s tem povezan osebni dohodek. Zavedamo se, da smo v težkem gospodarskem položaju, vendar mislim, da nam bo uspelo preprečiti močno upadanje osebnega standarda. To bi namreč lahko imelo za posledico tudi upadanje produktivnosti, tega pa na noben način ne smemo dopustiti.

V tem mandatnem obdobju bomo imeli več dela ravno zaradi težkega gospodarskega položaja. Še bolj se bomo morali povezovati med seboj, da se bomo lahko dogovorili o konkretnih akcijah, če bodo potrebne. Svoje referate bomo pripravili tudi za oba kongresa, saj želimo svoje izkušnje in želje sporočiti tudi širšemu krogu. Bolj pa se bomo morali vključevati v sindikalno dejavnost, ki zdaj ZPS, da bomo tako več prispevali k skupnim nalogam, ki so predvidene v programu koordinacijskega odbora, ki ga zdaj ZPS.

Slobodan Nedić

O splošnih nalogah sindikata sta spregovorila že moja predhodnika, zato se bom bolj osredotočil na športno področje, kjer sem predsednik komisije za šport in rekreacijo.

Na začetku je bilo precej težav, ker je bilo premalo finančnih sredstev, nismo imeli ustrezne športne opreme, prav tako ne ustreznega strokovnega vodstva. Te težave nam je uspelo rešiti že do konca prvega leta delovanja.

Zatem smo začeli z izdelavo pravilnikov o delovanju sekcij, ustanovili smo nove interesne sekcije, začeli pa smo tudi z novo akcijo — medicinsko programiranim aktivnim oddihom v Termah Čatež. Raje smo si zastavili malo manj nalog, a smo se trdno odločili, da jih v celoti izpeljemo.

Tako imamo zdaj prvič v Litostroju program športnih dejavnosti izdelan po mesecih in po dnevih — urnik športnih aktivnosti. Delovanje sekcij je določeno s pravilniki, sekcije pa imajo svojega predsednika, blagajnika in tajnika. Močno smo izboljšali tudi obveščanje delavcev skozi različne oblike obveščanja.

Omenil sem že, da smo uvedli medicinsko programiran aktivni oddih — MPAO, ki se je izkazal kot zelo dober in učinkovit. Nejasno je še, kako se bodo krili stroški, izdelali pa smo že pravilnik o

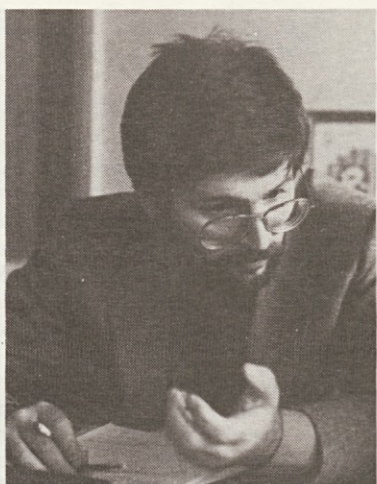
Mihael Žilavec

preventivnem zdravljenju, ki ga bodo že decembra obravnavali tozdi in delovni skupnosti. Stroški za tovrstno zdravljenje naj bi se krili iz materialnih stroškov.

Naše usmeritve za naprej pa so naslednje:

S tem, da smo dobili referenta za športno rekreacijo, smo naredili šele prvi korak. Po normativih naj bi bil na 800 zaposlenih po en profesionalni organizator športne rekreacije, pa tudi sami ugotavljamo, da je dela za enega profesionalca preveč. Za 5000 ljudi, kolikor nas bo kmalu, bi potrebovali vsaj 2 do 3 ljudi, zgolj referentsko mesto pa je potrebno preimenovati v oddelek za športno rekreacijo in preventivni oddih, ki bi povezano deloval s tozdom ZSE.

Prav tako nam še vedno manjka športna aktivnost med delovnim časom

Boban Nedić

(5—10 minut), ki bi razbremenila delavce na takih delovnih mestih, kjer je to potrebno.

Radi bi uvedli organizirano športno dejavnost v času preživljanja dopustov, torej v letoviščih, kjer Litostrojčani letujejo preko svoje delovne organizacije.

Naprej bo treba razvijati tudi MPAO in sicer v Termah Čatež, v načrtu pa imamo tudi tridnevne preventivne preglede v zdravilišču Topolšica, vendar o teh načrtih kdaj drugič, ko bodo bolj dorečeni.

Seveda pa je ena naših velikih nalog tudi zagotovitev ustreznega športnega objekta, da bi se rešili velikih najemnin za telovadnice in podobne objekte. S tem bi bila lahko naša dejavnost tudi dosti bolj množična.

M. M.

TUDI LETOS ŠE NISVA NA VRSTI

darjenja in z ustreznim urejanjem družbenopolitičnih odnosov med tozdi).

Ob obravnavi zaključnega računa za leto 1985 se bomo morali spoprijeti z negativnimi dejavniki in učinki bodisi na področju organizacije in delitve dela, tehnološkem procesu dela ali na področju kadrovskih vprašanj, delovne discipline in nagrajevanju po delu in rezultatih dela.

Posebna skrb v naslednjem obdobju bo potrebno posvetiti vzpodbujanju inovacij in realnemu vrednotenju inovacijskega prispevka, ki s svojimi predlogi za izboljšanje gospodarjenja in povečanje ekonomskih učinkov prispevajo k hitrejšemu napredku naše delovne organizacije.

Akcijski program dela konference osnovnih organizacij sindikata Titovi zavodi Litostroj temelji na stališčih in sklepih konresov ZS Jugoslavije in ZS Slovenije ter na drugih političnih dokumentih in usmeritvah, ki opredeljujejo družbenoekonomske razmere, v katerih bo v naslednjem obdobju potekal boj za krepitev ustavne vloge delavca, za uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov, za stabilizacijo gospodarstva in za zagotavljanje socialne varnosti delavca.

Bistvo dela KOOS pa mora sloneti predvsem na naših lastnih programih in političnih izhodiščih, za katere smo odgovorni vsi člani sindikata, predvsem pa člani ZK v sindikatu. Zato se moramo opredeliti predvsem na naslednja področja:

1. Priprava na 11. kongres ZSS in 10. kongres ZSJ
2. Nadaljnje uresničevanje politike dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije
3. Uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela
4. Delegatski odnosi kot temelji za uveljavljanje družbenoekonomskih in družbenopolitičnih ciljev
5. Utrjevanje in razvijanje družbenoekonomskega položaja delavcev, še zlasti na področju odločanja o družbenoekonomskih in družbenopolitičnih ciljev.

6. Uveljavljanje sistema družbenega planiranja in izvrševanja planskih obveznosti v TOZD/DS ter v delovni organizaciji

7. Socialna politika in družbeni standard

8. Zdravstveno varstvo delavcev in varstvo pri delu

9. Uresničevanje vloge ZSS pri oblikovanju kadrovske politike

10. Samoupravno obveščanje delavcev

11. Uveljavljanje sistema SLO in DS v delovni organizaciji Titovi zavodi Litostroj

12. Mednarodno sodelovanje

13. Osebnostna in kolektivna odgovornost

14. Proizvodno delovno tekmovanje delavcev-kovinarjev

15. Družbenopolitično usposabljanje

Konferenca OOS se bo zavzemala za doslednejše uveljavljanje samoupravnega družbenega planiranja. V planih morajo biti hkrati določeni pogoji za pridobivanje dohodka in njegovo razporejanje. Samoupravno družbeno planiranje mora izražati odnose pri uveljavljanju in gospodarjenju s sredstvi družbene produkcije, v katerih je dohodek merilo za uspešnost dela in gospodarjenja ter hkrati ekonomski kriterij za ugotavljanje racionalnosti in učinkovitosti gospodarjenja.

Obravnavati in analizirati moramo mesečne in trimesečne rezultate dela in gospodarjenja ter ukrepati, kadar je to potrebno za izpolnjevanje količinskega in finančnega plana. S konkretno aktivnostjo vseh družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstvi tozdov in delovnih skupnosti je potrebno zahtevati, da se zaostri odnos do dela ter delovna disciplina.

Pri uresničevanju socialne politike ZSS bo KOOS s svojo aktivnostjo usmerila na naslednja področja:

— Ob občutnejšem padcu življenjskega standarda moramo zagotoviti socialno varnost naših delavcev. Tu pa se moramo predvsem zavedati, da bomo to socialno varnost delavcev reševali le z boljšim delom, produktivnostjo, izpolnjevanjem

planskih obveznosti, kar bo nam vsem zagotovilo socialno varnost in tudi ustrezen življenjski standard.

— Potrebno je analizirati razmere v delovni organizaciji in na podlagi ugotovitev sprejeti in predlagati ustrezne ukrepe za zmanjševanje obolenosti delavcev ter za izboljšanje njihovih delovnih razmer.

— Proučiti moramo stanje in razmere na področju družbenega standarda, predvsem na področju družbene prehrane in možnosti letovanja naših delavcev v počitniških domovih delovne organizacije in drugod.

— Z ustreznimi akcijami moramo povečati interes delavcev za aktivno rekreativno in športno dejavnost. Razen stalnih oblik delovanja bo potrebno posebno pozornost nameniti:

- finančni pomoči posameznikom,
- preventivnemu zdravljenju v zdraviliščih,
- obiskom bolnikov,
- skrbi za delovne invalide,
- skrbi za upokojene delavce.

V organizacijski in kadrovski krepitvi ZS bo še nadalje naloga konference OOS in OOS TOZD/DS v Litostroju v doslednem uresničevanju družbenega dogovora o kadrovski politiki. Pri tem pa je potrebno redno preverjati svoje akcije in kadrovsko usposobljenost ter ocenjevati rezultate svojega delovanja in to predvsem v letošnjem letu, ko evidentiramo kandidate za volitve 1985—1986 (sindikat, ZK, samoupravni organi).

Na področju mednarodnega sodelovanja bo KOOS nadaljevala z ustaljeno in organizirano obliko povezovanja z naprednimi sindikalnimi organizacijami, skrbela za izmenjavo na področju politične dejavnosti ter navezovala poslovne stike. Spremljala bo tudi emigracijska gibanja pri nas in v svetu in si prizadevala, da pri zaposlovanju prisrbi delo povratniku z začasnega dela v tujini. Zavzemala se bo, da bodo imeli zagotovljene družbenoekonomske pravice in varnost, kot

Ob podelitvi sindikalnih nagrad (Foto: t.š.)

jih imajo državljani dežel, kjer zdomci prebivajo.

Sindikat v Litostroju bo še naprej spodbujal vse oblike družbenopolitičnega usposabljanja sindikalnega članstva, kar mora biti redna naloga konference OOS. S tem programom opredeljuje predvsem tiste, ki terjajo trajno ter organizirano aktivnost organov — organizacij ZSS. Lahko pa ga bomo sproti dopolnjevali z vsemi družbenopolitičnimi nalogami, ki se bodo sproti pojavile. Predvsem pa smo dolžni delegati konference OOS in OOS TOZD/DS z vsemi sodelavci ta program spoštovati in uresničevati v praksi.

Konferenca osnovnih organizacij bo spodbujala nadaljnji razvoj in krepitev delegatskega sistema in delegatskih odnosov, tako da bo ustvarjala boljše pogoje pri uresničevanju odločujočega položaja delavskega sveta in vseh delovnih ljudi v izvajanju oblasti in upravljanju družbenih zadev na temeljih socialističnega samo-

upravljanja. Delavec v kolektivu naj odloča o pogojih in rezultatih svojega dela, v tem smislu pa bo potrebno še mnogo več storiti za demokracijo socialističnega samoupravnega odločanja. KOOS bo posvetila vso pozornost nadaljnji krepitvi in usposabljanju sistema SLO in DS, posebno pa usposabljanju delavcev za delo in naloge v izjemnih pogojih.

Vse programske usmeritve KOOS pa bodo dopolnjene s programi dela komisij pri KOOS, kot tudi z usmeritvami 11. kongresa ZS Slovenije in 10. kongresa ZS Jugoslavije.

Ob koncu programske volilne konference OOSZ so vsi delegati konference prejeli knjižne nagrade za svoj prispevek pri delu konference v minimalnem obdobju.

Z. Adlešić

Zvezde, ki izginjajo

V dvorani Tivoli so 25. novembra gostovali rokerji iz že skoraj pozabljenе skupine Nazareth. Na povprečnem koncertu, ki priča o tem, da so njihovi najboljši časi že zdavnaj minili, se je napolnila velika dvorana tivolske hale.

Takšno število obiskovalcev pa lahko pripišemo maloštevilnosti takšnih in podobnih prireditvev v Ljubljani, ne pa trenutni popularnosti skupine. Delno pa je obisk izraz nostalgije za »starimi dobrimi časi«, ker se je med obiskovalci našlo nemalo takšnih, ki so pred desetimi leti bili stari okrog 25 let.

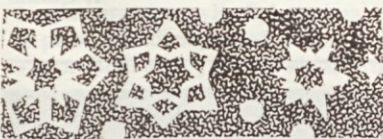
Fantje, ki so se pod imenom Nazareth pojavili leta 1969, so prej igrali kot polprofesionalna skupina Shadettes. Profesionalna skupina pa so postali leta 1971 in so jih imeli za škotsko hard — rock atrakcijo.

Prve mednarodne uspehe so imeli leta 1983 z albumom Razamanaz. Z njega so imeli kar tri singl-plošče: Broken Down Angel, Bad Bad Boy ter This Flight Tonight.

Z naslednjim albumom Loud 'n' Proud pa so razširili svoj uspeh po vsej Evropi. Leta 1974 so dokončno osvojili tudi Ameriko z albumom Rampant, ki je v Kanadi razglašen za zlatega še pred izidom. Ta uspeh lahko pripišejo predvsem singl plošči Love Hurts.

V teh časih največjih uspehov jim je bil glavni adut agresivni nastop na odru in čeprav ljubljanski oder ne dovoljuje takšne velike agresivnosti, so na žalost v statičnem nastopu bili le senca »legendarnega« Nazaretha. Z osvetlitvijo, ki bi jo premogla že povprečna jugoslovanska skupina, so vtis še poslabšali. Za obisk in navdušenje v dvorani, se lahko zahvalijo le stari slavi svojih hitov, ki so jih proslavili po vsem svetu. Nekateri kritiki so jih prezirljivo imenovali za skupino iz druge lige.

V. J.

IN TAKO SO SE DRENJALI NAŠI MLADINCI V NARODNI GALERIJ

V iskanju poti

Ob prazniku republike je bila v razstavnem prostoru pri glavnem vhodu v Litostroj likovna razstava. Slike in podobe iz lesa in kamna, ki smo si jih lahko ogledali od 20. novembra do 1. decembra, so delo našega mladega sodelavca BOJANA SMREKARJA IZ TOZDA MONTAŽA. Sodeč po besedah, zapisanih v knjigi vtisov, Litostrojčani pogrešamo takšne in podobne prireditve.

Za razstavo, ki jo je organizirala komisija za kulturo pri ZSM, smo dobili pobudo od avtorja samega. Bili smo veseli in prijetno presenečeni. Sprva smo dvomili o kvaliteti razstave, vendar so ti izginili, ko je Bojan pokazal nekaj svojih slik. Tako je do razstave ostalo le še nekaj ovir. Pri kulturni komisiji smo jih s skupnimi močmi premagali eno za drugo, tako da je bila razstava postavljena ob pravem času.

Na otvoritvi je bil med mladimi Litostrojčani tudi akademski slikar Tugo Sušnik, eden znanih sodobnih slovenskih umetnikov. Po njegovih besedah je bila razstava na nivoju samorastniških razstav. Te pa so bogate z zanimivimi idejami, ki večkrat predstavljajo velik problem poklicnim umetnikom. Tisto, kar smo mi imeli za tehnično nedovršenost, je Tugo ocenil kot vrednoto impresije in avtentičnosti umetnika-samorastnika.

Največjo vrednost pa za Bojana vsekakor predstavljajo besede, zapisane v knjigo vtisov. In čeprav jih ni veliko, ker jih niso vsi pisali, smo z obiskom razstave kar zadovoljni. Pobude in vtisi pa nam bodo pomagali pri iskanju poti v nadaljnjih prireditvah. Lahko le upamo, da jih bo dosti več kot do sedaj.

V. J.

Mladinski seminar

Komisija za idejnopolitično delo je skupaj s Konferenco ZSM Titovi zavodi Litostroj organizirala seminar za mladince in mladinke naše delovne organizacije.

Po razpravah, ki so potekale po OO, kje naj bi letos potekal seminar in koliko časa naj bi trajal, se je komisija odločila, da letos organizira enodnevni seminar v Ljubljani v prostorih naše delovne organizacije.

Seminar je bil 16. novembra 1985 od 10.30 naprej v salonu delavske restavracije. Razdeljen je bil na tri teme, za katere so OO pripravile vprašanja, kar naj bi predavateljem služilo kot orientacija za predavanje. Prav zaradi tega na seminarju nismo bili organizirani v skupine.

V prvem delu smo imeli na programu temo **Nagrajevanje po delu**. Razlagal je svetovalec vodje KSS Bojan Zupančič. Spregovoril je o samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in drugih prejemkov delavcev v tozdi in delovnih skupnostih v delovni organizaciji ZPS Titovi zavodi Litostroj, ki je bil sprejet na referendumu 25. 1. 1980, uporabljamo pa ga od 1. 1. 1980. V tem aktu so posamezne delovne naloge razdeljene po področjih dela, le-ta pa na delovna mesta, ki so določena s Pravilnikom o razvidu del in nalog. Veliko se govori o stimulativnosti in uspešnosti dela, kjer pa še ni dosti narejenega. Na koncu je predavatelj orisal še problematiko normiranja oziroma nagrajevanja normskih delavcev v DO.

Po končanem predavanju je tovariš Zupančič odgovoril na že zastavljena vprašanja in na vprašanja, ki so mu jih zastavili poslušalci.

O drugi temi — **Problemi mladih pri delu v ZK** — je spregovoril sekretar ZK v občini Šiška tovariš Stanislav Bradeško, dipl. ing., pomočnik individualnega poslovnega organa v tozdu PUM. Povedal je, da problema pri delu mladih v ZK ni, problem je le, kako mlade vključiti v delo oziroma vrste ZK. Mladi naj prevzamejo tudi odgovorne funkcije, oziroma — vsaka funkcija je v bistvu odgovorna. Pomembno je tudi, da imajo mladi v političnih oziroma družbenopolitičnih organizacijah pri odločanju enake pravice kot starejši. Prav tako mladine ne smemo samo kritizirati za vsak majhen spodrsrljaj, ne smemo pa je tudi hvaliti za vsak majhen napredek. Skupni cilj nam mora biti aktivnost vseh mladih, ne samo enega dela. Pomemben premik je naredilo tudi vodstvo OK ZSM Lj.-Šiška, da živi in dela skupaj z bazo. Na 13. kongresu ZK bodo postavljena izhodišča za naslednja štiri leta. Tu bodo postavljeni temelji oziroma plani, ki morajo biti napredni, torej pomeniti morajo korak naprej.

Po končanem predavanju so poslušalci zastavili vrsto vprašanj, na katera je tovariš Bradeško z veseljem odgovarjal.

Na tretjo temo — **Nezainteresiranost za delo nekaterih OO ZSM v Titovih zavodih Litostroj** — je spregovorila predsednica Konference ZSM tovarišica Barbara Krošelj. Najprej je povedala nekaj o zgodovini naše mladinske organizacije, po tem uvodu pa je poskušala orisati, zakaj nezainteresiranost za delo nekaterih OO ZSM. Čeprav pravimo, naj delo ne sloni samo na predsedniku OO, pa vendar ugotavljamo, če predsednik ne zna usmerjati mladincev in mladink oziroma nima do njih pravega pristopa, ali pa je celo sam nezainteresiran za delo v mladinski organizaciji, potem cela OO ne dela. V naši sredi imamo tri take: OO ZSM DS PFSR, OO ZSM TOZD PROD in OO ZSM TOZD ZSE. Upamo pa lahko, da bodo po programsko volilnih konferencah po OO, ki bodo v decembru tudi omenjene osnovne organizacije zaživele.

Po tem uvodnem delu se je v razpravo vključil predsednik občinske konference ZSM tovariš Ivo Vukelič. Povedal je, da so začeli širšo akcijo, s katero bi naredili analizo 11. kongresa ZSMS in na podlagi teh teze za 12. kongres ZSMS. Podrobneje nas je seznanil tudi z delom občinske konference ZSM.

Po razpravi so prisotni zastavili več vprašanj, na katera so odgovarjali tovariš Vukelič, predsedniki OO in vodstvo Konference.

Po tretji temi je bil seminar zaključen, nadaljeval pa se je z družabnim večerom v hotelu Ilirija.

Po mojem mnenju je seminar zelo uspel; pri tem mislim na udeležbo mladincev in na vsebinski del. Edina grenka kaplja je bila, da se ga ni udeležil niti en sam predstavnik družbenopolitičnih organizacij ali samoupravnih organov.

B. Krošelj

Iz razstave litostrojkega samorastnika (Foto: t.š.)

Z rdečo ruto in modro kapo

V osnovni šoli Hinka Smrekarja so 26. novembra sprejeli v Zvezo pionirjev Jugoslavije cicibane iz treh prvih razredov. Po svečani obljubi so najmlajšim podelili simbol pionirjev — rdečo ruto in modro kapo. V na-

daljevanju so starejši pionirji pripravili kratek kulturni program Pesmi in recitale, ki so jih izvajali s prikupnostjo in popestrili z disko točko skupino deklici. Tako so navdušili najmlajše pionirje, njihove starše in vse ostale.

ČESTITKA

Iskrene čestitke ob dnevu jugoslovanske ljudske armade vsem vojakom, še posebej pa mladim Litostrojčanom, ki se urijo za obrambo neodvisnosti naše domovine po vsej Jugoslaviji.

Zelo uspel mladinski seminar (Foto: t.š.)

Težki program

Kot vse prave organizacije, ki dobro poslujejo, smo tudi v našem tozdu planirali razširitev proizvodnje. Z razširitvijo smo hoteli ubiti dve muhi na en mah, povečati zmogljivost obdelave, obenem pa zmanjšati delež uslug v tujini. Lepo zamišljeno, samo še izpeljati je bilo treba. Kot to zakon zahteva, smo predlog posredovali delavskemu svetu DO. Toda smola! Rekli so: »Hočemo sodobno livarno!« Vsi, seveda razen Obdelave, so se strinjali, da je ta odločitev pravilna. »Tiho bodi«, so govorili fantom iz Obdelave, »če si že dobil po prstih, ni potrebno, da jih občutiš tudi po nosu.«

Ha, vendar mi smo pametni! Takoj smo vedeli, kaj je narobe. Toz PUM ima nekaj direktorjev več kot mi. Fantje so rekli: »Namestimo mi še enega tehničnega direktorja!« Rečeno, storjeno.

Od takrat naprej ima Obdelava direktorja, ki se mu reče individualni poslovodni organ, in še dva fanta za tehniko, ki se jima reče tehnični direktor. Zdaj smo bili že veliko močnejši. Delavskemu svetu ni preostalo nič drugega, kakor da odobrijo sredstva za težki program. Tako smo že videli veliko delavnico z največjo karusel stružnico v Jugoslaviji. Celo strokovno usposobljenega strugarja smo...

Toda?! Ti hudič, ti! Nesreča nikoli ne pride sama. Prišla je z dežjem. Ali se spomnite tistega strašnega deževja iz leta 1984? Objekti številka 005 pa brez strehe. To je bila prav groza. Konštrukterji so podstavljali celo svoje pletene koše za smeti tam kjer, je voda curljala s stropa. Toda to ni pomagalo. Ves parket se je dvignil od tal. In seveda pogojev za nadaljnje delo v tem objektu ni bilo. Torej: »S sredstvi tež-

kega programa zgraditi barake za projektivo!« so rekli na delavskem svetu.

Čez leto dni so zrasle tri barake, ponos delovne organizacije. In... In spet se je zataknilo. Tisti iz konstrukcije so rekli, da selitev ne pride v poštev. Saj imajo tako zastarelo opremo, da bi bili čisto izgubljeni na novih Rissovih risalnih deskah. Razen tega je tako prijetno biti v prostorski stiski. Saj se lahko stiskaš k risarki, ne da bi ona kaj slabega pomislila. Kdo pa bi šel iz tega raja! Tako so morali iz barake tisti iz IRRP. Saj ni bilo takšnega preskoka v tehniki, pa tudi prostora so bili vajeni.

V težkem programu pa je nastala zmeda. Karusel smo zapravili za barake, delavnice nimamo, imamo pa strokovno usposobljenega strugarja. Ah! Majhen problem. Strugarja smo postavili za mojstra, mojstra za nadmojstra, nadmojstra za šefa obrata, šefa obrata za šefa obstoječe težke obdelave. Starega šefa, pa kam drugam, če ne za pomočnika direktorja. Ne bo škodovalo, če imamo še kakšnega na zalogi. Toda — kako naj mu rečemo? Mja! Pomočnik direktorja s posebnimi pooblastili in nalogami. Za pooblastila smo že vedeli, kakšne so, toda naloge...? Nismo si upali vprašati. Mogoče še sam ne bi vedel in bi mu bilo nerodno. Tega pa svojemu pomočniku direktorja res ne želimo. Kaj pa mislite? Direktor je le direktor! In tako imamo zdaj že štiri direktorje. No, če zdaj ne dobimo sredstev za težki program!?

Nič hudega. Bomo pač dobili petega direktorja. In namesto težkega programa proizvodnje bomo imeli težek program direktorjev.

J. E.

Orodje da, orodje ne

Eden od pogojev za uspešno in gospodarno obdelavo materiala z odrezovanjem je funkcionalno in tehnološko kar najboljše orodje. Čim bolj zahtevni so obdelovanci, tako po natančnosti kot tudi po kompleksnosti obdelave, tem bolj pomembna je pravilna izbira rezilnega orodja. To je še posebej pomembno pri sodobnih CNC strojih, kakršnih je nekaj, odrezovalnih strojev pa imamo v Litostroju odločno premalo. Povečanje produktivnosti vsaj v veliki meri ni možno s klasičnimi osnovnimi odrezovalnimi stroji, kot so: univerzalne stružnice, vrtalni, frezalni in vrtalno-frezalni stroji, pač pa samo s sodobnimi računalniško krmiljenimi stroji in zahtevno obdelavo s primernim kvalitetnim orodjem.

Tega pomembnega dejstva smo se nekateri zavedali že pred osmimi leti, ko smo načrtovali opremo za novo halo za proizvodnjo transportnih naprav. Potrditev pravilnosti odločitve pa je v količini izdelkov, ki jih obdelajo trije CNC večoperacijski stroji, opremljeni s primernim orodjem.

Veliko tega orodja, tudi najkvalitetnejšega, smo skonstruirali in tudi izdelali sami. Domače orodje je zelo kvalitetno in za tovrstnim uvoženim nič ne zaostaja. Razvili pa smo tudi svoj LS orodni sistem.

Za ilustracijo naj navedem, da je firma SANDVIK COROMANT pred petimi leti samo za tehnološke raziskave in razvoj novih vrst ploščic porabila več karbidnih trdin, ko je znašala celotna jugoslovanska poraba!

Sproten razvoj in izpopolnjevanje primerne sistema orodnih držal zahteva obsežno znanje s področja tehnike odrezovanja, geometrije rezilnega orodja, stabilnosti orodij in tudi organizacije dela in proizvodnje. Organizacija dela in priprava proizvodnje ter dobro poznavanje

tehnologije in obdelave mora priti do te stopnje spoznanja, da brez posodobitve koncepta priprave proizvodnje in priprave tehnoloških postopkov ni povečanja produktivnosti in ni zmanjšanja neproduktivnih časov.

Veliko zaposlenih v Litostroju, čeprav delajo na teh strojih, nekateri pa celo organizirajo proizvodnjo za te stroje, ne ve, da imamo lasten zelo kvaliteten orodni sistem ali pa ne zaupajo vanj, vendar kvaliteto našega LS orodnega sistema potrjujejo tudi drugi, kar dokazujejo naročila iz drugih tovarn.

LS orodni sistem je popolnoma odprt za nadaljnje izpopolnjevanje v smeri še večje univerzalnosti, zato bo potrebno razviti držala za dvorezinske glave z drugimi oblikami rezilnih ploščic od 40 do 200 mm premera.

Prav tako bo potrebno razviti za dvorezinske glave v območju premerov 200 mm do 500 mm držala za vložek T-MAX S za fino struženje izvrtin. Tudi za stezne puše bo potrebno razviti LS orodna držala. Pri razvoju specialnega orodja imamo še zelo veliko načrtov.

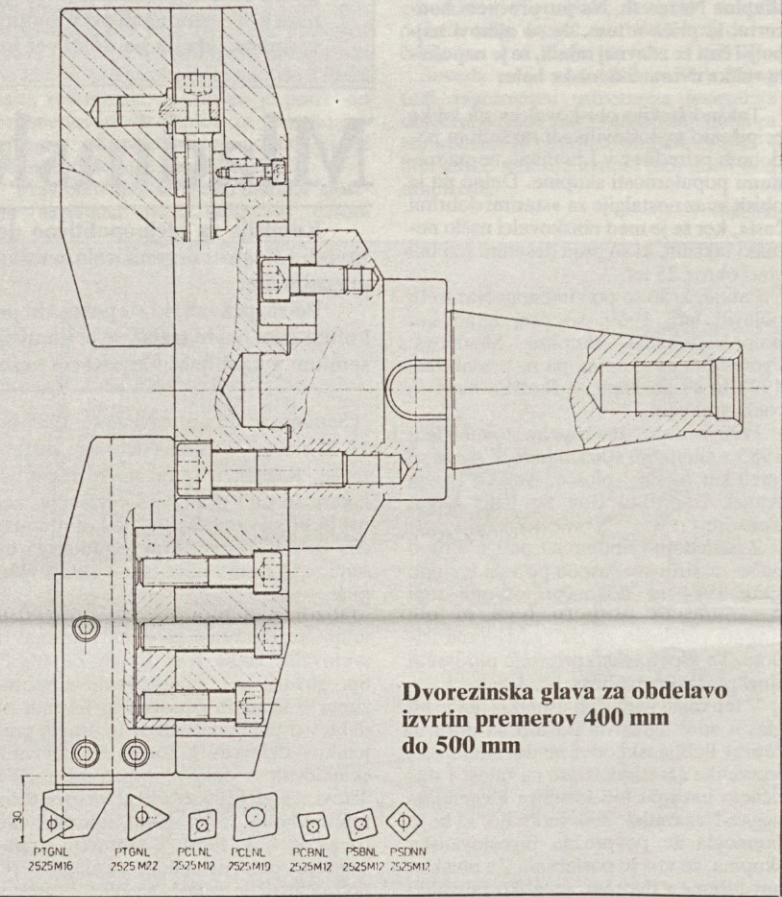
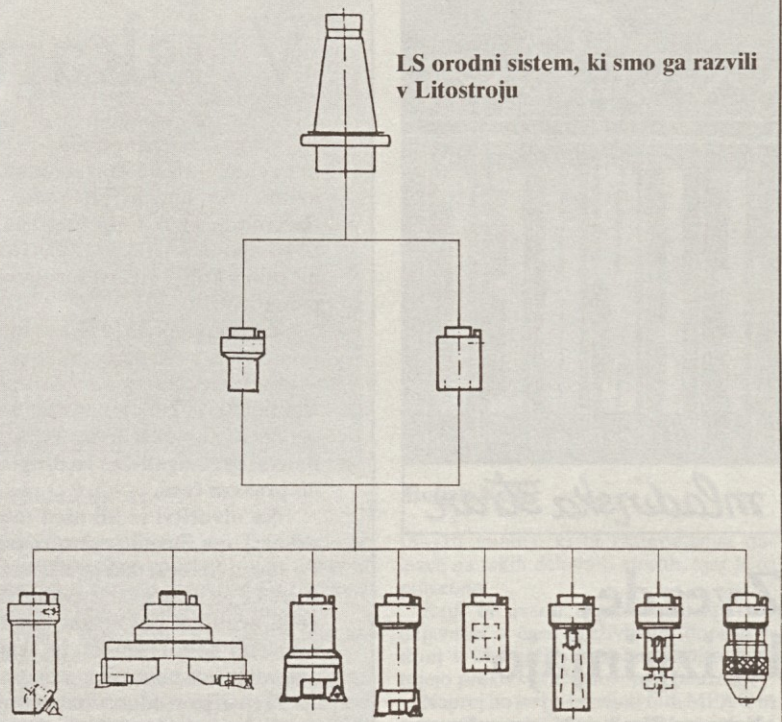
Izdelava orodja pri nas še vedno nima podpore, kot bi jo morala imeti. Nekateri še zdaj ne vedo, kako odločilnega pomena za proizvodnjo je ravno kvaliteta orodja. Ne razumejo, kako težko je včasih nekaj izdelati v zahtevnejšem kvalitetnem razredu. Zapisati znamo včasih še preveč zahtevno obdelavo, vprašanje, kako izdelati, pa prepustimo največkrat delavcem samim, namesto da bi jim organizirali zaprto delovno mesto in uvedli primerno organizacijo.

V svetu izdelujejo orodja tisti, ki to znajo, ki to zmorejo. V Litostroju to znamo in tudi zmoremo, samo malo potruditi se je potrebno. Nekateri pravijo, nismo za to opremljeni. Res je, da nismo namensko opremljeni za tovrstno proizvodnjo, vendar sem prepričan, da se da marsikaj narediti tudi z opremo, ki jo imamo; to je bilo že dokazano. Še najbolj kritično je z merjenjem, saj nimamo merilnega stroja.

Pri nas se da marsikaj narediti, če se hoče, samo nekateri so se odvadili delati natančno po načrtih. Naj ponovim besede enega od delavodij, ko je dobil komplet orodij v izdelavo: Zadnji čas je, da smo dobili nekaj zahtevnejšega, saj nekateri ne znajo več delati v zahtevnih tolerancah. Moram priznati, da je to res, zlasti še, če vemo, zaradi česa vse nastaja izmet. V precej primerih se zelo hitro vidi, da je vzrok malomarnost.

Kar se tiče rentabilnosti proizvodnje, je potrebno povedati, da je to visoko rentabilni proizvod s to pomanjkljivostjo, da ga zelo težko primerjamo po litostrojskem sistemu z ostalimi proizvodi, katerih letno proizvodnjo merimo v tisočih ton. Res pa je, da je kilogramska cena zelo visoka, kar je za orodje nasploh značilno. Problem je drugje in ni samo litostrojski, to je: kako opremiti naše tovarne s sodobnim orodjem. Tu je pravzaprav težišče problema. Domačih proizvajalcev kvalitetnega orodja ni, ali pa takega orodja ni moč kupiti na domačem tržišču, deviz za uvoz pa tudi ni. Ob trezni presoji problema o proizvodnji orodja v naši tovarni, zlasti če imamo pred očmi posodobitev litostrojske proizvodnje in tudi ostale slovenske in jugoslovanske strojne industrije, ne bi smelo biti dileme o tem, ali bomo izdelovali orodje ali ne. Pametna odločitev ob trezni presoji stanja v katerem smo, ne dovoljuje dvomov.

LS orodni sistem, ki smo ga razvili v Litostroju

Dvorezinska glava za obdelavo izvrtin premerov 400 mm do 500 mm

Za obdelavo na sodobnih CNC strojih je orodje tolikšnega pomena, da moramo izdelavi le-tega zares nameniti več pozornosti. V tozdu IRRP smo mu ga. Orodje razvijamo

naprej, končujemo pa tudi izdelavo naprave za prednastavljanje orodja. Več o tem kdaj drugič.

I. Gantar

Doma izdelano orodje

V sodobni literaturi in številnih revijah s tega področja nihče več ne omenja, kako pomembno je orodje za odrezovalno tehniko. Vsakomur je jasno, kaj pomeni orodje za sodobno zahtevno proizvodnjo, zlasti ob tako zaostrenih pogojih, kot sedaj vladajo na svetovnem trgu. Za proizvodnjo v predelavi kovin je to pravzaprav osnova. Brez stroja obdelava ni možna, prav tako tudi ne brez kvalitetnega orodja.

Pri sodobnih strojih ima orodje mnogo pomembnejšo vlogo, kot na primer pri klasičnih strojih s povprečno zahtevnostjo, saj je produktivnost CNC strojev nekajkrat večja.

Orodje za CNC večoperacijske stroje (pri nas jim rečemo obdelovalni center, kar pa ni pravi izraz) je tudi zelo drago, saj morajo biti obdelovanci načeloma obdelani z največjo natančnostjo z vseh strani z minimalnim številom vpetij.

To pomeni, da je tehnologija obdelave na vodoravnih večoperacijskih CNC strojih zelo zahtevna in kompleksna, saj združuje: notranje in zunanje freziranje na toleranco, obdelavo in izdelavo izvrtin, rezanje navojev itd.

Proizvajalci rezilnih materialov vlagajo ogromna sredstva v razvoj novih kvalitetnih rezilnih materialov, naša naloga pa je, da te njihove ugotovitve čimprej uporabimo in tudi preizkusimo z našimi držali ploščic, z našimi orodji, pri odrezovanju naših domačih materialov.

sodobne tehnologije in tehnike odrezovanja odločilno vplivata na izbiro orodij.

V naši tovarni imamo vse stopnje organizacije priprave orodja — od tega, da delavec sam oblikuje tehnološki postopek in si sam izbira orodje, ampak ne odloča o nabavi novega orodja, do organizacije visoke tehnološke pripravljenosti, kjer v prednastavljalnici posebna služba po zahtevah tehnologije za vsak posamezni obdelovanec pripravlja, montira in prednastavlja komplet potrebnega orodja (primer v TVN).

Izkušnje kažejo, da je za našo proizvodnjo najustrežnejša uporaba fleksibilnega in vsestransko uporabnega sistema orodnih držal.

Orodje žal že dalj časa predstavlja šibko točko naše proizvodnje. Vzroki so različni, od močno omejenega uvoza, nezadostne in nekvadratne ponudbe domačih proizvajalcev, do mnogo prepočasnega uveljavljanja potrebnih organizacijskih prijemov za posodabljanje tehnoloških postopkov z vidika novih orodnih sistemov, ki neposredno vplivajo na povečanje produktivnosti odrezovalnih strojev.

Da bi zapolnili to vrzel, smo se že pred tremi, štirimi leti v tozdu IRRP z vso resnostjo lotili te naloge in razvili lasten sistem orodnih držal z nazivom LS (litostrojski orodni sistem). Doma razviti LS orodni sistem je uporaben za vsak vodoravni ali vertikalni vrtalno frezalni stroj, ne samo za obdelavo na CNC večoperacijskih strojih. Vodstvo

DEMONSTRACIJA VRHUNSKEGA INSTRUMENTARIJA NA SŠTS

Na naši šoli se nadvse trudimo posodobiti pouk in spremljati vrhunske dosežke na področjih elektrotehnike in strojništva, kar nam z razpoložljivimi sredstvi v celoti ne uspeva.

Z željo obdržati stik s svetovno tehnologijo pripravljamo demonstracije znanih proizvajalcev na šoli, ali pa izvajamo vaje v njihovih laboratorijih. Zadnji tak primer je bila demonstracija elektronskih instrumentov HEWLETT PACKARD.

Predstavljena sta bila dva instrumenta moderne zasnove, in sicer sintetizirani generator signalov in digitalni spominski osciloskop. Sodobna elektronska merilna instrumenta imata vgrajen mikroprocesor, zato omogočata poleg osnovnih meritev signala tudi njegovo obdelavo. Predstavljena instrumenta sta tipična predstavnika nove generacije instrumentov, poleg tega pa je glavno področje njihove uporabe prav industrijska elektronika, kar je za učence SŠTS še posebno zanimivo.

Mišo Palandačič

Projekt jedrska elektrarna Kozloduj

Ko sem premišljeval o tem, kakšen članek naj napišem za časopis, se nisem mogel takoj odločiti, ali naj pišem širše o problematiki uvajanja nove proizvodnje opreme za jedrske elektrarne, ali naj se omejim ozko le na izvrševanje pogodbenih obvez do naročila P. 91120 — to je dobave teh elektromotornih črpalnih agregatov za vbrizgavanje borove kisline CN 160—110 UHL. Prva tema bi bila mogoče malo preširoka, druga pa preozka. Zato sem se odločil, da od obeh tem skušam zaokrožiti tisto, kar se mi zdi v tem trenutku najpomembnejše. Pri tem se bom opiral na lastne izkušnje in spoznanja, do katerih sem prišel pri vodenju projekta Kozloduj.

S podpisom pogodbe za dobavo treh črpalk JE Kozloduj v Bolgariji, smo prevzeli nase veliko odgovornost. Stopili smo v svet jedrske tehnike in zahtev, za katere žal v tistem trenutku še nismo bili pripravljeni. Razen pogodbe o dobavi črpalke Bolgariji in podpisanih osnovnih tehničnih pogojev za črpalke nismo imeli ničesar. No, moram dodati, da smo imeli tudi konstrukcijsko dokumentacijo za starejšo verzijo črpalke, katero smo odkupili od ZSSR.

Ko sem se letos oktobra pogovarjal s sovjetskim inšpektorjem ing. Suhomljinovom, mi je le-ta povedal, da se v ZSSR, preden dobi neka tovarna zeleno luč za proizvodnjo take opreme, predhodno izpelje celotni proces osvajanja »papirnatih vojn«. Gre namreč za to, da je potrebno v prvi fazi veliko zadev preštudirati, razčistiti in uskladiti vse dokumente ter poskrbeti, da jih potrdi sovjetska projektna organizacija.

Veliko pred podpisom same pogodbe o dobavi mora delovna organizacija preveriti vse potencialne dobavitelje materiala in tudi z njimi po potrebi uskladiti tehnične pogoje in predpisane metode.

V našem primeru tega ni bilo mogoče tako izpeljati. Če bi namreč čakali na vse to, še danes verjetno ne bi uspeli z redno proizvodnjo, tako pa smo že pred zaključkom prvega naročila. Vendar pa je naša pot zato napornejša. Sistem smo namreč gradili in še gradimo ob sami izpeljavi naročila, opirajoč se seveda pri tem, kolikor je to mogoče, na že vpeljane litostrojke predpise in način poslovanja.

Če ostanem še malo na začetku naše poti, se spominjam uvajalnega tečaja iz osnov jedrske tehnike (organiziranega za ljudi, kateri naj bi se posredno ali neposredno ukvarjali s to problematiko). Bojim se, da je to bilo več ali manj vse, kar smo storili na področju izobraževanja (vaj organiziranega).

Takrat je bil ustanovljen tudi projektni tim z nalogo, da operativno spremlja in vodi naročilo JE Kozloduj. Istočasno naj bi tudi zgradili sistem zagotovitve kakovosti: zagotoviti normalno izvrševanje poslovnega procesa ob čim manjšem riziku. Pomanjkljivost dela tima v samem začetku je bila ta, da nismo uspeli zagotoviti, da bi njegovi člani delali izključno na jedrskem programu, ker je vsak imel še svoje običajno delo, ki ga je oviralo pri jedrskem programu. Šele pred kratkim smo si uspeli za nekaj oseb izboriti status izključnega »Kozlodujca«. To poudarjam zato, ker je zelo pomembno ustvariti homogeno skupino, ki se ne ustraši problema ali išče vzroke, da nekaj ne bi bilo potrebno narediti, temveč skupino, ki želi napredek, ki se ne ustraši dodatnih ur dela, ki konstruktivno razrešuje probleme. Upam si trditi, da smo že na trideset pot pri informiranju take ekipe. Zadolžitve v okviru tima so razdeljene po specialnosti, probleme razrešujemo tekoče in na osnovi dogovorov, izjemoma pa tudi preko odgovornih direktorjev (če nam zmanjka izvršilne moči).

Da gre v primeru Kozloduja za izdelavo opreme, ki zapade pod najstrožje kriterije in zahteve, ni potrebno posebej ponavljati. O tem

(kakor tudi o kislem jabolku in sladkemu grozdju) je nekaj napisal že M. Marenče v novembrski številki Litostroja. Jaz bi k temu dodal, da še nismo ustrezno uredili stimulacije ljudi, ki delajo na tem programu.

Samo rokovno izvrševanje obvez do bolgarskega naročnika poteka sedaj dokaj dobro. Z obdelavo prehajamo v zaključno fazo. Vse glavne pozicije (razen ohišja) bodo gotove do 7. decembra. Polovico je prevzel sovjetski prevzemalec, preostalo pa bomo pregledali in predali v montažo do sredine decembra. Prehod kosov iz obdelave v montažo poteka brez zastojev, tako da se montaža odvija paralelno.

Prvi sklop rotorjev na gredi z razbremenilnim diskom in sklopko za prvo črpalke smo že montirali. Le-to je pregledal in prevzel že sovjetski inšpektor.

Ohišje, ki se nahaja v posebni varilnici, mora biti zvarjeno do 7. decembra, nato sledi 8—10 dni obdelave. V tem času mora montaža zmontirati ostale dele, da bi prvo črpalke postavili na preizkuševališče 20. decembra. Temu sledi 320 ur preizkusa, zatem revizija črpalke (čiščenje, barvanje) in odprema na gradbišče. Litostroj bo izdelal še nadzor nad montažo in preizkusni

zagon na terenu.

In kako naprej? Samo delo tima bo do zaključka tega naročila potekalo brez prekinitev z vsakodnevnimi hitrimi sestanki zjutraj pred začetkom dela s pregledom realizacije prejšnjega dne in dogovorom za tekoči dan. Vsak član tima ima namestnika, da ga v primeru odsotnosti lahko nadomesti. Zastojev ne sme biti. V tem času bomo ustvarili sistem, da za nadaljnja naročila jedrskega programa ne bo potrebno tako pogosto sestajanje. In kako je z naročili? Poleg teh treh črpalk za Bolgarijo imamo naročenih 9 črpalk za ZSSR z dobavnimi roki v letu 1986 (po tri na četrtletje) s skupno vrednostjo 3 mio. obračunskih dolarjev. V decembru pričakujemo še podpis za 9 črpalk za ZSSR za leto 1987, po zaključku Kozloduja pa še 3 za Bolgarijo (Kozloduj VI. blok).

Po planu do leta 1990 bomo izdelali vsega skupaj okrog 70 agregatov, in to za celotno področje SEV.

Zelo je pomembno, da imamo naročila zagotovljena, saj vemo, kako je danes, v obdobju gospodarske recesije, težko dobiti naročilo, še posebej za izdelavo tako odgovorne in zahtevne opreme.

Za sam Litostroj so ta naročila pomembna iz več vidikov. Pomenijo možnost vračanja investiranih sredstev v preizkuševališče, v prostor za varjenje in montažo, v merilne instrumente ipd. Pomenijo pa tudi velik korak naprej v kvalitetnem smislu, v učenju in navedah, v doslednosti in zahtevnosti. To je pozitivna injekcija, kot je bil pred časom napr. Wotan, ali še pred tem dizelski motorji, seveda na tedanji stopnji razvoja.

Priprave za novi program težke obdelave

Pred kratkim smo s sprejetjem samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za projekt energetske opreme opredelili del razvojnih ciljev Litostroja ter s tem naloge, ki jih moramo narediti. Ker se vsaka investicija začne med drugim tudi pri zagotavljanju finančnih sredstev, je prav, da se to kratko poročilo začne tudi s tem.

Kot je verjetno že večini znano, je Litostroj uspelo pridobiti kredit Mednarodne finančne korporacije (IFC) v višini 26 milijonov 593 tisoč mark. Kredit nam je odobren izključno za opremo iz konvertibilnega trga, ki bo občutno popravila strukturo naših osnovnih sredstev. Kredit moramo vrniti v desetih letih, predvsem iz **lastnih deviznih prilivov**. Za vse dinarje, ki nam jih bodo posodobile banke, dobavitelji opreme ali izvajalci del, imamo zagotovljeno finančno dokumentacijo.

Po sprejetem samoupravnem sporazumu so temeljne organizacije — udeležence v investiciji dolžne zagotoviti potrebna lastna sredstva za celotno investicijo.

V decembru bomo podpisali večino pogodb s tujimi dobavitelji za stroje, laboratorijsko opremo, opremo za računalniško projektiranje in konstruiranje ter računalniško vrednotenje meritev, reproducirne naprave za 35 mm mikrofilm ter ostalo.

Opremo za peskanje smo naročili pri Gostolu (peskalna linija in peskalna komora), opremo za lakiranje pri SOP Krško, žerjave pa bomo izdelali v Litostroju.

V Uradnem listu je bil objavljen tudi že prvi razpis za izvajalca gradbeno-obrtniških in inštalacijskih del za objekt površinske zaščite. Predvidevamo, da bo do konca meseca znan izvajalec teh del. Za objekt energetske opreme bo licitacija objavljena v decembrski številki Uradnega lista, tako da bo glavni izvajalec

del znan do konca januarja. Celotno dinamiko izgradnje pa narekujejo dobavni roki ključnih strojev (karuzel stružnica in vrtno rezkalni stroj — oba firme Schiess), ki bosta montirana v novem objektu. Zato bo morala biti gradnja v novembru in decembru leta 1986 v taki fazi, da bo možna montaža opreme (strojev), ki zahtevajo posebne pogoje — to je konstantno temperaturo, relativno vlago ipd. Predvidevamo, da bi v drugi polovici leta 1987 začeli po drugi polovici leta 1987 začeli poskusno proizvodnjo.

Če upoštevamo najširšo obliko in značaj pojma investiranja (po katerem je investiranje vsako vlaganje v sedanjosti, da bi imeli koristiti v bodočnosti), potem pripada tej kategoriji razen vlaganj v osnovna sredstva tudi vlaganje v raziskovalno delo, usposabljanje in šolanje kadrov, dvig družbenega standarda itd. Pri izdelavi investicijskega programa smo upoštevali glede na oblikovane cilje naslednje vidike:

- tehnično tehnološke,
- ekonomske,
- tržne,
- ekološke,
- družbenopolitične.

Ker smo že krepko zakoračili v samo investicijo, bi bilo prav, da z vmesnimi analizami preverjamo vse dejavnosti, opredeljene s temi vidiki. Tu mislim predvsem na ekonomsko finančno stanje ter tržno analizo, ki bi projekcijo prodaje iz investicijskega programa potrdila ali zaničala.

P. Kopitar

Prevzem prvih vmesnih kosov za jedrsko elektrarno Kozloduj za črpalke CN 160—110 (Foto: t.š.)

Vendar nismo zadovoljni samo s tem. Skupina si je zastavljala tudi nalogo zmanjšanja odstotka uvoza za to naročilo. Kalkulacije kažejo, da je vrednost uvoženega materiala pri prvih treh črpalkah 30% vrednosti črpalke. Z uspešno akcijo nabave odkovkov v ČSSR smo delež konvertibilnega uvoza že pri črpalkah za ZSSR zmanjšali na 20%. Vendar nismo ostali pri tem; še naprej iščemo možnosti zmanjšanja. Tako že vodimo prve akcije za izdelavo posameznih (do sedaj uvoženih) delov doma (npr. vmesni kosi — ponuja jastrebačka livarna v Nišu).

Izkušnje, ki si jih pridobivamo pri prvih črpalkah, bomo s pridom uporabili pri proizvodnji naslednjih. Zabeležili smo veliko izboljšav, ki jih sproti vnašamo v dokumentacijo, nabiramo si nove izkušnje pri obdelavi avstenitnih materialov, varimo najzahtevnejše zware, izvajamo najzahtevnejše kontrolne operacije, da ne govorim o popolnoma novih zahtevah pri izgradnji in funkcionalnosti preizkuševališča, ki si zasluži samostojno, posebno obdelavo.

Toliko za tokrat. Ob zaključku naročil pa se ponovno oglasim.

P. Hajdinjak

30 let INGRE

Zaradi potrebe po usklajenem in organiziranem nastopu pri prodaji jugoslovanskih izdelkov na tujem tržišču, je bila leta 1955 ustanovljena poslovna skupnost INGRA, ki že 30 let uspešno združuje delo številnih jugoslovanskih delovnih organizacij s področja strojegradnje, elektrostrojegradnje, gradbeništva in montaže.

Ob svojem nastanku je organizacija štela le 10 članic, med njimi je bil tudi Litostroj, danes pa je v njej združenih 35 delovnih organizacij — proizvajalk investicijske opreme in izvajalk investicijskih del, ki preko INGRE nastopajo na tujem tržišču in nudijo svoje celovite ponudbe »na ključ«.

Ze ob nastanku se je poslovna skupnost usmerila k sodelovanju z deželami v razvoju, kjer je dosegla tudi prve poslovne rezultate. INGRA je organizirala in se dogovorila za prodajo prvega energetskega objekta, ki ga je Jugoslavija prodala v tujino. To je bila HE Chichoci mallian v Pakistanu, ki so jo postavili Rade Končar, Litostroj in Metalna.

Do danes je INGRA sklenila za skoraj 5 milijard dolarjev izvoznih poslov v 50 državah, med katerimi je 30 dežel tretjega sveta. S tem si je zagotovila dobre reference za nadaljnji nastop na tujih tržiščih ter se uvrstila v vrsto priznanih svetovnih firm. Na nekaterih svetovnih tržiščih je bila INGRA zaupana izgradnja velikih investicijskih objektov, ki so bili financirani iz kreditov Svetovne banke, kar dokazuje, da ta poslovna skupnost v svetu uživa zaslužen zaupanje in ugled. Takšni objekti so bili zgrajeni v Keniji, Tanzaniji, Indiji, Novi Gvineji in drugod.

Poleg uspehov v tujini pa je

Plaketa INGRE priznanje Litostroju

INGRA uspešna tudi na domačem tržišču, kjer se iz dneva v dan vse bolj uveljavlja.

Zaradi potreb nadaljnjega razvoja svojega poslovanja se je INGRA povezala tudi s številnimi velikimi tujimi firmami (Krupp, Polysius, British Smelter, Compadec, Bechtel idr.), s katerimi v konzorciju ali drugačnem aranžmaju nudi razne investicijske objekte na domačem in tujem tržišču.

Da bi v vse večji konkurenci priznanih svetovnih firm zagotovila uspešnost svojega nastopa na tujih tržiščih, pa INGRA uveljavlja tudi sodobno prodajo, brez tveganja za investitorja.

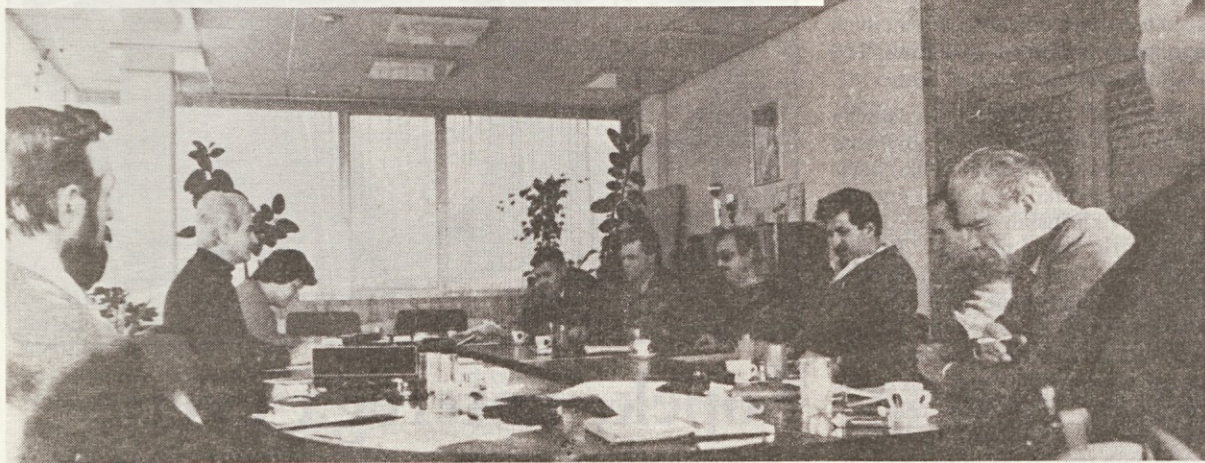
Poslovni skupnosti INGRA ob obletnici čestitamo in želimo še veliko uspehov ter dobro sodelovanje še naprej.

t.š.

Misli lahko strnemo v naslednje: delovni čas s pričetkom ob 6. uri je sicer nehuman in v nasprotju s človekovim biorit-

miza • okrogla miza • okrogla miz

Med pogovorom za okroglo mizo

mom, vendar je glede na družbene razmere (ekonomske in infrastrukturo) skoraj nujen. Prav tako je nujen, če se želimo prilagoditi vozačem, res pa seveda na škodo kulturnega in družabnega življenja in na škodo prezgodnjega vstajanja otrok. Temu se v razvitem svetu izogibajo, saj je dolgoročno gledano škodljivo, ne nazadnje pa pomeni tak pričetek delovnega časa lahko tudi manjšo storilnost na delovnem mestu.

Za okroglo mizo smo pripravili tri vprašanja, ki so med seboj povezana, kar je razvidno tudi iz samega poteka razprave na okrogli mizi:

— **Kako ocenjujete predvideni koledar delovnih in prostih dni za leto 1986**

— **Kaj menite o predlaganem zgodnejšem začetku del ob 6. uri, ki ga predlagajo proizvodni tozdi in kakšne prednosti ali pomanjkljivosti lahko pričakujemo od 8,5 urnega delavnika?**

— **Kako ocenjujete predlog o fiksni delovni čas za vse delavce v delovni organizaciji in s tem odpravo premakljivega delovnega časa v nekaterih tozdih in delovnih skupnostih?**

Fiksni delovni čas oziroma gibljivi delovni čas — da ali ne

Luxa — Zanim me, zakaj je sploh prišlo do tega, da smo začeli razpravljati o premakljivem delovnem času, še preden smo sploh začeli ugotavljati rezultate tam, kjer ga že imamo. Sploh pa je bila prvotna razprava samo o prerazporeditvi delovnih sobot — o novem koledarju. Kdor je dal tak predlog, ga mora tudi argumentirati.

Božič — Lahko bi rekel, da je premakljivi delovni čas za organizirane ljudi.

Marenče — Pri nas smo bili proti premakljivem delovnem času ravno zaradi motenj, do katerih je prihajalo zaradi njega. Nekaterim se je zdelo, da so prevelike in da je preveč zlorabljanja. Dejstvo je, da proizvodni tozdi neprestano potrebujemo nekatere službe. Tako na primer TOZD NAB in IVET. Takšne službe bi morale pričeti z delom takrat kot mi v proizvodnji. Drugače pa nas ne moti, vsaj po tej proizvodni plati, če delavci nekaterih tozdov prihajajo na delo pol ure ali uro kasneje. Res je, da so proti premakljivem delovnem času naj-

bolj vozači, ki pridejo na delo dosti prezgodaj, vendar se jim ta čas ne upošteva. Osebnostno pa mislim, da so nekateri, kot na primer tozdi PRODAJA, do takega časa upravičeni.

Vaupotič — Mislim, da v naši družbi s to enakostjo, na kar se nekateri ob zdajšnji razpravi o premakljivem delovnem času tudi sklicujejo, malo pretiravamo. So pač različna dela, ki se jih ne da enako izvesti.

Sicer pa je v organizacijskem predpisu napisano, da ima vodja katerekoli naloge, pri kateri sodeluje več delavcev, tudi iz različnih tozdov, pravico predlagati, da ti delavci začno z delom ob zgodnjem začetku dela, t. j. po novem ob 6. uri. To določilo je pač treba izkoristiti in do motenj ne bo več prihajalo.

Škerbec — Treba je točno navesti katera delovna mesta morajo biti vedno zasedena oziroma kje ni mogoče premakljivi delovni čas. V DS SSP velja to na primer za kurirsko službo, za vratarje in gasilce, čeprav imajo ostali premakljivi delovni čas.

Vaupotič — Predlog o različnih fiksnih začetkih dela v tozdih pa je nemogoč že zaradi organiziranega prevoza delavcev.

Luxa — Zakaj spet vlečemo na dan vse argumente, ki smo jih že obravnavali? S sprejemom premakljivega delovnega časa se ni zgodilo v tovarni nič slabega. V Prodanju smo z njim vsi zelo zadovoljni, navsezadnje pa nas do pol osmih tudi nihče iz tovarne ni nikoli rabil. Celo tako je, da mi potrebujemo proizvodnjo prej kot ona nas. Ob sprejemu premakljivega delovnega časa smo se rešili nešteti problemov. Nedisiplina pa se pojavlja pri fiksnem delovnem času in to ne more biti argument.

Navsezadnje pa še ni nihče dokazal, in niti ne dokazuje, da je premakljivi delovni čas škodljiv za tovarno.

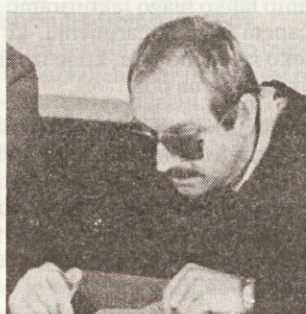
Knific — Proizvodni obrati ne morejo vpeljati premakljivega delovnega časa. Pri nas se kažejo uvedbe takega časa v težavah z ostalimi tozdi, kjer prihaja do motenj delovnega procesa. Potrebujemo smo na primer projektanta ali konstruktorja, pa ga do pol osmih pogosto nismo mogli dobiti in je tako vse delo čakalo.

Miheljak — Zavedati se moramo, da se dela in ljudje med seboj razlikujemo. So namreč nekatera dela, pri katerih se ne moreš prisiliti, da bi se jih lotil takoj ob šestih zjutraj, in druge vrste dela, kjer se to da. Po drugi strani pa tudi ne more biti enakosti za vsako ceno. Tudi plač nimamo vsi enakih, niti jih ne zahtevamo. Zakaj to ne velja za način dela? Tako tudi nimamo vsi enakih pogojev dela — ker je pač to neizvedljivo. Argument, da moramo biti vsi enaki, je naivna nevoščljivost brez racionalnega ozadja.

Vaupotič — Ne moremo kar kategorično trditi, da v proizvodnji ni mogoče

Ljubo Luxa

Ivan Božič

Franc Škerbec

Milan Jurjavčič

Odgovori na vprašanja

Na okrogli mizi so se pojavila tudi nekatera vprašanja v zvezi s solidarnostnimi sobotami, dnevnim in tedenskim delovnim časom ter rednim letnim dopustom in prostimi sobotami. Ker nanje tedaj nismo znali odgovoriti, zanimajo pa gotovo tudi večino bralcev, smo za razlago oziroma odgovore prosili našo pravno službo.

Koliko ur je treba delati za solidarnostno soboto in ali jo je treba plačati iz rednega mesečnega OD ali je možno zanjo delati en dan več v določenem mesecu?

Oblikovanje sredstev solidarnosti določa Zakon o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic elementarnih nesreč (Ur. list SRS št. 3/75, 8/78, 33/80 in 16/84). Podrobnejše določbe o obračunavanju in vplačevanju sredstev solidarnosti pa vsebuje Pravilnik o obračunavanju in izplačevanju sredstev solidarnosti, ki ga je izdal republiški sekretar za finance in je objavljen v Ur. listu SRS št. 8/75.

V skladu z navedenimi predpisi plačujejo delavci prispevek solidarnosti iz svojega osebnega dohodka v višini povprečnega enodnevnega neto osebnega dohodka, doseženega v mesecu juliju.

Za neto osebni dohodek se šteje akontacija osebnega dohodka, doseženega v mesecu juliju, zmanjšana za prispevek in davke, ki se plačujejo iz OD, ter vsa nadomestila OD prejeta za mesec julij. Osnova za prispevek se deli s 26, kar pomeni, da se prispevek solidarnosti obračunava za 7 delovnih ur dnevno.

Glede na navedeno ureditev se lahko torej le delavci organizacije združenega dela, ki ustvarja dohodek po načelih gospodarskega poslovanja (velja tudi za režijske delavce v proizvodnji) odločijo, da bodo namesto odvajanja enodnevnega mesečnega zaslužka v mesecu juliju delali na eno od prostih sobot v prvi polovici koledarskega leta oz. v mesecu juliju in na ta dan ustvarjeni dohodek odvedli kot prispevek solidarnosti. Glede na podrobnejšo ureditev v pravilniku pa so delavci dolžni delati in odvesti dohodek le za 7 ur.

Ali po zakonu lahko delamo 8 ur in pol na dan in kaj nas ovira, da bi prešli na 40 urni delovni teden? Če se to ne da, kakšne so poti, da se to lahko uvede?

Po Zakonu o delovnih razmerjih (čl. 63.) traja delovni čas 42 ur na teden in najmanj 5 delovnih dni.

Po 64. členu pa delavci določijo delovni čas in njegovo razporeditev s samoupravnim splošnim aktom (pri nas Pravilnik o delovnih razmerjih) v skladu z zakonom.

Če bomo z novim delovnim časom 8 ur in pol dosegli obvezni letni fond ur, potem je potrebna samo sprememba ustreznih členov Pravilnika o delovnih razmerjih.

Ker po Zakonu o delovnih razmerjih traja delovni čas 42 ur na teden, bi bila za 40-urni delovni teden potrebna sprememba 63. člena tega zakona.

uvesti premakljivega delovnega časa. Vse to je samo stvar organizacije, še posebej, če vemo, da ima premakljivi delovni čas celo Iskra pri tekočih trakovih. Nekateri oddelki pač neutemeljeno trdijo, da je tak delovni čas nemogoč, še posebej če gre za individualno proizvodnjo.

Božič — Sam vidim v premakljivem delovnem času samo prednosti, čeprav je naš tozdi proti temu. Premakljivi delovni čas je, po mojem mnenju, potreba vsakega posameznika, kaj pa se dejansko da narediti, je druga stvar. Vsak ga ne more imeti.

Mislim, da je okrog tega problem v Litostroju preveč nevoščljivosti med ljudmi in med tozdi, premalo pa se ob tem ukvarjamo z organizirano.

Vaupotič — Res je, da si moramo prizadevati, da bi proizvodnja nemoteno tekla, vendar se ne morem strinjati s tem, da je prav vse podrejeno temu. Vsi smo enakovredni in če eden izmed teh členov manjka ali ne deluje, kot je treba, potem tudi Litostroj ne more več uspešno delovati.

Marenče — Treba je iti naprej, ne pa, da se oklepamo starega in z nekaterimi ukrepi celo silimo nazaj. V svoji miselnosti smo pogosto pretogi in ne razmišljamo o drugih možnostih. Tudi mi smo mislili, da je premakljivi delovni čas nemogoč. Še sam sem imel včasih o tem drugačno mnenje. Že samo to, da so ljudje v tozdih, ki imajo premakljivi delovni čas, zadovoljni, mi daje misliti, da to ni nekaj slabega. Obratno! Tu mislim konkretno na proizvodni tozdi TVN. In verjetno je to izvedljivo tudi drugod. Na žalost pri nas delamo po liniji najmanjšega

Pobude za spremembo kateregakoli člena tega zakona sprejema Komite za delo.

Kako se bodo ob 8 in pol urnem delavniku seštevali oziroma odštevali dnevi rednega letnega dopusta in proste sobote?

63. člen Zakona o delovnih razmerjih določa, da delovni čas delavcev traja 42 ur na teden, delovni teden pa traja najmanj pet delovnih dni. Pri tem pa »če je vpeljan petdnevni delovni teden, se šteje dan, za katerega je ta teden daljši glede uveljavljanja pravic delavcev iz dela v temeljni organizaciji (letni dopust ipd)... kot delovni dan.« (cit). Na osnovi take formulacije zakona pravna teorija enotno razlaga, da se pri določanju dolžine letnega dopusta prosta sobota v primeru 5-dnevnega delovnega tedna šteje kot delovni dan. Enaka so tudi stališča v sodni praksi. Primer: Odločba Ustavnega sodišča Jugoslavije U 241/75. Letni dopust je torej treba šteti tako, da se za 1 teden dopusta (od nedelje do nedelje) šteje 6 dni, zakrajši čas, ko npr. delavec nastopi dopust v četrtek, pa se šteje, da je izrabil 3 dni svojega dopusta (četrtek, petek, sobota). Tak način bi bil po zakonu tudi edino pravilen in seveda v primeru takega računanja izrabe letnega dopusta ne bi bilo treba vnaprej odšteti določenega števila dni dopusta na račun prostih sobot. Seveda pa skupno število obračunanih in plačanih ur za delavca v okviru enega meseca ne more znašati več kot je za ta mesec predvidenih plačanih ur.

V letu 1976 pa so vsi delavski sveti TOZD in DS namesto gornje variante sprejeli varianto o odštevanju določenega števila dni na račun prostih sobot od skupnega števila dni letnega dopusta in so sprejeli tak način odštevanja, ki je še zdaj v veljavi.

Iz navedenega torej izhaja, da ob upoštevanju zakona ni osnove za to, da bi ob prehodu na delovni čas brez delovnih sobot odpravili dosedaj uveljavljeni način odštevanja določenega števila dni na račun 5-dnevnega delovnega tedna, razen seveda, če bi se odločili za izrabo dopusta strogo po zakonu (kot je zgoraj opisano).

Brez odgovora pa je ostalo naslednje vprašanje: Kako se bo obračunaval bolniški stalež in nega otroka ali družinskega člana, glede na to, da socialna služba obračunava bolniško po 7 ur na dan, mi pa bomo delali 8 ur in pol?

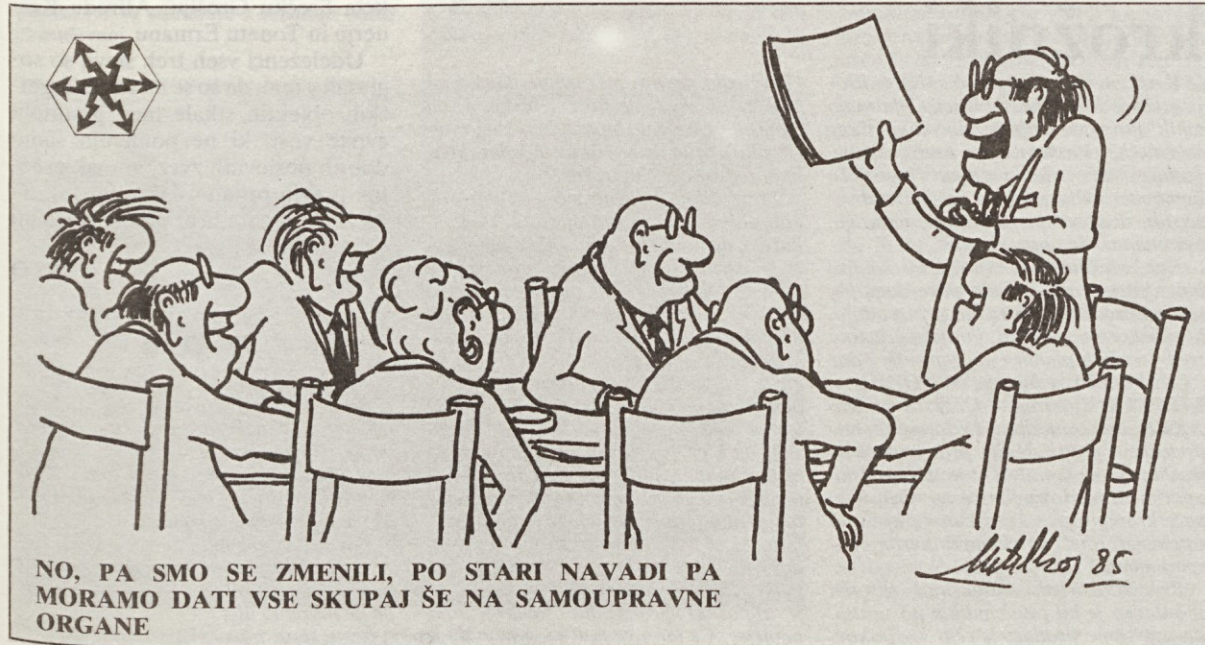
Upamo, da bomo tudi ta odgovor dobili in, da ga bomo lahko objavili v januarski številki.

odpora. Tudi odločitve ali napotki najvišjih organov Litostroja se mi pogosto ne zdijo v redu. Njihova priporočila so velikokrat premalo pripravljena ali pretehtana in se podreajo neki imaginarni večini. Takšne predloge pa potem ostali navadno tudi sprejemajo.

Vaupotič — Prvič imam možnost, da tako na široko in na takšnem nivoju razpravljam o tej problematiki. Vedno so bili to ožji krogi glede na strukturo in strokovnost. O taki problematiki je treba razpravljati širše in ne le govoriti na pamet. To bi moralo biti v pravem pomenu timsko delo, ki ga odkrito povedano, v naši tovarni nimamo — še posebej te zadnja leta, ko toliko govorimo o tem. Sicer pa sem prepričan, da bodo o problematiki premakljivega delovnega časa začeli razpravljati tudi tam, kjer ga sedaj še nimajo, ko bodo razmere dozorele in se bodo ljudje za to sami odločili. Nikakor namreč ne želim, da bi bili ljudje v kaj prisiljeni, vendar bodo čas in izkušnje prinesli svoje.

Prišli smo torej do tega, da je bil premakljivi delovni čas povsod, kjer je bil uveden, sprejet zelo dobro, razrešil pa je tudi prenekatere probleme. Ima sicer nekaj negativnih lastnosti, vendar ne povečuje nediscipline in zlorabljanja. Pomeni večjo humanizacijo dela, izvedljiv pa je tudi tam, kjer si ljudje tega niti ne predstavljajo na morej. Seveda so delovna mesta, kjer je neizvedljiv, vendar predpostavljamo, da delavci to razumejo.

Po magnetofonskem zapisu pripravili: Karel Gornik, Marijana Meglič in Tone Škrjanec

Tradicionalna gneča ob koncu leta

Kot vsako leto je tudi letos naša služba odprave ob koncu leta najbolj zaposlena. Nikakor nam ne uspe organizirati proizvodnje tako, da bi bila enakomerno porazdeljena čez celo leto. Večina proizvodov, ki jih je potrebno odposlati iz delovne organizacije, je osredotočena na zadnje četrletje, predvsem pa sta zapolnjena zadnja dva meseca. Kot mi je povedal vodja odpravne službe Janez Prvinšek, je njihova služba tega že vajena in se v pričakovanju velike količine odpravnih poslov primerno pripravi in organizira.

V začetku decembra smo iz tovarne odposlali četrty agregat (gonilnik, gred ter spremljajočo opremo), ki smo ga izdelali v sodelovanju s ČKD Blansko, hkrati z našo opremo za tretji agregat. Vse to je bilo v Kopru natovorjeno na posebno najeto — čartersko ladjo, ki je tovor prepeljala v Azijo. Ker za HE Haditha kasnimo, pri transportu pogosto uporabljamo pot po kopnem, kar pa je za

nas precej dražje. Drugače je možen transport vsakih dvajset dni z linijsko ladjo Marjan, ki vozi na relaciji Koper—Akaba v Jordaniji. Čarterska ladja, ki smo jo to pot že četrty uporabili, pa ima tudi svoje prednosti. Ugodno je, ker lahko nanjo naložimo vse, kar trenutno imamo. Tako smo z vsako izmed dosedanjih čarterskih ladij prihranili približno 80 tisoč dolarjev. Žal pa nam zaenkrat

še ni uspelo na eni ladji združiti dveh agregatov, s čimer bi prihranili 120 tisoč dolarjev.

Precejšen problem predstavlja transport naših izdelkov v Sovjetsko zvezo, kamor izvažamo veliko večino naših izdelkov (za približno 40 milijonov klirinških dolarjev). Poleg tega so trije mejni prehodi v Romunijo in na Madžarsko, preko katerih lahko pošiljamo svoje izdelke v Sovjetsko zvezo in na katere smo usmerjeni, močno zasičeni. Dodatno težavo pa predstavljajo tudi železniške zmogljivosti, ki so skozi celo leto majhne, še bolj pa to zaradi povečanih potreb občutimo ob koncu leta. Zato smo si pod precej težkimi pogoji izposlovali pri Železniškem gospodarstvu Ljubljana določeno število železniških kontingentov (vagonov). Zagotovljeno nam je bilo, da bo Železniško gospodarstvo po svojih najboljših močeh poskrbelo za vagon, s pogojem, da zanje plačujemo zadrževalnino od dneva naložitve do dneva dejanske odprave. Tovariš Prvinšek predvideva, da bo to do konca leta zneslo od 250 do 300 milijonov dinarjev (zadrževalnina za en štiriosni vagon znaša dnevno približno 20.000 dinarjev). Kljub temu pa je tak strošek za nas smiseln in potreben. Le s to drago varianto lahko blago fakturiramo po končanem hišnem carinjenju, ki pa je lahko izvedeno šele, ko je izdelek pripravljen za na pot.

Novembra je bilo za Sovjetsko zvezo pripravljenih 20 kontingentov, do konca leta pa bi za predvideno litostrojsko odpravo potrebovali še celotno 10-dnevno kvoto kontingentov, ki so namenjeni za celo Slovenijo.

Zaradi teh vsakoletnih obremenitev ob oncu leta se naša odpravna služba v zadnjem četrletju ustrezno pripravi, tako da delo čim hitreje in nemoteno poteka. To veliko in pomembno delo opravijo, kljub temu, da nimajo ustreznih prostorov, ki so jih nekdanje že imeli. Proizvode prevzemajo, embalirajo, ter pripravljajo za transport direktno pri strojih in na industrijskih tirih. S tem ovirajo proizvodnjo in so izpostavljeni raznim pritiskom ter težavam pri delu. Zato je služba odprave organizirala nato-varjanje izključno popoldne, ob čemer pa se pojavljajo težave zaradi carinikov in prevoznikov, ki popoldan ne delajo. »Ustrezni prostori,« je dejal Janez Prvinšek, »ter vsaj delna porazdelitev proizvodnje čez celo leto bi v veliki meri olajšala in izboljšala naše delo.«

t.š.

Šopek, katerega cvetje ne ovne

Veliko je zadovoljstvo slehernega investitorja, ko po večjih in manjših težavah pripelje svoje delo do konca in postane novogradnja, naprava itd. sposobna za obratovanje v načrtovane namene. Še mnogo večje pa je veselje graditeljev in upravljalcev naprave, kadar se po preteku let spet srečajo ter ugotovijo, da je bilo delo dobro opravljeno.

Gotovo so obletnice začetka obratovanja energetskih objektov ena od posebno primernih priložnosti za potrditev takih ocen, obenem pa služijo kot spodbuda za pozitivno duha sodelovanja in sklenitev novih poznanstev med strokovnjaki graditelji.

Konec novembra smo bili tudi Litostrojčani povabljeni na tri taka srečanja. Srebrne delovne jubileje so namreč praznovali elektrarna OŽBALT na Dravi z vgrajenimi tremi Kaplanovimi turbinami, elektrarna PERUČA na Cetini z dvema Francisovima turbinama in elektrarna PERUČICA na Zeti s sedmimi Peltonovimi turbinami.

25 let obratovanja za dobro družbe in zadovoljitev ene od osnovnih človekovih potreb po energiji! 25 let — za vsako leto rdeč nagelj, povezan v praznični šopek za dan republike — kdo ga ne bi bil vesel!

Vsaka od slavljenk ima tudi za Litostroj svoj pomen. Tako je bila HE OŽBALT zadnja elektrarna v gornji dravski verigi ter izdelana skoraj v celoti iz domačega materiala, saj vgrajeni uvozni material znaša komaj nekaj odstotkov cene opreme. Še posebej pa so bile pri tem dragocene izkušnje s prvimi doma ulitimi lopaticami za Kaplanove gonilnike; osvojena je bila tehnologija, brez katere bi bil Litostroj še naprej odvisen od drugih, in to v izdelavi bistvenega turbinskega dela. Izkušnje z Ožbalt so pomagale pri uspešni gradnji nadaljnjih močnejših Kaplanovih turbin (Zlatoličje, Formin, Varaždin, Grabovica).

Za HE PERUČA je bila zgrajena prva jugoslovanska akumulacija na kraških tleh, kar je že v začetku raziskovalnih del vlivalo nezaupanje v uresničitev velikopoteznega načrta.

Problem je bil rešen s številnimi injekcijskimi zavesami, kar je graditeljem povzročalo nemalo težav. Danes se izza nasute zemeljske pregrade razteza akumulacijsko jezero s površino 20 km², katerega voda na padcu 41 m napaja dve turbini po 21,3 MW.

V lični brošuri, izdelani ob jubileju, nismo spregledali zapisa, da so turbine z vso pomožno opremo izdelane v Litostroju in zelo zanesljivo obratujejo.

Za kulturni del slavlja v Sinju je gostitelj pripravil gostom resnično presenečenje s povabilom na ogled mestnega zgodovinskega muzeja in muzeja slovitega tekmovanja sinjske alke, ki ga prirejajo v tem mestu že od leta 1715.

HE PERUČICA je bila zgrajena v treh stopnjah in zbira vodo v več akumulacijskih jezerih ter jo po posebnem sistemu kanalov z Nikšičkega polja usmerja skozi dovodni tunel po cevovodu na 500 m nižje ležeče turbine. Pet strojev po 38 MW in dva po 58,5 MW proizvede letno 900 GWh električne energije.

Proslava je bila na isti dan kot so pred 25 leti začele obratovati turbine prve faze.

Bogat kulturno umetniški program je bil uvod v tovariško srečanje, na katerem so številni povabljeni obrisali prah z marsikaterega dogodka in se spomnili nekdanjih sodelavcev pri gradnji te naše najmočnejše elektrarne s Peltonovimi turbinami.

PRIZNANJA

Ob teh jubilejih so bila delovnim organizacijam in posameznikom podeljena priznanja in lične plakete za dolgoletno plodno sodelovanje:

— V HE PERUČICA — zlata plaketa z diplomom DO LITOSTROJ in sodelavcem Dušanu Mirjaniču, Bogdanu Požarju in Alojzu Razpotniku.
— V HE PERUČICA — zlata plaketa z diplomom DO LITOSTROJ.
— V HE OŽBALT — srebrna plaketa Srečku Grošlju, Alfredu Kölnerju in Tonetu Ermanu.

Udeleženci vseh treh slavij so soglašali v tem, da so se na teh energetskih objektih stkale med graditelji čvrste vezi, ki ne pomenijo samo dobrih poslovnih zvez, ampak začetek pravih prijateljskih odnosov. Ti pa že sami zase brez vidnih priznanj obvezujejo za naprej.

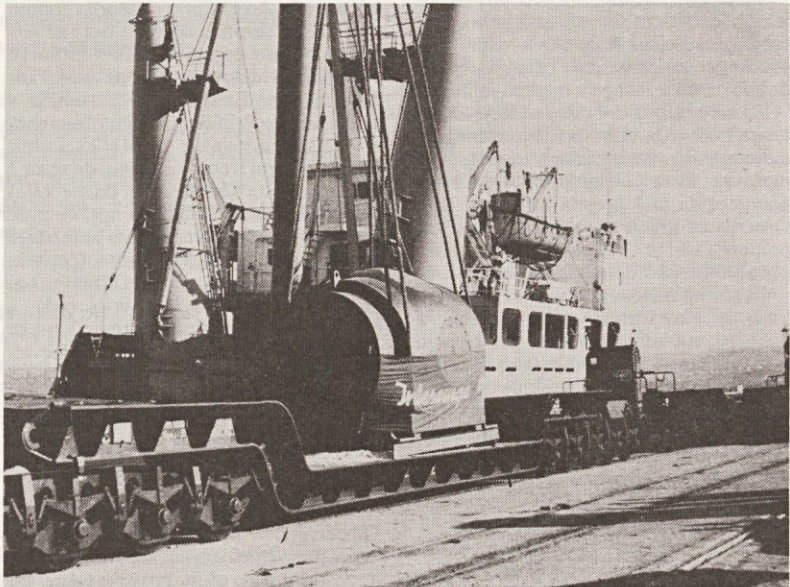
ETO

skoraj škoda za to delovno mesto.

Po teh skromnih ugotovitvah zaželimo nekaterim v tem tozdu srečno. Najbrž bodo zelo radovedni, kdo je to napisal. Obveščam jih, da je naslov v uredništvu. Največ sitnosti bo imel tovariš urednik. Moja malenkost gre na dopust.

Predvidevam lahko, da bodo kljub vsej zahvali zdaj prenehali s proizvodnjo tega tako iskanega proizvoda v Litostroju. Tu pa ne moremo nič.

Da-NE

Nakladanje gonilnika za HE Haditho (Teža 101 tona) na čartersko ladjo Lapad v Kopru

Gonilnikova gred na poti iz Akabe v Haditho (Foto: J. Prvinšek)

Novoletne prireditve

Ob novem letu je kulturna komisija pri KOOS Litostroj poskrbela tako za odrasle kot za otroke. Vsi veliki si lahko praznično vzdušje popestrite s

PREDNOVOLETNIM KONCERTOM,

ki bo 27. decembra ob 19.30 v Cankarjevem domu. Izvajal ga bo Simfonični orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Sama Hubada s solistko Dubrovko Tomšič-Srebotnjakovo. Poslušali boste lahko glasbo Händla (Glasba na vodi) ter klavirska koncerta Mozarta in Beethovna.

Naš naraščaj pa bo najbrž najbolj vesel srečanja z dedkom Mrzom. Najprej si bodo otroci lahko ogledali polurno pravljico igrano

OGLEDALCE,

ki bo v nedeljo 29. decembra ob 11. in 13. uri v Šentjakobskem gledališču. Za tem bo otroke pozdravil dedek Mrz in jim izročil darila, seveda pa se bodo vsi otroci ob tem dogodku lahko tudi slikali. Tisti, ki na predstavo ne boste mogli pripeljati svojih otrok, boste lahko darilo dvignili že od 26. decembra dalje v govorilnici pri glavnem vhodu, po novem letu pa v sindikatu. Dosti lepše pa bo, če boste skupaj z otrokom doživljali praznično vzdušje ob novoletnih prireditvah.

ZANIMIVA ZGODBA

Leteči krožniki

V nekem našem tozdu so začeli izdelovati leteče krožnike. Inovacija, da malo takih! Povpraševanje je zelo veliko. Cene so zmerne. Prodaja cvete brez reklame. Dobiček se steka neznano kam. Ta ugotovitev velja samo za večino neobveščenih, sicer nas pa to tudi nič ne briga, ker imamo samoupravljanje.

Kot običajno se može v zgoraj omenjenem tozdu stakniti glave skupaj in reči: Zaradi težav z redno proizvodnjo, ki nikakor ne gre tako, kot je načrtovano v srednjeročnih planih (glej zapisnik z dne 24. 7. 1985 25. redna seja DŠ TOZD p... LITOSTROJ, stran 14, št. S-9, leto XXVI), bomo začeli z zelo donosnim in v preteklosti preizkušenim proizvodom — letečim krožnikom! Ta je vsestransko uporaben, med drugim se na njem lepo peče krompirček s svinjskim karejem ter ostale drobrote, znane našim vrlim gospodinjam.

Rečeno, storjeno. Angažiran oziroma spodbujen je bil celo sindikat po tozdi, da prevzame prodajo letečih krožnikov,

ki vžigajo samo pri temperaturi nad 150°C. Energija je poceni in ker je za današnje čase zelo pomembno, ne onesnažuje okolja (razen če ga ne uporabljamo pred sosedovim dvoriščem).

Proizvodnja odlično teče. Kvaliteta je tudi dobra. Izmata skoraj da ni. Podatki kažejo, da bomo celo prodali na tuji trg in ta znameniti leteči krožnik prodajali za zelene dolarje, ki so nam tako zelo potrebni. Se pravi, da bomo izvažali tudi domačo, metalurško pamet, in to v času, ko jo tudi doma sicer zelo potrebujemo. A glejte, tovariši, pomemben je izvoz, pameti pa bo ostalo tudi nekaj doma. O tem je več pisal že pisatelj Fran Milčinski.

Toda kljub vsem uspehom je nastal tu in tam rahel zastoj. Nek zelo pomemben tovariš iz tega tozda je energično reševal tudi najbolj zapletene tehnične probleme. Celo to je vedel, kdo je že v preteklosti dobil ta nesrečni leteči krožnik. Iz tega lahko sklepamo, da ve tudi to, koliko jih je zapustilo proizvodne tovarne brez papirjev. Če torej ve tudi to, potem ga je

Z remonti bo treba drugače

»Tako ne bo šlo več«, so se nešteto krat med letom pritoževali skoraj vsi, ki so imeli kaj opraviti pri turbinskih remontih. Res se jih je letos nabralo nenavadno veliko — nekaj še iz prejšnjih let — vsi pa so bili seveda — kot nasploh tovrstna dela — čez vse nujni, kajti: »Stroj stoji, elektrarna preliva, vsaka kaplja je dragocena...«

Povsem normalno je, da je treba stroj, ki se skoraj brez predaha vrti nekaj deset let, temeljito pregledati, izvršiti manjše rekonstrukcije, zamenjavo izrabljenih delov z novimi, ga očistiti in ponovno sestaviti. Pri tem je nerodno predvsem to, da dela ni mogoče v celoti vnaprej opredeliti, kajti določene pomanjkljivosti se pokažejo šele potem, ko so posamezni sklopi razstavljeni, važni deli pa kontrolirani z merilnimi napravami.

Obdelava novih in prilagajanje z obstoječimi deli dostikrat zahteva nove rešitve, konstrukcijske spremembe, posebne tehnološke prijeme, oživitve in uporabo znanih, pa že opučenih delovnih metod itd. Vsak dodatni ukrep povzroči novo časovno stisko, ki jo večajo potrebne nepredvidene operacije — navadno prav na najbolj zasedenih obdelovalnih strojih. Zato je pri tem delu resnično potrebno tesno sodelovanje projektantov in tehnologov, lanserjev, mojstrov in kontrolorjev.

Remonte, ki smo jih v navedenih okoliščinah kljub neomejenim zadregam, spodrsrljajem in nezadost-

nim strojnimi in kadrovskimi zmogljivostim opravili v tem letu, je spremljala pravzaprav še kar dobra sreča, saj smo opravili skoraj vse, kar je bilo načrtovano.

Sprehodimo se na kratko skozi opravljeno remontno dejavnost na turbinski opremi.

Začelo se je s posodobitvenim in avtomatizacijo drugega agregata v HE OŽBALT. Prvotni obseg del se je po pregledu vitalnih delov turbine povečal, vendar je bila egalizacija gredi, prelitje ležaja in ponovna montaža resnično hitro izvršena, medtem ko so se težave z zračnimi ventili vlekle neodpustno dolgo, kar je pokvarilo začetni dober vtis. Projektant Stojan se je oddahnil.

V HE SENJ smo še na tretji turbini namestili Peltonovo turbinico v sistemu hlajenja, opravili periodični pregled in popravili kavitacijske poškodbe na gonilnikih in regulatorjih tlaka.

Na vrsto je prišel tudi generalni remont pete turbine iz HE OZALJ. Kar kritično se je že odmikal dogovorjeni rok izvršitve dela, vendar je deževje le toliko počakalo, da je bila oprema v redu montirana.

Na HE RAMA nam je iz prejšnjih let ostalo še nekaj »nedorečenega«. Letos je bilo opravljeno tudi to, le revizija elektronskega dela regulatorjev ASEA ostaja kot dolg še na prejšnjem.

Zagotovo največ težav je bilo z remontom turbine in dveh zasunov iz HE MANOJLOVAC. Tudi popravilo poškodovanega gonilnika s številnimi ultrazvočnimi preiskavami je fantom pri mojstru Kodriču žrlo živce.

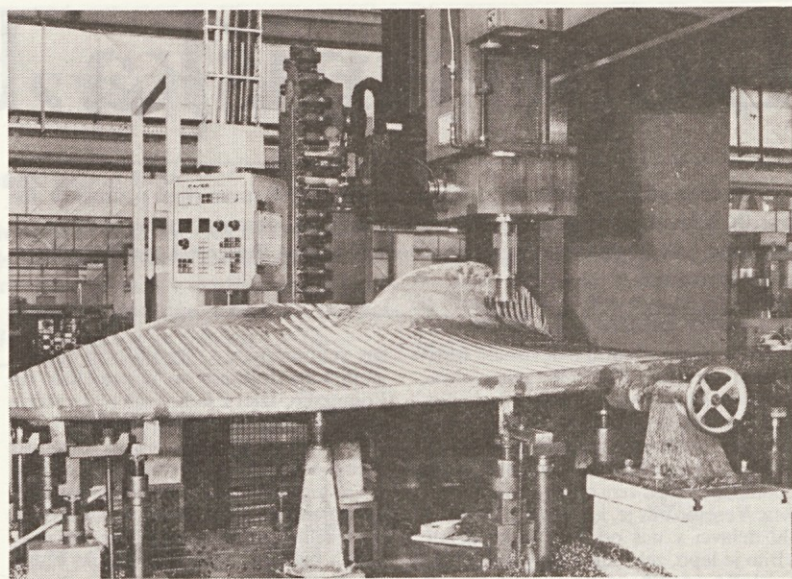
Ne dosti ugodneje so se odvijala dela pri generalnem remontu lopute in druge turbine za HE GLOBOČNICA. Obseg del je bil dogovorjen in potrjen s pogodbo že pred tremi leti. Zares je včasih težko razumeti, da se nekaterih zadev drži čudna smola — ne pridejo in ne pridejo na vrsto — kot Pepelka, vsi jo odpravijo.

Da je sanacija gonilnikov v HE BAJINA BAŠTA opravljena strokovno neoporečno in v naročnikovo zadovoljstvo, gre zahvala mojstru Alfredu in njegovim zvestim sodelavcem, ki so sicer imeli svoje prste zraven še na HE PERUČICA, HE VINODOL, HE PIVA, HE ZAKUČAC, HE POTPEČ, HE TREBIŠNICA pa na dravskih HE itd., kot se pač po določenem programu vrstijo pregledi in vzdrževanje teh bistvenih turbinskih delov.

Brez posebnih zadržkov so bile v tem letu opravljeni manjši servisni posegi — zlasti na regulaciji v HE ZELENIR, GOJAK, MOSTE, RIJEKA, VRLA, ČERŠAK, VARAŽDIN itd.

Izjemno nespretno smo se lotili rekonstrukcije opreme obeh hišnih elektrarn PAPIRNICE VEVČE, kar je sicer opravičljivo z veliko zasedenostjo projektantov in tudi montažnega osebja (upoštevati moramo, da je Litostroj opravljal med letom še redne montaže svoje nove opreme — v domovini na HE SOLKAN, v tujini pa predvsem na HE HADITHA), vendar čisto vsemu ne gre verjeti. Vsekakor pa drži, da je treba računati na vedno večje povpraševanje po remontni dejavnosti, in se tudi ustrezno pripraviti na ponudbo.

ETO

Obdelava lopatic gonilnika Kaplanove turbine na numerično krmiljenem kopirnem portalnem rezkalnem stroju

Premalo prilagajamo zmogljivosti izdelkom in obratno

Prilagajanje izdelkov potrebam trga oziroma željam kupcev nas nehoti ločuje od proizvodnih možnosti. Od tod nastajajoče motnje v proizvodnem procesu pa so glavni vzrok za neizpolnjevanje količinskih in rokovno načrtovanih obvez.

Pri posamični in skupinski proizvodnji, ki je zasnovana na sprotni pridobitvi naročil, je prilagajanje razvojnemu proizvodnim danosti izdelku neobhodno. Vedno imamo na voljo dve možnosti: prilagoditi izdelek proizvodnim možnostim, ali pridobiti nove namenske zmogljivosti, prirejene izdelku.

Več možnosti je vedno pri oblikovanju izdelka za proizvodne možnosti, le da pri tem potrebujemo več znanja. Ko zbiramo med znanjem in materialnimi možnostmi rešitve najugodnejšega proizvodnega procesa, ne smemo pozabiti, da je pri obeh primerih potrebno nenehno vlagati — enkrat v razvoj kadrov, drugič v posodabljanje proizvodnih sredstev. Če to spoznanje primerjamo z blagovno skupino preoblikovalne opreme, ugotovimo, da nas je ta resničnost v tem letu spremljala na vseh korakih, saj smo izdelali nekatera naročila, kjer se nam nikoli ni izteklo (Konus, Slovenske Konjice). Za dodatek pa smo se vključili še v obdelavo delov za HE Haditha. V

letu 1985 smo obdelali naslednje dele tega velikega naročila:

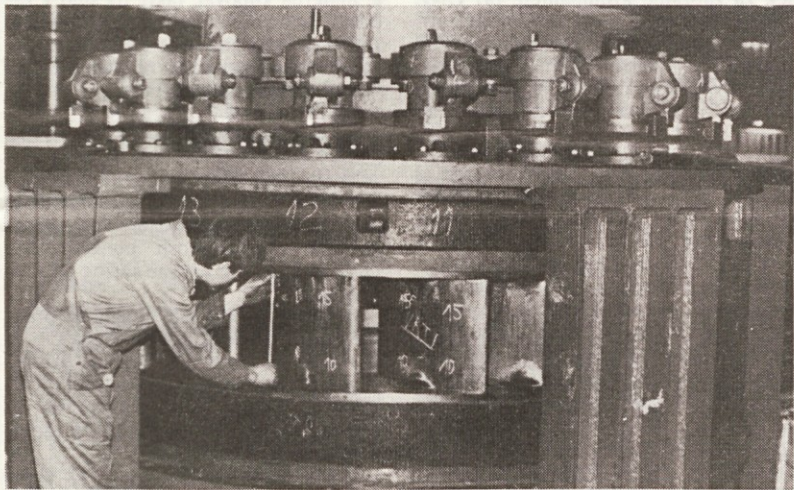
20 lopat gonilnika tipa Kaplan, 3 spodnje vodilnikove obroče na mero, 2 zgornja vodilnikova obroča na mero in 4 regulacijske obroče na mero. Navedena dela so nam zapolnila eno tretjino rezkalno vrtnih zmogljivosti pri troizmenskem delu. Seveda smo v zameno dobili predvsem strožne zmogljivosti od tozgov PUM, Obdelave in Servisa. Tudi TVN nam je priskočil na pomoč.

Vrtanje etaž za Konusovo orodje je ena od nepredvidenih zmogljivosti, ki se je vrnila z naročilom velikega stroja za izdelavo koterma.

Nazadnje naj bo še omenjeno, da naši vrhunski strokovnjaki iz montaže sodelujejo pri montaži HE Haditha in Kirkuk na terenu.

Ves ta trud na omenjenih objektih nam ne da pričakovanega prihodka. Čeprav smo vložili največ truda, bomo pridobili komaj 10% celotnega prihodka pri blagovni skupini preoblikovalne opreme.

V. P.

Trenutno imamo v remontu v Montaži drugo turbino za HE Globočica (Foto: E. L.).

Obiskali so nas naši upokojenci

Postaja že tradicija, da nas ob dnevu republike obiščejo naši upokojenci. Letos je bilo srečanje 27. novembra 1985 v jedilnici jeklolivarne.

Upokojenci so se zbrali pri glavnem vходу v DO. Ko smo predstavniki tozda PUM ob 11. uri hiteli proti vratarju, smo v prvem trenutku od daleč videli le eno skupino naših upokojencev in misleč, da so to vsi, nam je bilo kar tesno pri srcu. Vendar se je izkazalo, da je takih skupinic več; v prijetnem pomenkovanju so čakale na ponovno srečanje z nekdanjimi sodelavci in z željo, da si ogledajo naše obrate ter se seznani z rezultati naših prizadevanj.

Po prisrčnih pozdravih, ki smo jih izmenjali, smo skupno odšli v naše DO.

Najprej smo si ogledali park delavcev Litostroja in posebno pozornost namenili spomeniku tovariša Tita in Franca Leskoška-Luke.

V livarni sive litine so si naše gostje z zanimanjem ogledali obnovo kopalnic in sanitarnih prostorov. Nadaljevali smo pot po livarni sive in specialne litine, kjer ni manjkalo prisrčnih pozdravov s sodelavci. Nekateri so se sprehodili po delavnici in si ogledovali svoja nekdanja delovna mesta.

V jeklolivarni so nekateri, ki že dalj časa niso bili v Litostroju, kar ostrmeli, ko

so videli novo zgradbo, pač za termično obdelavo, 30-tonsko elektropeč in ostale stroje in naprave. Prizori iz livarne sive in specialne litine so se ponavljali in mnogo je bilo prisrčnih srečanj in stiskov rok.

Pred poslopjem jeklolivarne smo se za spomin vsi skupaj slikali in nato odšli na manjše družabno srečanje v jedilnico jeklolivarne. Tu jih je pozdravil predsednik sindikata, ki je izrazil v menu kolektiva tozda PUM veliko zadovoljstvo, da se je tega srečanja udeležilo tako veliko število naših nekdanjih sodelavcev. Nato jih je tovariš Volfand seznanil s trenutnim položajem v DO Litostroj in tozdu ter na kratko opisal srednjeročne usmeritve. Obe informaciji so zelo pozorno sprejeli in opaziti je bilo, da so kar ponosni na naše delo in se še zmeraj počutijo kot člani našega kolektiva.

Na koncu smo vsakemu udeležencu tega srečanja podelili spominsko plaketo, ki simbolizira Ljubljano, Litostroj in 35 let samoupravljanja. Poudariti moram, da je ta plaketa delo delavcev tozda PUM, od zasnovave do končne izdelave, in to predvsem v času izven rednega dela. Prav zato zaslužijo vsi, ki so sodelovali pri njeni izdelavi, posebno priznanje in zahvalo.

Upokojenci so bili seveda takšne pozornosti izredno veseli, saj so čutili, da jih imamo še vedno za člane našega kolektiva.

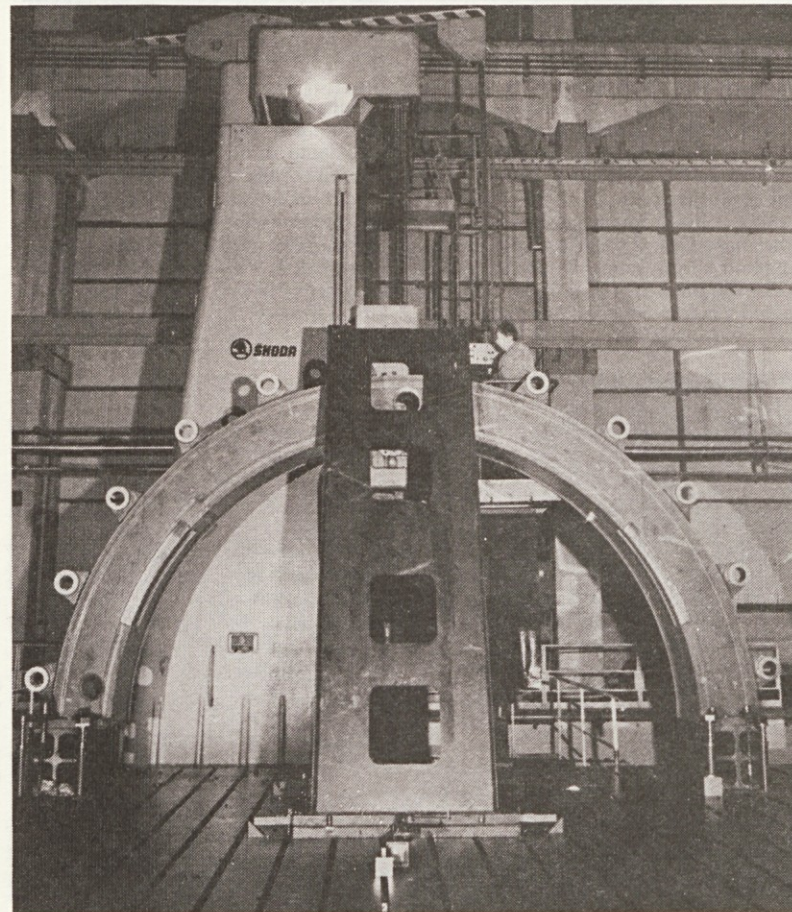
Razšli smo se zelo veselo in razpoloženo, s skupnim dogovorom, da se zopet vidimo naslednje leto.

V imenu IO OOS tozda PUM se vsem, ki so sodelovali pri izvedbi tega lepega in uspešnega srečanja, lepo zahvaljujemo.

F. Kostevc

Naši bivši sodelavci spet med nami (Foto: V. Udovič)

Obdelava regulacijskega obroča na vodoravnem rezkalno-vrtnem stroju

Dopustniška bera

Poletje se je že zdavnaj izteklo in že smo začeli razmišljati o zimskih dopustih. Vseeno pa je še vedno ravno pravnji čas, da potegnemo črto in pregledamo kakšna je bila dosedanja letošnja sezona litostrojskega organiziranega letovanja.

Mi ne bomo govorili o deviznem turističnem prilivu. Nam je pomembno, koliko naših delavcev in njihovih družinskih članov je letos letovalo z nami, ter ali smo jim nudili naše storitve dovolj kvalitetno. Pomanjkljivosti so bile, toda upamo, da v manjšem obsegu kot prejšnja leta. Veselilo nas je, ko so prišli litostrojski delavci v naš oddelek in so dejali: »Bilo je lepo, zelo smo zadovoljni«. Dobrodošla je bila pohvala, kakor tudi kritika, ki nam bo smerokaz za prihodnje leto.

Vsi se moramo zavedati, da so sredstva, ki se vlagajo v počitniške domove in prikolic, prispevek vseh delavcev Litostroja in naša skupna last.

Prošnje za letovanje v Fiesi, Vrsarju in Premanturi so bile številne. Že nekaj let opažamo, da vsem prosilcem za letovanje ne moremo ugoditi. Iz tega je razvid-

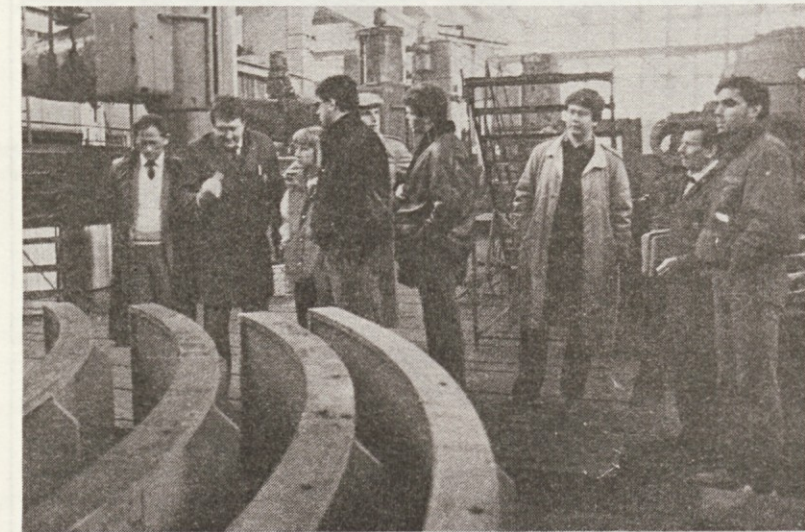

no, da ne razpolagamo z zadostnimi zmogljivostmi. Letovanja v zakupu preko agencij so le z redkimi izjemami izredno draga, cene so za nas skoraj nedosegljive, saj v višku sezone dosegajo evropski nivo.

Povpraševanje po letovanju v počitniških domovih in prikolicah se veča iz leta v leto, ker je to skoraj edino dostopno počitnikovanje za naš žep. To je tudi problem, ki se kaže že vrsto let, zato bo vendarle potrebno najti sredstva za graditev temeljev novega, večjega počitniškega doma v Fiesi.

Kakšna je bila letošnja sezona v Fiesi

Že v začetku junija se je slišalo, da se pri počitniškem domu Litostroj v Fiesi nekaj dela. Kdor je bil tam, je opazil, da smo uredili nov jedilni prostor, ki mnogo pomeni za dobro počutje gostov in osebja, še posebno, če je slabo vreme. Počitniški dom smo odprli za prve goste v sredini junija. Da je bilo vse pripravljeno do tega datuma, se moramo zahvaliti skupini tozda ZSE, ki je prišla v Fieso na delovno akcijo. Dom je bil popolnoma zaseden do 22. septembra. Lepe sončne dni je v Fiesi uživalo 1280 gostov iz Češke, Poljske, domači gostje in upoko-jenci naše DO. Zadnje dneve v lepem septembru smo namenili upokojencem TZL. Kar pet izmen po štiri dni smo pripravili v našem oddelku. Sedem avtobu-

Novembra je našo delovno organizacijo obiskala skupnica članov Društva slovenskih ekonomistov Italije, ki ga je organizirala Zveza ekonomistov Slovenije. Obiskovalci so si v spremstvu predsednika DS DO Janka Babiča, ing. Henrika Bratkoviča in dipl. ing. Franca Arha ogledali proizvodne prostore Litostroja ter se po končanem ogledu z njimi pogovarjali o svoji stroki. (Foto: t.š.)

sov vedno prijetno razpoloženih upokojenih Litostrojsčanov se je pripeljalo na Primorsko. Izlet z ladjo, zabavni večer z glasbo v krogu predstavnikov DPO Litostroj, skrb medicinske sestre, uslužnost osebja v počitniškem domu ter vodiča, vse to je popestrilo bivanje še vedno čilih upokojencev v Fiesi, ki so se radi zavrteli ob veselih zvokih harmonike. 308 nekdanjih delavcev DO TZL je bilo v tem času na morju in vedno se bodo radi spominjali podobnih srečanj. Tudi drugo leto bodo prišli.

In vendar bo potrebno še veliko urediti, da bo počutje našega delavca lepše in boljše. Za naslednje leto načrtujemo ureditev plaže pod domom, sicer pa bi radi ponudili gostu tudi kakšen rekvizit za športno rekreacijo na vodi. Sedaj je naš gost odvisen le od vremena na tem delu slovenske obale.

Prikolice v Vrsarju in Premanturi

Glede prikolic ugotavljamo, da njihovo število še zdaleč ni zadostno. Veliko prošnje za Vrsar in Premanturo je prispelo v oddelek. Večini smo skušali ugoditi — vendar se je pokazalo, da je potreben nakup nekaj prikolic oz. kontejnerjev. V prikolicah smo pred sezono opravili najnujnejša dela — popravila, pa se je le izkazalo, da nekateri gostje kršijo pravilo uporabe prikolic in uničujejo skupno lastnino.

Ob koncu sezone pri pregledu vedno znova ugotavljamo, da manjkajo deli inventarja in je škoda na prikolicah precejšnja. Sicer pa je bilo letos v obeh kampih izredno veliko tujih in domačih gostov, med njimi je letovalo v litostrojskih prikolicah 626 članov našega kolektiva z družinami.

Brač

Zunanjih možnosti letovanja letos nismo imeli zakupljenih, delno zaradi cen, delno zaradi sprememb v oddelku počitniški domovi in izletništvo.

Izlet in letovanja na Braču nam je omogočilo podjetje Brodogradilište iz Splita. Kako je bilo letovanje prijetno, smo pisali že v eni prejšnjih števil litostrojskega časopisa. Na Braču je letovalo 10 dni 61 oseb.

Sorica

Medtem, ko so nekateri iskali svoj prostor pod soncem na morju, so drugi veseli stopali po planinskih poteh.

Na Sorici je bilo v juniju in juliju nekoliko zatišja. Drugače pa je bilo v avgustu. Preko 200 oseb je nočilo po več dni v naši koči, med jimi tudi planinci iz drugih držav. Borovnic letos ni bilo na pretek, pa vseeno gostom ni bilo dolgčas na planini. Seveda je ugodna zima pripomogla, da lahko pišemo devetmesečno število gostov: kar 1015. Prehodni gostje niso všteti.

Žal pa do nadaljnjega ne moremo upati, da bomo na Soriški planini nudili večje število ležišč. Da bomo zadostili osnovnim zahtevam, ki jih je podal inšpektor pri pregledu doma, bo potrebnih mnogo sredstev za ureditev počitniškega doma. Za tako veliko število gostov, ki jih dom gosti v zimskem času, so naše zmogljivosti premajhne. Problem je voda, premajhna kuhinja, dotrajanost inventarja in celotne koče. Vsekakor je potrebno že danes misliti ali se bo nudila možnost za razširitev.

Tu se kaže še en problem: povezava doma z dolino oz. z Litostrojem. Ker ni telefonske zveze, je skoraj vsak dan obvezna pot v dolino (prijava gostov, kontakt z našim oddelkom). Gorivo je drago, stroški v zvezi s tem veliki. Upamo, da nam bo celotna DO priskočila na pomoč z nasveti in s sredstvi, da bomo skupaj našli izhod iz slepe ulice.

Oba domova — v Fiesi in na Soriški planini — pesti skupni problem: najti primerne ljudi za pomoč pri strežbi v konici sezone: v Fiesi poleti, na Sorici pozimi. Včasih ostanemo sredi sezone v veliki zagati glede osebja.

Prihodnje leto želimo izboljšati kakovost naših storitev, vendar s sredstvi, ki so nam na razpolago, tega ne bomo zmogli sami.

Kaj pa Litostrojsčani, ki so namesto počitnic na morju ali v gorah izkoristili del zasluženega dopusta na izletih oz. potovanjih? Do sedaj je v letu 1985 potovalo 323 oseb na Češkoslovaško in na Poljsko. Do konca leta se bo številka povečala na 600. Skoraj brez izjeme so bili izletniki zadovoljni z organizacijo in z gostoljubnostjo gostiteljev.

Čeprav letošnje sezone še nismo zaključili (razen na morju), je zadovoljiv podatek, da je preko našega oddelka organizirano letovalo in potovalo skupaj 3374 udeležencev.

Še nekaj besed o letošnjih cenah

Cena naših letovanj v primerjavi z drugimi niso bile visoke. Tu in tam pa je bilo slišati negodovanje.

Letovanje v naših počitniških domovih ni bilo regresirano. Samo zaposleni Litostrojsčani so plačali 80% od polne cene bivanja v domu (odbitek amortizacijskih stroškov). Vsi ostali družinski člani zaposlenih so plačevali polno ceno. Sklep o navedenem je bil sprejet z referendumom 22. februarja 1985.

Neumestna je bila tudi bodica v časopisu, da so v drugih DO cene najema prikolic nižje. Seveda, nekje so. Toda ker je vzdrževanje prikolic in najemnine prostora draga, dotok sredstev za vzdrževanje pa majhne, je to minimalna cena, s katero lahko kalkuliramo.

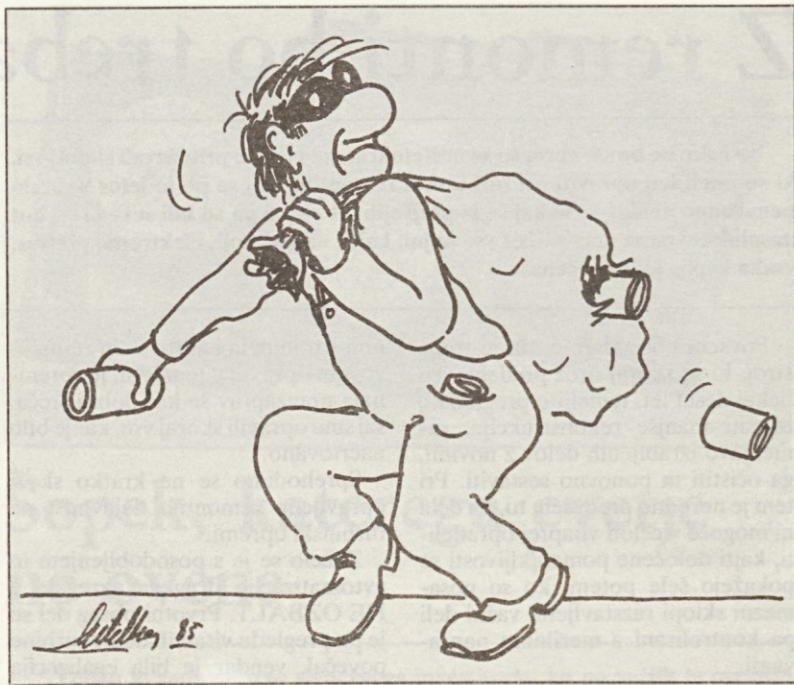
In na koncu še naši načrti za leto 1986

Na Sorici se že temeljito opravljajo najnujnejša vzdrževalna dela. Čeprav toplo sonce še vedno vztrajno sije, zima ni več daleč. Koča bo odprta do konca leta. Ko pade prvi sneg, bo na Soriški planini polno.

V letu 1986 nameravamo počitniški dom v Fiesi odpreti že za prvomajске praznike. Do konca junija bomo skušali polniti dom z zunanjimi gosti. Upamo, da bo tudi razširjena plaža že nared. Novega doma v Fiesi gotovo še ne bo. Potrudili se bomo za popestritev organiziranega letovanja, podaljšali sezono in še izboljšali kvaliteto naših storitev. Vsaka vaša pripomba v zvezi z letovanjem bo vedno dobrodošla.

Tudi na zimo se že pripravljamo. Izdelani so že termini letovanj in upamo, da bo letošnja ponudba za zimsko letovanje razširjena. Programi za zimovanje bodo izdelani v začetku novembra.

Judita Gorjup

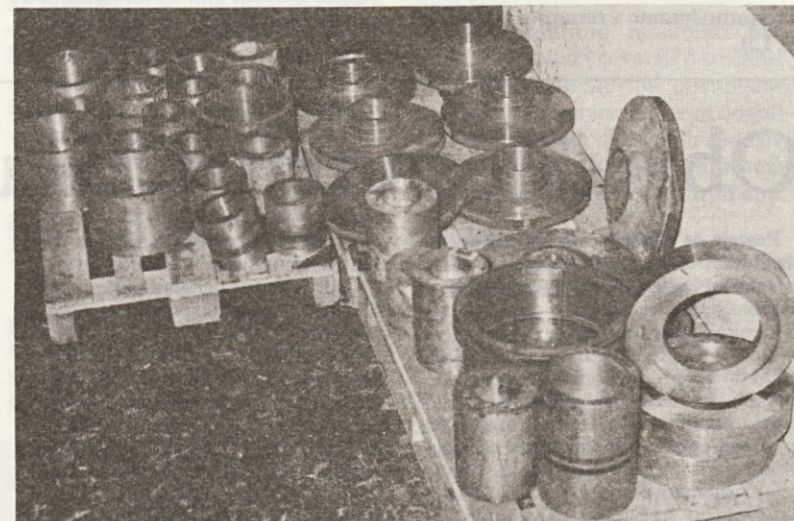

Tatovi v rokah zakona

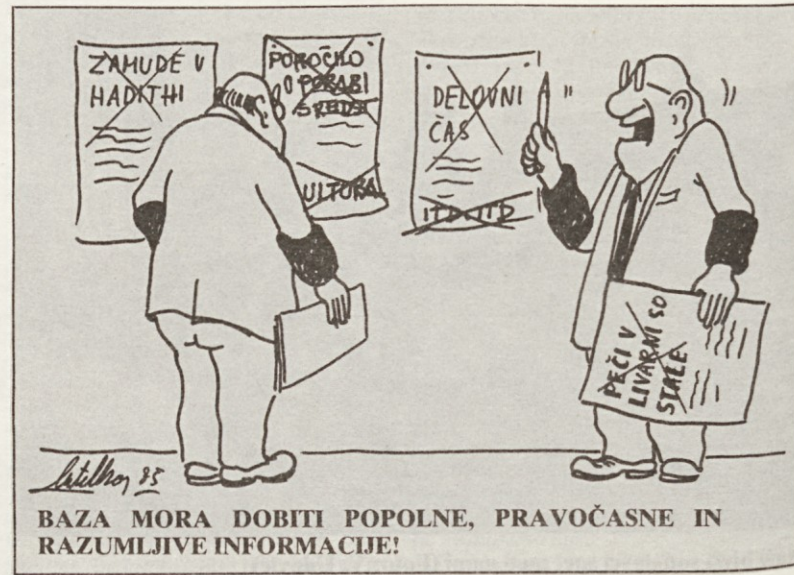
Star pregovor pravi »Vrč hodi po vodo toliko časa, dokler se ne razbije«. To si niso mislili nočni obiskovalci naše DO, ki so ob odhodu vedno odnesli še kakšen polizdelek v obliki puše, obroča, plošče ali rotorja.

Zgodba se začne konec septembra letošnjega leta, ko so v tozdu OB ugotovili, da so jim izginile medeninaste plošče za hladilne sisteme pri dizel motorjih, ki so bile vskladiščene na zunanem skladiščnem prostoru. Z ugotovitvijo, da se plošče ne nahajajo »po pomoti« v katerem drugem tozdu ali skladišču, saj je bilo manjkajočega materiala za dobrih 700 kg, je bila o dogodku obveščena tudi Postaja milice Ljubljana-Šiška in Oddelek za zatiranje kriminalitete pri UNZ Ljubljana-mesto. Izvajati so se začeli posebni ukrepi v oddelku zavarovanje — od natančnejše kontrole pri izhodih, kontrole tovornih in osebnih vozil, železniških vagonov, odpadnih kontejnerjev, do hišnih preiskav. Vse te akcije pa niso obrodile sadu in je material še vedno izginjal. Tako je tudi toz OB aktiviral narodno zaščito s tem, da je organiziral dežurstva v nočnem času v sami proizvodni stavbi.

Srečno naključje nam je pomagalo, ko je 28. 10. v večernih urah prišel na PM-Šiška občan in prijavil vlom v svojo vrtno hišico, ki je blizu ograje Litostroja. Ob ogledu vloma so miličniki ugotovili, da je v njej shranjeno šest rotorjev iz prokroma, last Litostroja. Naslednji večer se je delavcem zavarovanja le nasmehnila sreča in so od dveh nočnih obiskovalcev enega ujeli. Pri identifikaciji se je hitro

Ukradeni rotorji in puše, ki so bili namenjeni za pretopitev, so spet v tovarni (Foto: B. Francelj)

Anketa

O športno rekreativni dejavnosti pri nas

(Nadaljevanje)

V statistično obdelavo smo zajeli tudi testiranje statistično pomembnih razlik, glede na posamezne spremenljivke. Prikazali bomo samo nekatere, za nas zanimivejše statistično pomembnejše razlike. Za testiranje smo uporabili test neparametrijske statistike (hi-kvadrat).

I. Starost

— Visoko pomembna je razlika ukvarjanja z rekreacijo glede na starost. To pomeni, da s starostjo izrazito pada pogostost ukvarjanja z rekreacijo.

— Starejši delavci se pogosteje odločajo za izlete kot obliko rekreacije.

— Zanimivo je, da starejši opuščajo nekatere dejavnosti. Tako ugotavljam, da se ne ukvarjajo s tekom v naravi, košarko, rokometom, nogometom, namiznim tenisom.

Statistika kaže, da tudi nekoč »klasičen šport« starejših ljudi, kegljanje, postaja domena mlajših delavcev. Podobno velja tudi za balinanje.

— Zanimivo je, da se niso pokazale razlike glede na starost pri rekreiranju z veslanjem in jadranjem na deski. Isto velja tudi za plavanje in smučanje.

II. Spol

— Bistveno manj žensk kot moških se ukvarja s športno rekreacijo, prav tako počno to manj pogosto.

— Razlike za vse zvrsti športne rekreacije, razen planinarjenja, izletov, športnega plesa in jadranja na deski, gredo v prid moških.

III. Stan

Splošna ugotovitev je, da se praktično v vseh oblikah športne rekreacije bolj pogosto udeležujejo neporočeni delavci. Ker pa je korelacija med stanom in starostjo visoka, dobimo podobno sliko tudi glede na starost.

IV. TOZD

Testiranja razlik so pokazala da se delavci tozdog in delovne skupnosti, v katerih je nižja izobrazbena struktura, redkeje in manj vsestransko udeležujejo športne rekreacije. Glede na to, da gre v teh primerih za naše delavce, ki opravljajo dela in naloge večjih fizioloških in ekoloških obremenitev, bi veljalo razmišljati o ustreznih oblikah vzpodbujanja.

V. Počutje

Statistika je pokazala visoko negativno korelacijo med rekreacijo in pogostostjo rekreacije na eni strani, in počutjem na drugi strani. To pomeni:

— manj, ko se delavci rekreirajo, bolj pogosto čutijo utrujenost. Podobno velja tudi za zadovoljstvo na delovnem mestu in rekreacijo.

Na kraju poudarimo še enkrat nekatere pomembne ugotovitve naše ankete:

• 44% delavcev v Litostroju se občasno ukvarja s športno rekreacijo in le 20% dva in večkrat tedensko, kar je slovenski normativ za telesnokulturni minimum.

• Pokazali so se interesi za nekatere oblike rekreacije, katere doslej v DO

nismo imeli organizirane. Tako smo upoštevali interes delavcev za ustanovitev sekcije za igranje tenisa. V ustanavljanju pa je sekcija za jadranje na deski.

• Ženske se manj vključujejo v organizirano obliko rekreacije, zato bo nujno ponuditi programe, ki bodo bolj pritegnili k dejavnosti prav ženski spol.

• Rekreacija med delovnim časom je v Litostroju lahko samo usmerjena ni pa potrebe po tako imenovani proizvodni gimnastici, razen v enem manjšem oddelku, saj proizvodni program Litostroja ne pozna tekočega traku.

• Dnevna in tedenska rekreativna dejavnost vključujeta lepo število delavcev, to pa še ne pomeni da smo s tem zadovoljni. Naš cilj je, da sleherni delavec Litostroja skrbi za fizično in psihično kondicijo preko individualne ali organizirane oblike rekreacije.

• Ker imamo veliko delovnih mest z visoko težavnostno stopnjo in mikroklimo, ki ogroža zdravje naših delavcev, je nujna večja skrb v smislu humanizacije delovnega procesa. Nujno je preventivno ukrepati in za ogrožene delavce organizirati medicinsko programiran aktivni oddih.

• Anketa kaže, da delavci na letnem dopustu niso zadovoljni samo s hrano in posteljo. Zanimajo jih tudi programi aktivnosti na vodi (čolnarjenje, jadranje na deski) in tudi druge aktivnosti.

• Najbolj deficitarni smo pri lastnih športno rekreacijskih objektih. Trenutno najemamo za našo dejavnost 5 telovadnic ali dvoran, eno kegljišče, uporabljamo plavalni bazen in drsališče v hali Tivoli. Vse to terja izdatna finančna sredstva. Zavedati pa se moramo, da imamo omejene zmogljivosti glede uporabnikov teh objektov.

Perspektiva razvoja športne rekreacije je v izgradnji lastnega športnega centra pri SSTS Franca Leskoška-Luke, tako za potrebe 1.100 dijakov, kakor tudi za 4.500 delavcev, zaposlenih v Litostroju.

Takšne naloge in cilji pa bodo tudi narokovali določene kadrovske okrepitev strokovne službe za športno rekreacijo. Usmeritve ZS SRS so, naj bi na 800 zaposlenih imeli organizatorja športne rekreacije v DO. Skrite rezerve so tudi v boljši organiziranosti, kajti naša naloga je skrb za delovnega človeka.

Prikazali smo le izsek in nekoliko širše, statistične obdelave razlik, vendar po vseh (nekaj sto), testiranj, med katerimi je še veliko pomembnih in zanimivih, seveda ne moremo prikazati! Podrobno analizo celotne ankete o športni rekreaciji in splošnem preseku litostrojске populacije je za tiste, ki jih zanima, na razpolago za KSS pri psihologu ali organizatorju športne rekreacije. Janez Šmon Vlado Mihelj

Izberite svojo aktivnost

— izvleček iz programa športne rekreacije za leto 1986

Pripravili smo vam celo vrsto aktivnosti. Prepričani smo, da ste sposobni za svoje dobro počutje in boljše zdravje storiti nekaj več, kot da samo obupavate in tarnate o svojih problemih. Trimček vas vabi v družbo, ponuja vam aktivnost. Če imate nove predloge ali pogrešate dodatne programe, publicitete organizatorja športne rekreacije Janeza Šmona na telefon 13-73.

DRSANJE

Drsanje je možno na drsališču v hali Tivoli po urniku rekreacije in sicer: torek od 20. do 21.30 sreda od 21. do 22.30 četrtek od 20. do 21.30 petek od 21. do 22.30 sobota 10—12, 14—16 in 20—21.30 nedelja 10—12 in 14—16

Ostale informacije dobite po telefonu 13-73.

PLAVANJE

Plavanje je možno vsak dan v kopališču Tivoli po veljavnem urniku za rekreacijo: torek od 17. do 21. ure sreda od 17. do 21. ure četrtek od 17. do 21. ure petek od 17. do 21. ure sobota od 10. do 18. ure nedelja 10 do 18 ure

Uporaba savne se plača dodatno in ni zajeta v veljavni pogodbi za uporabo bazena in kopališča.

KOLESARJENJE

Po sezoni se kolesarji zbirajo v telovadnici OŠ Hinko Smrekar vsak torek od 19.30 do 21. ure, sicer pa kolesarijo po okolici Ljubljane in vadijo po programu. Vse podrobnosti bosta posredovala Milan Svetelj tel. 16-84 in Janez Gladek tel. 20-25.

PLANINSTVO

Planinci izdajo na začetku leta celoletni program. Obiskujejo vrhove in postojanke v Sloveniji in tudi drugje. V okviru PD Litostroj delujejo izletniški, mladinski, alpiistični in drugi odseki. Več pa vam lahko povesta Ludvik Šarf tel. 16-11 in Andrej Žebavec 40-40.

NAMIZNI TENIS

Namizni tenis lahko igrate vsak ponedeljek od 20. do 22. ure v dvorani ŠD Ilirije na Vodnikovi cesti 155. Vodja Rajko Šabec tel. 15-69 in Majo Pahor tel. 16-98.

NOGOMET

Pozimi lahko igrate nogomet v hali Tivoli, vsak torek od 15. do 16. ure. Sicer pa imamo poleti organizirano redno igranje nogometa po sistemu lige. Igramo v športnem parku Ilirije, Vodja Mijo Stanko tel. 40-49 in Janez Mlakar tel. 70-23.

JADRANJE NA DESKI

Sekcija za jadranje na deski je v ustanavljanju. Več o tem bomo še pisali v časopisu Litostroj. Vodja iniciativnega odbora za ustanovitev sekcije je Vlado Jankovič tel. 15-14.

SMUČANJE — TEKI

Smučarji tekači organizirajo sekcijo »Na teku se dobimo«. Sedaj nabirajo kondicijo in redno vadijo v telovadnici osnovne šole Hinko Smrekar v Gorazdovi ulici ob torkih od 14.30 do 21.30. Obrnete se lahko na Lojza Rupnika tel. 30-40 ali Marka Galeta 16-42.

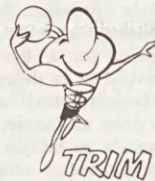
KOŠARKA

Košarkarji pozimi vadijo v OŠ Zvonka Runka v Gasilski ulici vsako sredo od 17. do 19. ure, poleti pa v športnem parku SD Ljubljana. Vodja sta Dušan Zakotnik tel. 70-32 in Jože Sintič tel. 30-83.

STRELJANJE

Sekcija deluje v domu učencev Litostroja na 6-mestnem strelišču. Podrobne informacije in urnike vadbe dobite pri Janezu Mrkunu 10-37 in Janezu Gromu 18-14.

ROKOMET

Rokomet boste lahko igrali le poleti v športnem parku ŽSD Ljubljana. Informacije o tem nudi Marjan Pirc tel. 20-64.

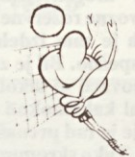
ŠAH

Šah poteka po programu sekcije. Informacije: Ludvik Gorjanc tel. 70-23 in Rihard Lorbek tel. 12-41. Vabljeni tudi ljubiteljske šaha!

KEGLJANJE

Kegljanje je vsak ponedeljek od 16. do 19. ure na dvosteznem kegljišču v športnem parku Ilirija na Vodnikovi cesti. Več informacij o tem dobite pri Miru Hermanu 50-73 in Francu Kostevcu. 20-62.

ODBOJKA

Odbojka je organizirana za moške in ženske v dvorani ZEKŠ na Aljaževi ulici vsako sredo od 17.30 do 19. ure. Ostale informacije dobite pri vodju odbojarske sekcije Zoranu Čabrilu 60-61 ali namestniku Janku Sopotniku 60-31.

TENIS

Tenis bomo začeli igrati spomladi od aprila do avgusta v športnem parku ŽSD. V programu so začetni in nadaljnji tečaji. Informacije dobite pri Otu Bedenku tel. 16-48, Milovanu Jovanoviću tel. 16-22 in Jožici Mihelič tel. 16-05.

SMUČANJE ALPSKO

V program sodijo tečaji smučanja na Sorici, prvenstvo Litostroja v tehniki, skokih in veleslalom. Vse podrobnosti nudita Marko Gale tel. 16-42 in Janez Kalan tel. 20-35.

Naslovnik neznan

V decembru smo dobili 26 vrnjenih časopisov Litostroj, in sicer z naslednjimi naslovi:

Sakič Abdić, Travniska 17, 61000 Lj.; Adolf Barle, Preska 24, 61215 Medvode; Šefik Bosnić, Drobošnjakova 10, 61000 Lj.; Perku Burilo, Tbilisijska 62, 61000 Lj.; Ekrem Čavalić, Pot na Rakovo jelšo 323, 61000 Lj.; Jože Debeljak, Grobeljeva 31, 61211 Šmarno pod Šmarno goro; Mira Grobovšek, Bratovževa ploščad 57, Lj.; Janko Hozjan, Medvode 15, 61215 Medvode; Janez Hvala, Papirniška pot 21, 61241 Dobrunje; Marjan Ihanc, Vlahovičeva 31, 61210 Lj. Šentvid; Miroslav Keržič, Zlato polje 3 C, 64000 Kranj; Stjepan Kuček, Bratovževa ploščad 24, 61000 Lj.; Stevo Mihajlović, Travniska 8, 61000 Lj.; Sadika Mulalić, Šišenska 48, Lj.; Hatidža Mulalić, Šišenska 48, Lj.; Ana

Novak, Česnikova 61000 Lj.; Anica Pečjak, Titova 4, 61000 Lj.; Franc Podlinšek, Čevica 12, 61370 Dolenji Logatec; Stojan Polovina, Bratovževa ploščad 36, 61000 Lj.; Mladen Rajković, Žrtava fašizma 11, 58000 Split; Avdo Rosić, Travniska 3, 61000 Lj.; Rade Stojanovski, Štepanjsko naselje 6, 61000 Lj.; Mojca Škoflek, Gostinčarjeva 7, 61000 Lj.; Vladimir Šunde, Rojčeva 22, 61000 Lj.; Vladimir Velepec, Snebrje 79, 61261 Lj.-Polje; Janez Žagar, Bratovževa ploščad 32, 61000 Ljubljana.

Pravilen in natančen naslov nam sporočite pisno na naslov:

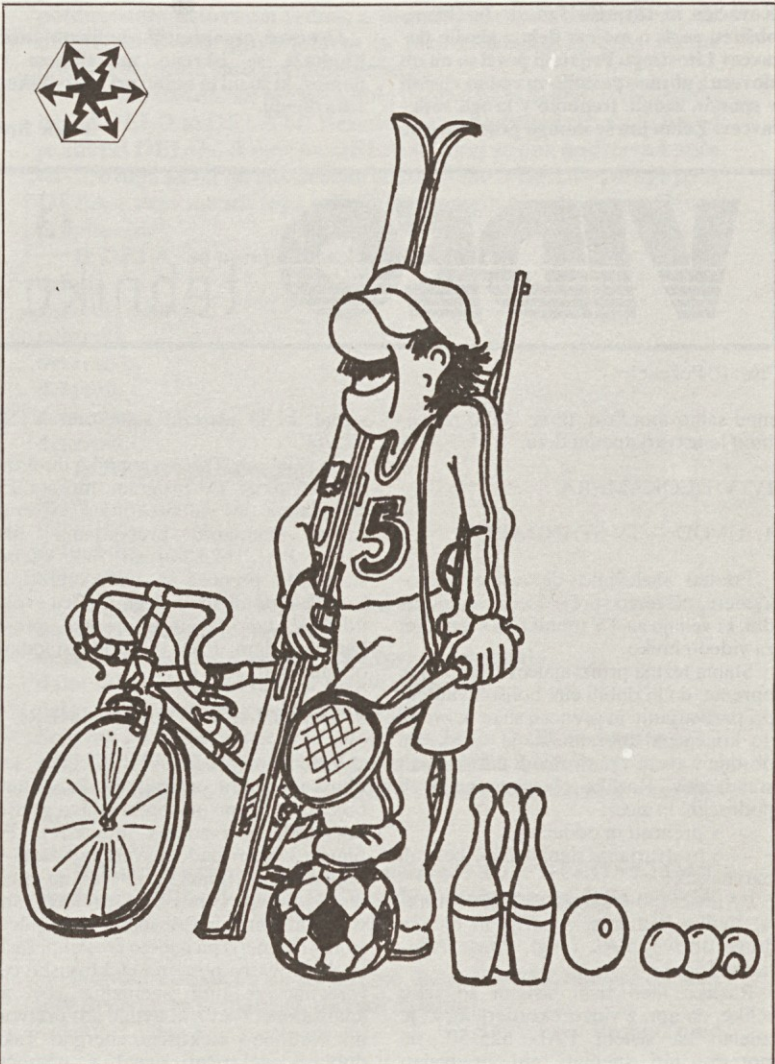
ZPS TITOVİ ZAVODI LITOSTROJ, Center za samoupravljanje, DPO in informiranje, 61000 Ljubljana, Djakovičeva 36, ali po telefonu na številko 554-241, interna 1371.

gpm

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogi) v nakladi 6000 izvodov. Izdaja ga Odbor za obveščanje pri Konferenci OO sindikata Titovih zavodov Litostroj, ki je hkrati izdajateljjski svet — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič in

člani: prof. Hrabroslav Premelč, Tone Erman, Franc Kostevc, Majo Pahor, Mirko Čepuran, Slobodan Nikolić, dipl. ing. Anton Brcar, Toni Skušek, Srečko Pirc in odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marjana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, novinar Tone Škrjanc, lektorica prof. Vesna Tomc. Telefon uredništva 558-341 (n.c.) interna 13-70, 13-71, 13-79. Tisk Tiskarna Ljubljana. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Odšli so v pokoj

Pred kratkim je odšel v zaslužni pokoj tovariš Vinko SRPČIČ, orodjar in vzdrževalec plinskih naprav in orodij.

V Litostroju se je zaposlil leta 1950 v strojnem oddelku tozda IVET. Kasneje je bil premeščen v orodjarno, kjer se je specializiral za popravilo in vzdrževanje vseh vrst orodij za avtogeno rezanje in varjenje ter vseh vrst plinskih naprav. Njegovo delovno mesto je kasneje prešlo v predobdelavo tozda PZO, saj je bilo največ tovrstnih popravil in vzdrževanja prav iz našega tozda.

Svoje delo je opravljal zelo vestno in dosledno, vsakomur je rad ustregel, če je le mogel. Marsikaj je manjkajoče uvozne rezervne dele nadomestil z deli, ki jih je sam izdelal ali skonstruiral, in to uspešno. Bil je zelo skromen, zato svojih inovacij ni nikoli populariziral ali zahteval kakršnokoli odškodnino. Svoje znanje je rad prenašal na mlajše delavce.

Tako skromno, kot je delal in živel med nami, je tudi odšel v pokoj. Zato se mu sodelavci iz tozda PZO in orodjarne najtopleje zahvalujemo za ves trud in prizadevnost ter mu želimo še mnogo zdravih let in zaslužnega počitka.

Ana ROGAČ, z dolenskih gričev je prišla iskat delo v ZSE pred petnajstimi leti.

Ni še vedela, da je tovarna povsem nekaj drugega kot delo na polju, saj ji je bila to prva in edina zaposlitev. Pa vendar se je s trudom privadila in postala marljiva in zanesljiva delavka.

Zaradi rahlega zdravja ni zdržala med nami več kot petnajst let. Tako se je s 15. 10. 1985 upokojila.

Zahvaljujemo se ji za vse, kar je storila za nas.

Želimo, da bi zdrava in vedra še dolgo uživala svež zrak svojega rojstnega kraja. Sodelavci

1. oktobra je po 25. letih dela odšla v pokoj naša sodelavka Ljudmila TAVČAR.

Že leta 1959 se je zaposlila pri nas kot snazilka. Nato je morala (kot mnogo mladih mamic takrat) zaradi varstva otrok prekiniti delo. Ponovno se je zaposlila 21. 9. 1964. Vseskozi je delala na nehvalnem in slabo plačanem delovnem mestu. Pa vendar se je trudila, kolikor ji je dopuščalo zdravje, da je svoje delo opravljala dobro. Če je le mogla, je pomagala svojim sodelavkam, če ne drugače, pa z nasveti. Dvakrat je bila izvoljena za delegata v DS TOZD ZSE. Hvaležni smo ji za ves trud, ki ga je vložila v delo, za znanje, ki ga je nesebično prenašala na mlajše delavke, kakor tudi za prijaznost do ostalih delavcev v tozdu.

Želimo, da bi v krogu svoje družine preživela še mnogo zdravih let.

Sodelavci

in veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Presrečna hvala tudi tovarišu Penku, tovarišu Letnarju ter vsem predstavnikom družbenopolitičnih organizacij za poslovilne besede.

Lojze Šajnović

Osnovni organizaciji sindikata tozda Montaža se iskreno zahvaljujem za pomoč, ki so mi jo nudili pri zdraviškem zdravljenju.

Franc Brus

Ustanovili bomo aktiv upokojencev Litostroja

Na pobudo Konference osnovnih organizacij sindikata Litostroj smo 26. septembra 1985 povabili 47 upokojenih sodelavcev z namenom, da pripravimo ustanovitev aktiv litostrojskih upokojencev.

Izbir vabljenih je bil delno naključen, delno pa v želji, da na ta pripravljani sestanek povabimo upokojence sodelavce, ki bodo lahko aktivno delovali pri nadaljnjem ustanavljanju aktiv.

Vabilu se je odzvalo 22 vabljenih in v živahni razpravi, ki se je dotaknila tudi življenjskih razmer upokojenih, je bil sprejet dogovor, da ustanovimo aktiv upokojencev Litostroja.

Prisotni so v iniciativni odbor predlagali naslednje tovariše: Karla Čemažarja, Marijo Drugovič, Rudija Jesenška, Staneta Koprivnika, Malči Kovač, Jožeta Kušarja, Sonjo Mravlja, Dominika Selana, Adolfa Strako in Leopolda Šolca.

Na tem sestanku smo se tudi dogovorili za datum prvega sestanka iniciativnega odbora, ki bo 16. 12. 1985 ob 11. uri v sejni sobi samoupravnih organov.

Iniciativni odbor ima pred seboj vrsto del, ki bodo vodila k ustanovitvi aktiv.

Pripraviti in izvesti mora vse teh-

nične priprave za ustanovni zbor, pripraviti pravila ustanovnega zbora, predlog kandidatov za organe aktiv upokojencev, osnutek Pravilnika o aktivu upokojencev, predlog programa dela aktiv upokojencev in še vrsto zadev.

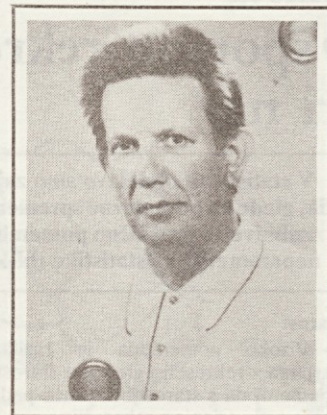
Predvidevamo, da se bodo v okviru aktiv upokojencev odvijale naslednje dejavnosti:

- informativno spremljanje dela in nalog v DO,
- skrb za družbeni standard in socialno problematiko članov aktiv,
- organiziranje kulturno-prosvetnega delovanja članov aktiv,
- organiziranje športnih in drugih rekreativnih dejavnosti, prilagojenih psihofizičnim sposobnostim članov aktiv.

Področje dela aktiv upokojencev je lahko obsežno in pestro, seveda pa je vse odvisno od aktivnosti samih članov.

Prepričani smo, da bo aktiv upokojencev lahko zaživel in tudi uspešno delal, saj imamo vrsto upokojenih sodelavcev, za katere vemo, da bodo lahko svoje dosedanje izkušnje in znanje prenesli in uporabili pri delu aktiv upokojencev Litostroja.

M. Kreft

V slovo

27. novembra se je pretrgala nit življenja našemu sodelavcu, tehnologu-razvijalcu Jožetu ŠPAREMBLEKU iz tozda PZO.

Pet let trajajoča zahrbtna bolezen nam je za vedno iztrgala iz naših vrst sodelavca, prijatelja in strokovnjaka s področja kovanja in tehnologije.

Rodil s je na Notranjskem v Cerknici, v številni družini, zato je moral že kot mlad fant za delom in kruhom. Že oče mu je vzbudil veselje do preoblikovanja kovine in do trdega dela v kovačnici.

V Litostroj je prišel pred 32 leti kot ključavničar. Nenahna želja po znanju se mu je uresničila, ko je končal delovodsko šolo.

V delovni organizaciji je opravljal odgovorne naloge — od delovodje pločevinarne, tehnologa, obratovodje kovačnice in tehnologa razvijalca. Kovačnico je samostojno vodil celih 17 let, nakar mu bolezen ni dopuščala težkega dela, zato je bil premeščen na delovno mesto razvojnega tehnologa. S kovačnico je živel s srcem in ljubeznijo ter jo poznal do zadnje podrobnosti.

Rad je prisluhnil udarcem kladiv in že najmanjšo napako na stroju so zaznala njegova ušesa. Njegovo strokovno delo je bilo ves čas povezano z napredkom, ustvarjalnostjo, svoje znanje je znal prenašati na mlajše generacije. Bil je človek, ki je bil v vsakem trenutku voljan pomagati in svetovati.

Težka bolezen pa mu ni dovolila, da bi uresničil vse načrte in ideje, ki si jih je zadal.

Da je bil priljubljen med nami, je bil dokaz zadnje slovo na ljubljanskih Žalah. S smrtjo našega Jožeta je ostala praznina, katero bo težko zapolniti, saj je človeka kot je bil Jože, polnega odrekanih, poštenja in delovnih navad, težko pozabiti.

Ostal nam bo v spominu kot dober sodelavec, strokovnjak in tovariš.

Sodelavci TOZD PZO

Zahvale

V oktobru je umrl naš dolgoletni sodelavec Ivan HRASTOVEC. Več kot dvajset let je delal kot livar v naši livarni jeklene litine. Zadnja teta je preživel v Prekopi pri Vranskem. Vsi njegovi se pristrčno zahvaljujemo delovni organizaciji Litostroj, še posebej pa njegovim sodelavcem v jeklolivarni, ki so ga skupaj z nami spremili na njegovi zadnji poti.

Družina Hrastovec

Ob smrti mojega brata Slavka Markača se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz DS PFSR za venec in spremstvo na zadnji poti.

Katarina Markač-Plana
z družino

Sodelavcem in prijateljem se najlepše zahvaljujem za izrečeno sožalje in venec ob smrti mojega očeta.

Otmir Bedenk

Ob smrti moje drage mame Vide Zabukovec se iskreno zahvaljujem sodelavcem tozda Obdelava za podarjeni venec in izrečeno sožalje.

Še posebno se zahvaljujem tistim, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Tone Zabukovec

Zahvale

Ob mojem predčasnem odhodu v invalidski pokoj se želim iskreno zahvaliti vsem sodelavcem tozda NABAVA in še posebej sive livarne za poslovilno slovesnost, praktično darilo in denarno pomoč v času odsotnosti zaradi bolezni.

Zahvala velja tudi tovarišu Feliks Kovačiču in tovarišu Janezu Jurčku za obširen zapis o mojem delu v glasilu delavcev Litostroja. Prijatelji pevci so mi ob slovesu z ubrano pesmijo za vedno vtisnili v spomin zadnje trenutke v krogu sodelavcev. Želim jim še mnogo prijetnih uric

Marjan Loborec

in veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Presrečna hvala tudi tovarišu Penku, tovarišu Letnarju ter vsem predstavnikom družbenopolitičnih organizacij za poslovilne besede.

Lojze Šajnović

Osnovni organizaciji sindikata tozda Montaža se iskreno zahvaljujem za pomoč, ki so mi jo nudili pri zdraviškem zdravljenju.

Franc Brus

VIDEO

13 tehnika

Piše: P. Poženel

med samo montažo, in se lahko posvetimo le ustvarjalnemu delu.

IV. VIDEOKAMERA

1. UVOD — TV STANDARDI

Predno razložimo delovanje videokamere, moramo spregovoriti o standardih, ki veljajo za TV tehniko in s tem tudi za videotehniko.

Stalna težnja proizvajalcev televizijske opreme, da bi dobili čim boljše kvaliteto pri pretvarjanju in prenosu slike in zvoka do končnega uporabnika, je vzrok, da obstaja v svetu več različnih televizijskih standardov. Razlike obstajajo na dveh področjih, in sicer:

- v prenosu in oddajanju,
- v pretvarjanju signala črno-bele ali barvne slike.

PAL 625/50 (Jugoslavija, ZRN, Italija, Velika Britanija, Avstrija in mnoge druge države) PAL (angl. Phase Alteration Line).

Razlike med temi sistemi so tako velike, da npr. z videorekorderjem, ki je izdelan za sistem PAL 625/50, ne moremo niti snemati niti predvajati

signal, ki bi ustrezal standardu NTSC 525/60.

Če želimo iz TV sprejemnika direktno snemati redni TV program, morata TV sprejemnik in videorekorder ustrezati istemu standardu pretvarjanja slike (n.pr. PAL 625/50) in tudi istemu standardu prenosa in oddajanja (lega kanala, širina kanala, lega nosilca zvoka itd.). V Jugoslaviji je uradno sprejet barvni sistem PAL 625/50, standard oddajanja pa je B in G.

2. DELOVANJE VIDEOKAMERE

Videokamera ima ravno tako kot filmska kamera optični del, ki vsebuje objektiv s fiksno ali spremenljivo goriščno razdaljo (»zoom« objektiv). Pri filmski kameri padejo svetlobni žarki iz objektivna na filmski trak ter na njem narišejo sliko s kemijskimi spremembami v filmski emulziji. Pri videokameri (elektronski kameri) pa padejo svetlobni žarki iz objektivna na posebno elektronsko cev (pravimo ji tudi snemalna cev ali analizatorska cev), ki deluje kot pretvornik svetlobe v električno energijo. Tako dobimo električni signal s pomočjo

elektronskih krogov in vezja, ta signal pa na izstopu iz videokamere imenujemo videosignal. Če ta signal pripeljemo na vhod monitorja oz. njegove katodne cevi (ekrana), se tu videosignal pretvori nazaj v svetlobni signal in na ekranu vidimo sliko predmeta, na katerega je kamera usmerjena. Pri najnovejših videokamerah je elektronsko cev zamenjal polprevodniški senzor CCD (angl. Charge Coupling Device, npr. na kameri Hitachi VK-6 2000 E ali Sony Video 8). Vsak videosignal oz. električni signal je možno prenašati, obdelovati, magnetno posneti in mešati z drugimi signali.

Kvaliteta mu pada z naraščanjem »šumov«, ti pa so tem večji, čim daljša in čim bolj zapletena je pot, po kateri signal vodimo.

Pri snemanju z videokamero torej ni dovolj, da imamo videokamero, ki proizvaja videesignale, ampak moramo imeti še videorekorder, ki signale zapiše na magnetni trak.

a) Snemalna cev
(elektronska, analizatorska)

Naloga snemalne cevi je, da svetlobni signal pretvori v električnega. Ta elek-

se pristrčno zahvaljujema vsem sodelavcem, prijateljem in znancem, ki ste mu izkazali vso pozornost, nama pa z vzpodbudno besedo pomagali blažiti bolečino.

Kljub silni volji do življenja in najini skrbni negi, je v boju z neozdravljivo boleznijo moral kloniti. Odslej bo počival poleg sina Marka na Ljubljanskih Žalah. Iskrena hvala njegovim ožjim sodelavcem iz tozda PZO, ki so ga v času bolezni obiskovali in se polnoštevno s toplo prijateljsko besedo poslovili od njega. Še posebna hvala govorniku tov. DORNIKU za izražene besede slovesa. Hvala komisiji za socialna vprašanja pri IOS TOZD PZO, ki je budno spremljala njegovo zdravljenje ter za izredno pozornost in pomoč ob obiskih doma.

Hvala tudi vsem sodelavcem tozda ZSE za vso pozornost, izraze sožalja in številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala za pozornost in izražena sožalja razredni skupnosti in učiteljskemu zboru SŠTS Franca Leskoška Luke, sošolcem pa tudi za polnoštevno udeležbo ob slovesu.

Prisrečna hvala Planinskemu društvu Litostroj, še posebej govorniku tov. ŠARFU za prelepe poslovilne besede.

Hvala godbenikom pihalnega orkestra Litostroj za ganljive žalostinke.

ISKRENA HVALA TUDI VSEM OSTALIM, ki ste v teh težkih dneh sočustvovali z nama, izrazili ustna in pisna sožalja, darovali cvetje, ga tako v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in s cvetjem prekrili njegov prerani grob. Najino neizmerno bolečino blaži spoznanje, da ste ga cenili in spoštovali ter ga imeli radi.

Za izraze sožalja vsem še enkrat HVALA!

Žena Marica
in sin Dušan

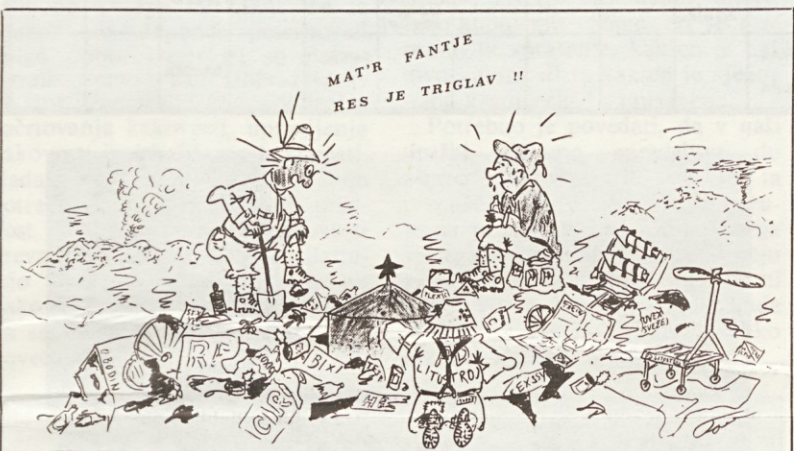

Izleti v prosincu

Komaj je konec STARE, že je tu začetek NOVE sezone.
12. JANUARJA — DRAŽGOŠE: Na spominskem pohodu bomo obudili tradicije NOB, vodil pa nas bo vodnik Mažgon.

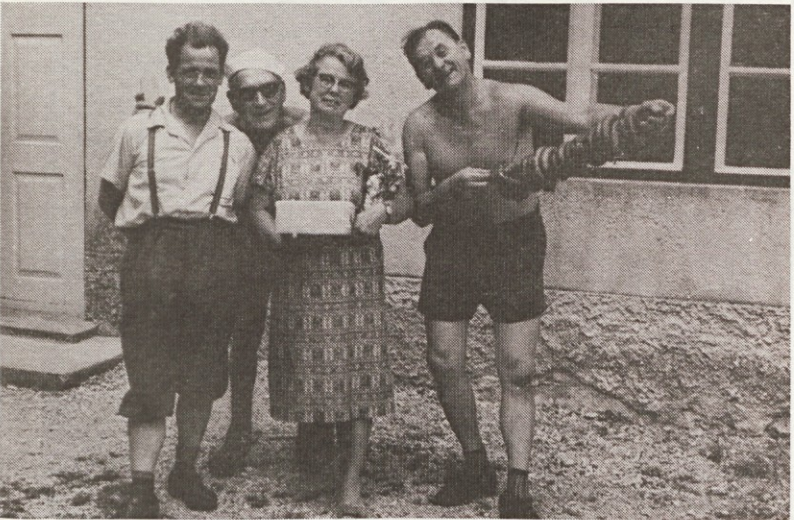
25. JANUAR — DOMŽALSKA POT — Pred enim letom je ta izlet odpadel, za letos pa vodnik Tomažič obljublja, da bo v vsakem primeru — tudi če »bodo klastre dol letele...« in če bomo gazili do pasu. Potrebna je dobra obutev in (dobra) volja...

IZLET PD LITOSTROJ LETA 2000 ?

Karikatura iz arhiva

Leto 2000 se neusmiljeno bliža, nas pa skrbi, da se bo črnogleda karikatura, katero smo pred leti že objavili, uresničila že pred koncem tega tisočletja...

ORUMENELA FOTOGRAFIJA: Klobas bo dovolj za večerjo (Takrat se najbrž še niso zavedali, kakšna astronomska vsota bo potrebna za tako večerjo leta 1985!)

Izlet v neznano v celoti uspel

Izlet v neznano, katerega smo napovedali v zadnjem planinskem kotičku in katerega so si planinci že dolgo želeli, je bil izveden točno po programu.

Da bi se izognili neprijetnim presenečenjem, je kulturno-propagandni odsek zamolčal ne samo namembni kraj, temveč tudi uro in datum izleta. Pri nekaterih prejšnjih izletih v neznano se je namreč med udeleženci kaj kmalu razširila vest o tem, kam bodo šli in potem to ni bil več izlet v neznano. Tokrat pa je spretnim organizatorjem uspelo preprečiti takšno neprijetnost.

Tistega neznanega sončnega jutra so se torej neudeleženci zbrali na različnih postajah mestnega avtobusa ter takoj ugotovili, da je razpoloženje izredno. Po kratki in prijetni vožnji so zvečer prispeli v neznano, kjer so jih že čakali gostoljubni domačini. Kruh in sol, prijazna beseda in sod žganega so opravili svoje. Kratek kulturni program, v katerem so po streljanju enajsmetrovk zmagali gostje, je bil prav prirčen. Da bi se vsi skupaj nekoliko sprostiti, jih je prijazni predsednik krajevnih skupnosti povabil še na daljšo delovno sejo. Med drugim so sprejeli tudi sklep o ukinitvi samoprispevka za porušitev

edinega, a tako potrebnega mostu.

Ker mojstra fotografije Oskarja tokrat ni bilo zraven, so prišli na svoj račun tudi ljubitelji fotografije. Dolgo v noč so še odmevale melodije sprožilcev nad žlahtno megleno pokrajino neznanega mesta. Izlet se je počasi bližal h koncu. Spočiti planinci so se razkropili po bližnjih gozdovih in skupaj zapeli nekaj pesmi za korajžo. »Škoda, da za izlet nismo vedeli!« je bila enoglasna ugotovitev zadovoljnih planincev. V letu 1986 bomo spet organizirali izlet v neznano. Takrat bomo sporočili vsaj datum!

t.t.

Odličja za člane PD

Iz dobro obveščenih krogov smo izvedeli, da Planinska zveza Slovenije namerava podeliti priznanja in odličja nekaterim najbolj aktivnim članom PD Litostroj. Navijajmo, da bo žlahtnost kovine podeljenih »medalj« čim večja! Konec koncev so si to tudi zaslužili!

Konkretno bomo poročali, kakor hitro bo kaj uradnega...

Članarina za naslednje leto

Članarina za planince se je (realno) spet znižala! Medtem ko je bila inflacija 80 in več odstotna, se je ta znesek v primerjavi z letom 1985 povečal le za 33%.

Članarina za leto 1986 torej znaša:

- za člane 400 din
- za mladince 200 din
- za pionirje 80 din

Pravo branje za zimske večere

Vam lahko priporočamo branje, ki vas bo gotovo sprostilo, pomirilo... in vaše misli poneslo v čudovit svet tišine in lepote?

V prijetni domači besedi, velikokrat z nemalo humora in življenjskega optimizma, so pisani domala vsi članki v PLANINSKEM VESTNIKU.

Čez mnoga leta bodo vezani letniki pomenili pravi kulturni zaklad, ki ga boste lahko s ponosom in veseljem predali radovednim vnukom...

Planinski vestnik lahko naročite na naslov: Ljubljana, Dvorčakova 9. Zelo priporočamo!

Meddruštveni odbor

Vsakdo ve, da so planinci organizirani v društvih. Verjetno tudi ni nikogar, ki ne bi slišal za Planinsko zvezo Slovenije. Marsikdo pa verjetno ne pozna vmesne organizacijske oblike. To je MEDDRUŠTVENI ODBOR. V Sloveniji jih je deset.

Planinsko društvo Litostroj je vključeno v največjega: MDO Ljubljana. Vanj so vključena vsa planinska društva ljubljanskih občin ter občin Domžale, Grosuplje, Kamnik, Kočevje, Logatec, Ribnica in Vrhnika. To je skupaj kar 55 društev z 22.500 člani. Meddruštveni odbori so zelo aktivni, zlasti pa imajo pomembno vlogo pri obravnavanju gradiva organov Planinske zveze Slovenije, usklajevanju stališč planinskih društev in dogovarjanju o skupnih stališčih in predlogih za glavni odbor PZS. V tem odboru imajo planinska društva skupne delegate. Planinska društva pa v MDO povezujejo tudi mnoge skupne prireditve (spomnimo se le našega tabora na Polževem!), transverzale, vzgojne akcije, tečaje, taborje za pionirje itd.

t.t.

Jože Pečjak, predstavnik PD Litostroja v meddruštvenem odboru Ljubljana

Rudi Veber: Malinski vrh

Upravni odbor Planinskega društva želi svojim članom veliko lepih izletov in uspelih vzponov!

Jezikovni ostružki

V zadnjem času v naši delovni organizaciji veliko govorimo in pišemo o delovnem času, o delovnih in prostih sobotah, o petdnevnem delovnem tednu, o osemnopolurnem delavniku... in delavci med tem govorjenjem in razpravljanjem o delu nič ne delamo oziroma smo premalo delavni.

Krasen stavek, ali ne, tako dolg in tako poln besed, izvedenih iz besed DELO in DELATI! Besedotvorna podstava teh dveh besed je enkrat DELO-, drugi pa DELA-ti, torej se ena podstava konča na -o, druga pa na -a, ene besede so izpeljane iz DELO-, druge pa iz DELA-. Prav zaradi tega prihaja do mnogih napak, nepravilnosti pri pisanju.

Iz DELA- so narejene naslednje besede:

delati,
delavec, delavka,
delavski,
delavstvo,
delaven,
delavnica,
delavnik.

Iz DELO- pa naslednje:

delo,
delokrog,
delovodja,
deloven.

Nekatere od teh besed znamo napisati prav, pri nekaterih pa nekateri omahujejo, npr. ali:

delavna ali delovna organizacija (prav: delovna)
delovski ali delavski razred (prav: delavski)
delovnik ali delavnik (prav: delavnik)
deloven ali delaven (prav je oboje, vendar je razlika v pomenu)
»DELOVNO ljudstvo je bilo danes zelo DELAVNO«.
Delovno ljudstvo (= delavci) je bilo danes zelo delavno (= marljivo).

In kako je s časom, v katerem delamo? To je DELOVNI ČAS, petdnevni DELOVNI TEDEN, toda osemnopolurni DELAVNIK (ne delovnik!).

Najvažnejše pa je, ne le, da smo delovni ljudje, marveč da smo tudi delavni, to je marljivi, da radi delamo!

Vesna Tomc

Novoletno popotovanje po spominih

Lepa naša domovina

V vsakem človeku je, pri nekaterem bolj, pri drugih manj, izražena želja po potovanju, po spoznavanju novih krajev, ljudi in običajev. Da je nekje lepo ali manj lepo, človek verjame šele takrat, ko se sam prepriča.

Sam sem imel v življenju srečo, da sem videl in spoznal življenje v eni najlepših afriških dežel Keniji, obljubljeni deželi Kanadi, na »največjem gradbišču na svetu«, orientalskem Iraku, bogatem Kuvaitu, v deželah vzhodnega bloka Poljski in Češkoslovaški.

● KENIJA je zares lepa dežela, z »evropskim« glavnim mestom Nairobijem, skoraj neprehodnimi džunglami, turistično — komercialnimi nacionalnimi parki, ogromnimi nasadi kave, banan, ananasa in drugih za nas dragih dobrot. Vse glavne izvore dohodka oziroma dobička držijo v svojih rokah Angleži, trgovina počasi prehaja iz rok Indijcev v roke Kenijcev. Rezultat tega je na eni strani manjšina bogatih in večina revnih ljudi. Kenijci so dobrodušni ljudje, ljubijo glasbo in ples. Do nas Jugoslovancev so celo prijateljsko razpoloženi, za njih je Jugoslavija Tito. Sicer nam je Afrika zelo blizu. Dokaz za to je tudi naslednja »zgodba«. Vpraša hčerka očeta: »Očka, kje je Afrika?« Oče pa pravi: »Ne vem, ampak prav daleč ne more biti, ker sem včeraj videl enega Afričana, ki se je s kolesom peljal po Titovi cesti.«

Kljub vsej lepoti Kenije sem si pri povratku domov rekel: »Lepa naša domovina«.

● KANADA je velika in tudi industrijsko razvita država. Njena prostranost je nedojemljiva. Lahko se ves dan voziš z avtomobilom, pa boš zvečer enako videl kot zjutraj: ravnino in gozdove. Seveda ima tudi precej razgibanih pokrajin, saj vemo, da je v Kanadi Calgary, kjer bodo prihodnje zimske olimpijske igre, pa tudi Thunder Bay, kjer je pred dnevi naš Primož Ulaga dvakrat zapored premagal vso svetovno skakalno elito. In seveda ena od svetovnih znamenitosti, Niagarski slapovi, ki so magnet za vsakega tujca, ki obišče Kanado. Tam je med priseljenci iz vseh koncev sveta tudi precej Jugoslovancev. Življenje je pa dobesedno hitro. Za nas nekoliko nerazumljivo, vendar ima človek občutek, da se vsem nekam mudi. Vsak namreč hoče zaslužiti čimveč, da bo lahko kupil lepšo hišo, kot jo ima sosed, boljši avto, si omislil bazen, opremo »na gumble« in druge »pripomočke«, ki človeka zaslužujejo in ga pripravljajo na življenje iz fotelja. Da je Kanada bogata in da se »dolarji kar po cesti pobirajo«, je slišal neki Jugoslovane in sklenil, da se preseli v Kanado. Ko je prišel v Toronto, je na cesti zagledal petdolarski bankovec. Pa se ni sklonil, da bi ga pobral, temveč je rekel: »Danes bom še počival, jutri pa začnem z delom.«

Razumljivo je, da sem ob odhodu iz Kanade vzdihnil: »Lepa naša domovina.«

● V IRAKU sem prebil največ svoje inozemske »življenjske dobe«. V »predvojnem« času je Irak zastavil obsežen plan pridobivanja hrane in tudi veliko denarja začel vlagati v industrializacijo države. Denarja od nafte je bilo dovolj, vlada pa se je zavedala, da zaloge nafte niso neskončne ter da je treba misliti tudi na bodoče rodove. Irak je postal največje gradbišče na svetu. Tudi Jugoslavlani smo se množično podali na to »gradbišče«, da bi v konkurenci s svetovno industrijo in gradbeništvom zastopali »naše barve« ter dokazovali, da nismo nič slabši od Japoncev, Francozov, Nemcev in drugih »velikanov«. Vojna z Iranom ni zmanjšala izgradnje, pospešila pa je naložbe v vojno industrijo. Pomanjkanje denarja za plačevanje naročil pa tudi nam povzroča velike težave, ker moramo najemati kredite za financiranje »iraških pogodb«. V enem pa smo si enaki za Iracane. Oboji želimo, da bi se vojna čimprej končala.

Irak je poln zgodovinskih znamenitosti. Od teh je najbolj znano 6000 let staro »mesto« Babilon, kjer je pri gradnji babilonskega stolpa »bog zmešal jezike«, ker so se graditelji kregali, zato se pa danes moramo učiti tujih jezikov, da se lahko sporazumevamo.

Irak je tudi dežela velikih nasprotij. Ljudje so eni zelo bogati, drugi na robu življenjskega minimuma, eni se oblačijo »evropsko«, drugi nosijo značilna arabska oblačila, zidajo stavbe iz marmorja, drugi iz vejevja in blata, imajo veliko vode v rekah in jezerih, na drugi strani pa ogromne puščave, nekje skrbijo za čistočo, da vsak prašni delec sproti očistilo, drugod lahko vidiš drugo skrajnost, poleti je vroče, da bi človek še kožo slekel, pozimi pa nobena bunda ni dovolj topla.

Imajo pa eno zelo grdo navado. V velikanski prometni gneči v Bagdadu vsi vprek hupajo. Tako je pri zamenjavi šoferja v Hemrenu »stari« šofer Tone odpeljal »novega« Janeza v Baghdad, da ga

seznanj z mestom. Pa je nanese, da sem potoval za Janezom pri njegovi prvi samostojni vožnji v Bagdad. Že pri vходу v mesto je začel hupati. Poskušam ugotoviti, zakaj hupa, a mi ni uspelo, zato ga vprašam: »Zakaj kar naprej hupaš?« Janez odgovori: »Ne vem, ampak Tone mi je rekel, ko pridem v Bagdad, da moram hupati.«

Po vsem, kar sem videl in doživel v Iraku, mi ni potrebno ponavljati: »Lepa naša domovina«.

● KUVAIT je nastal zaradi nafte in bo verjetno tudi propadel, ko bo nafte zmanjkalo. Da imajo visok narodni dohodek na prebivalca, je vzrok v tem, da denarja od nafte ne vlagajo v razvoj kmetijstva in industrije, temveč ga »zapravljajo« po svetu. Zato je v tej državi vse uvoženo, od pitne vode, kruha do oblačil, tehničnih predmetov in avtomobilov. Ne moreš pa dobiti niti kaplje alkohola, še »prešvercaš« ga zelo težko, ker je tam stroga prohibicija. Ob mojem vračanju iz Kuwaita sem se do iraške meje peljal z avtobusom Energoprojekta iz Beograda. Avtobus je bil poln razporeženih delavcev. Na vprašanje, kam gredo, so odgovorili, da gredo na izlet v iraško mesto Basra. Na moje začudenje kaj jih »vleče« v Basro, so odgovorili: »Napili se ga bomo.«

V Kuvaitu sem bil trikrat, a že po prvem obisku sem pomislil: »Lepa naša domovina«.

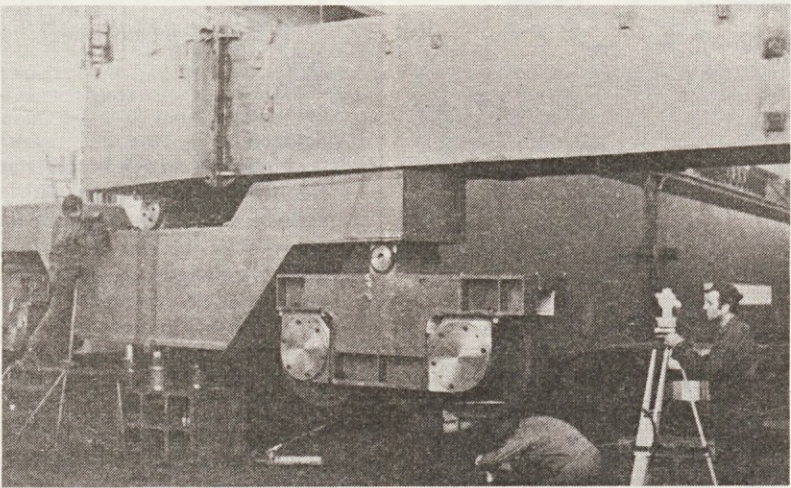
● Na POLJSKO me je pot zanesla v skupini študentov na tako imenovani študijski izlet. Zanimivo je bilo videti Varšavo in občudovati mojstrstvo gradbenikov, ki so v vojni porušeni del mesta pozidali enako kot je bil prej in to na podlagi ohranjenih fotografij. Užitek je bil sprehajati se po čudovitem starem Krakovu, modernih Katovicah, videti ogromno železarno Nova Huta, prekrasne skulpture iz soli v opuščenem rudniku soli Vielička in še kaj. Toda povsod je čutili sovjetski vpliv ter obremenjenost Poljakov s tem spoznanjem. Njihove meje niso niti toliko odprte, kot so bile naše pod »depozitom«. »Lepa naša domovina«.

● ČEŠKOSLOVAŠKA je bila moj gostitelj med minulimi prazniki. Dočakala sta nas mraz in sneg. Malo nas je ogrel »Miha iz Besnice«, o katerem je šofer občutljivega avtobusa Viktor pripovedoval »ta resnične« doživljaje. Občutljivega avtobusa zato, ker se je le-ta stalno nekaj kujal. Ali mu ni »pasal« češki zrak ali nafta, ve samo on. Policaji pa kot vsi policaji, niso imeli razumevanja za kujanje avtobusa, zato je moral »nedolžni« Viktor odšteti nekaj kron za državni proračun.

Toda potniki smo se gredli med vožnjo in zastoji s »ta kratkim«, ob »tudi resničnih« zgodbah hudomušnega Martina in še nekaj drugih »vicarjev«. Izlet smo izpolnili z ogledi, še bolj pa z nakupi v Brnu in Pragi, z večeri, ki smo jih sami »luštne naredili«.

Češkoslovaška je industrijsko precej razvita država. Imajo veliko velikih tovarn, med drugim tudi za nas znano

Vozni pogon polarnega žerjava

Po preizkusu je bil decembra naložen na vagone že deseti polarni žerjav za Sovjetsko zvezo, za katerega upamo, da bo še pred koncem leta šel na pot. Razpetina mostu je 43 metrov in približna teža 700 ton. Žerjav je opremljen z dvema mačkoma, ki imata zmogljivost 320 +120 ton +2×70 ton, s pomožnimi vitli 3×10 in 1×5 ton, ki so litostrojske izdelave (Foto: E. L.)

Za novoletno razvedrilo

	HASELJE BLIZU DAJLE	STARO RIMSKI PESNIK	RIBOLOV	Ž. IME	PRITR- DILNICA	AVSTRJA	MESTO V SZ	OČE	NOBELIJ	ŽVEPLO	LEDVIČNI HORMON	DOZA IO- NIZIRNE- GA SEVA (ENOTA)	NOSILKA ZOB	VELIKA TELESNA ODVOD.
BIKO- BORBA							PODSTRE- ŠNICA DEL LASIŠČA							
OBVE - STILO						IGRA NA SREČO HUSLIM. H. IME				DNEVNIK VISOKA ŠOLA				
VODNA ŽIVAL					SILA POSP.				KDOR ARMIRA GLINA					
NEKDAN. PREDS. (AMIN)				SIJAJ PRIPAD. SIONISTOV				EISENHOW- WER KISIK				SPLIT		
SOGLAS- NIK		ŠUMNIK IN SIČNIK ATLANT. PAKT			HADŽAR- SKA LJUDSKA REPUBLIKA	KRMILO LUDOLFO- VO ŠTEV.						RAZLIČ. SAMOG- LASNIKA		
ŽIVAL IZ STEPE								PESEM HYALNI- CA				DUŠIK INKOVSKI VLADAR		IZDELEK TOZD PUM
H. IME					SAMOG POJAV NA VODI		VRSTA INSEKTA	EDEN OD LOŠINEV					URAN ZAČ. ABECED	
PESNIK (ŽUPAN- ČIČ)					YANADIJ ŠTERBOG ŽIVLJEV.	KAZNIVA DEJANJA LUKSEN- BURG								
GR. ČRKA			ZNANO LETOVIŠČE OSEBNI ZAIHEK					ELEM. ZA POV. ZAŠČ. AGREGAT. STAV. H ₂ O				ITALIJA HOČNO MAHILO		
	RIM. ŠT. 1500	DOMAČA ŽIVAL 16. IN 23. ČRKA					ČAS BREZ LUNE HOSTAR					ŽENSKI GLAS GR. ČRKA		
SISTEM STROPNE KONST.						IGRALKA WEST VODIK				HEDMET ZAČ. IMENA IGRALCA (KURENT)			SELEN	
PAR				H. GALE	DRHAL, TOLPA							ENOST. ČRKA	DANSKA	

ČKD Blansko, kjer delajo tudi za »našo« Haditho. Vendar zaradi močnega vpliva Sovjetske zveze na politiko in življenje ljudi, le-ti niso zaradi tega ravno srečni. Ljudje sicer ne živijo slabo, v veljavi je nekakšna uravnilovka standarda.

Vodič nam je pokazal dve malo lepši hiši, za naše razmere srednje lepi. Takšno hišo ima predsednik sindikata neke tovarne. Seveda ima predsednik sindikata pri njih precej drugačno vlogo kot pri nas. Nekaj smo se pa tudi dobrega naučili. Biti discipliniran in če je potrebno čakati v vrsti za kakšno stvar, mirno brez nervoze in vrivanja čakati »svojih pet minut«.

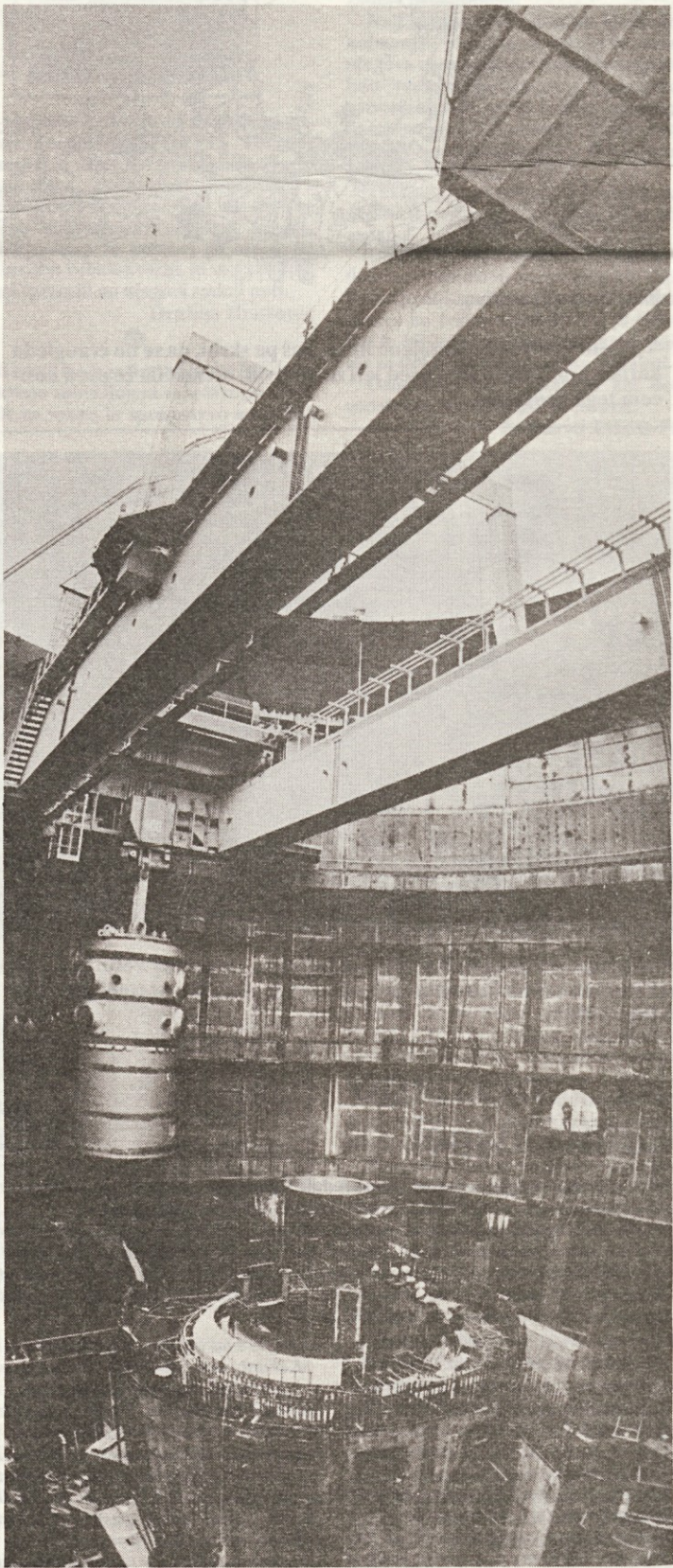
Ko smo se vračali domov, je eden od izletnikov dejal: »Doma v tovarni ne bom nič več kritiziral in če bo kdo drug karkoli »šinfal«, ga bom »po gobcu«, ker to, kar imamo mi, nima nihče na svetu — pa vseeno jamramo.«

»Lepa, prelepa naša domovina«.

M. Čepuran

ZAHVALA UKC LJUBLJANA

Iz Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani smo prejeli pismo, v katerem se nam zahvaljujejo za finančno pomoč, ki jo je Litostroj nakazal za organizacijo simpozija o moderni insulinski terapiji. Ko bo natisnjena, bodo dobili še knjigo povzetkov in zaključkov, kjer bodo navedeni tudi vsi tisti, ki so podprli simpozij.

Na posnetku je naš polarni žerjav, ki je montiran v jedrski elektrarni Kalininska v Sovjetski zvezi in je drugi iz serije žerjavov za SZ. Skoraj enak temu pa je deseti polarni žerjav, ki ga pravkar nakladamo.